

**Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.**

پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

شکر

36214

چونکہ کتاب ہذا بعد تالیف منتشرہ اوراق پر بھی ہوئی
معرفی تلف میں تھی جناب ملک محمد مراد بخش صاحب بی اے ذیلدار
نبردار موضع بوجہ مبارک ضلع ملتان و ریٹائرڈ افسر مال نے خلوص اعتقاد
حضرت غریب نواز صاحبزادہ مولانا مولوی غلام محمد صاحب سجادہ نشین کو طبعت
کتاب ہذا کی طرف توجہ مبذول کر اگر مبلغ ایک صد روپیہ نقد اپنی جیب سے گراں
قدر عطیہ عطا فرمایا اور اعانت میں کوئی دقیقہ فرو گذاشت نہ فرمایا
اور جناب مولانا سردار محمد خان صاحب لغاری مجسٹریٹ چوٹی زیرین ضلع
ڈیرہ غازی خان نے مبلغ ۷۵ روپیہ نقد بہدرت جلال خان صاحب خادم
حاصل حضرت غریب نواز مرحوم اعانت طبع کیواسطے عطا فرمایا ہے مسکین مولف
سرد و بزرگواروں کا تہ دل سے شکریہ کرتے ہوئے صمیم قلب سے دعا کرتا ہے
کہ خداوند عزوجل ہر روز پین الہدیر بہتینوں کو برسر اقتدار رکھ کر مطالب دینی
و دنیاوی میں سرخرو فرما کر مدد قاریہ منظور فرمائے۔

از من دعا و از جملہ جہاں آمین۔ ابن الصدیق عبد الحکیم بلوچ احمدی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام
على سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين وعلى اولياء
الاخيار خصوصاً النقشبنديين الراشدين المهديين ط
اما بعد۔ می گوید احقر عباد اللہ محمد عبد الکریم ابن مولانا مولوی
صدیق محمد غفر اللہ لهما نقشبندی مشرباً حنفی مذہباً ابداراً فراغت
علم بوساطت بعض اولیاء مشیت خاک سیاه نسخہ وجود خود را بدامن درویش
آلودم و خاک روی در ایشان را سعادت یقین کرده هنوز کہ عمرم بچہل
رسیدہ ہیچ عمل صالح نیند و خستہ این چند سہلک جوہر بعضیہ از حالات
و کرامت ہا و کلام فیض نظام حضرت قطب الاقطاب غوث الشیخ والشا
عمہ الاولیاء سند الاتقیاء بر بان الشرعیۃ مقتدا سے طریقت و سیدنا الی ذی
حضرت خواجہ غلام حسن جمع نمودہ وسیلہ نجات اخروی پندار و امید کہ مقبول بارگاہ
ایزد تعالیٰ خواہد شد و ما ذلک علی اللہ بعزیز

ہمیشہ غفولت حسنیہ داشتہ مثل بر مقدمہ و ہفت ابواب و یک خاتمہ و ما توفیقی
إلا باللہ العلی العظیم

بدان وفقك الله تعالى لحصول مرضاة كبري الحصول تمام استخوان یعنی
ان تعبدر باك كانه تراه فان لم تكن تراه فانه يراك كانه انزل كانه
سنة اسلام است۔ طالب را باید کہ بعد حصول علم ضروری جستجوی شیخ کامل کند

باستخارہ جات یا بوساطت اہل صفا امانت نہایتی شیخ کامل کہ در بعض کتب مصنفین
 از طبع زاد خود خبر داده ہمہ بے کار اند مردان خدا را اہل صفا دانند چنانچہ فرق الہام
 از بطور صراف دانند چوں پیر مبتیع شریعت کامل طریقت سری وقت جنید زمان
 فتانی اللہ بقا باللہ دریا بند خدمت اس را کیمیا انگاشتنہ خاک روی درایت زراعت
 داند و ہمہ خدمت جانی و مالی حسب مقدور برائے خدا کند و طمع نفسی در نیارد
 و خود را بطاہر شریع شریف از عبادات و نوافل و اوامر و نواہی و عزیمت و در ہمہ
 اعمال و امور ضروریہ توسط متصف سازد و دریا صفت قدر طاقت از دست ندہد
 و آداب ظاہری و باطنی مرشد خود بلکہ ہمہ اولیاء و خفصہ و غیبی لحاظ دارد کہ بغیر
 ایں آداب حصول صفائی نامکن است ۔

رستن ازیں پردہ کہ بر جان تست بے مدد پیر نہ امکان تست
 و از مخالفان طریقہ و پیر و مرشد خود اجتناب کلی و رزد و از ہر کس نا کس طالب توجہ
 نہ شود و ہر نفس انوار و واروات و تجلیات کہ وارد شود از مرشد خود داند و تصور آرا کہ در ابتداء
 دفع خطرات و وسوسہ اس با و واسطہ ورود فیوض است در دل محکم دارد اما در نماز پانہ کند
 اگر البتہ محکم شود و نماز با خطر ندارد و دفع نہ کند کہ ایں نعمت عظمی است اسم ذات بر
 لطافت با بسیار در بسیار کند و بموجب ارشاد نفی و اثبات و تہلیل و سانی و
 استغفار و درود شریف ہرگز ناغہ نہ کند اوقات در اعمال و عقائد و عبادات با مرشد
 خود کند و فرمان ایش را بدل و جان قبول کردہ تعمیل کند کہ ترک فرمان دلیل حرمان است
 در ہر کالے بعد از اسے فاتحہ بار واج پیران کبار استمداد از ارواح ایش جوید کہ در دفع
 مصائب و بلیات و حصول تمنا و مرادات دینی و دنیاوی ایں نسخہ نظیر ندارد و خواند

سلسلہ شریف باعث درو فیوضات است بشرط اعتقاد کامل اگر در اعتقاد خلل است
خسران نقد وقت است

مقدمہ حالاً مشائخ عظام رضوان اللہ تعالیٰ علیہم سلسلہ منہجیاً

الحی الذبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

الہی بجزمت شفیع المذنبین رحمۃ اللعالمین حضرت محمد

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

سید المرسلین شفیع المذنبین محبوب رب العالمین انیس ارواح الثقیین حضرت محمد بن عبد

بن عبد المطلب بن ہاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مرہ بن کعب بن لوی بن

غالب بن فہر بن مالک بن نضر بن کنانہ و آلہ مکرمہ بی بی آمنہ بنت وہب ولادت

باسعاد شش صدال بعد رفع حضرت عیسیٰ علی نبینا وعلیہ الصلوٰۃ والتسلیم و آرد ہم

ربیع الاولیٰ روز دوشنبہ نبوت در عمر البعین ہجرت در عمر ثلث و خیمین وفات شریف

در عمر ثلث و ستین علی ارجح اقوال روز دوشنبہ فی الشہربیع الاولیٰ و آرد ہم و

قبل غیر ذلک تاریخ رحلتہ صلی اللہ علیہ وسلم قال من قال فی شانہ صلی اللہ علیہ وسلم

مر باعی چہ گویم و صف تو ای شہ لولاک

کہ شانت برتر است از منم و اوداک

کلیم اللہ بطور و تو بر عسدرش

چہ نسبت خاک را با عالم پاک

الہی بجزمت خلیفہ رسول اللہ حضرت ابوبکر الصدیق رضی اللہ
تعالیٰ عنہ

خلیفہ اکمل و جانشین افضل جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرت ابوبکر صدیق
رضی اللہ تعالیٰ عنہ اسم شریف عبد بن عثمان بن عامر از بنی تمیم بن مرہ نسب شریف
ایشان درجہ ہفتم بر سید الثقلین ملحق مے شود و والدہ شان سلمیٰ بنت ضمرو لادت
شان بعد واقع قبل دو سال و چہار ماہ افضل الناس بودند بعد رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم وفات شریف شصت و سہ سال دوم جمادی الاولیٰ یا ببت و سوم جمادی
الاخریٰ و قبل غیر ذلک فی سۃ ہجری قبر مبارک متصل بقرن مقدس نبوی صلی
ساکنہ الف الف مسلوۃ و رحمۃ و برکات۔

الہی بجزمت صاحب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرت
سلمان فارسی رضی اللہ تعالیٰ عنہ

کنیت ایشان ابو عبد اللہ ایشان از سلمان ابن سلام و سلمان خیر میگفتند مولد شریف و
فادری بود صاحب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم در شان ایشان وارد است۔ سلمان منّا
اہل البیت از اصحاب صفہ اند و با وجود شرف صحبت سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم
اندر طریقت از حضرت ابوبکر صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ نمودہ بحضرت امیر المومنین حضرت علی
المرتضیٰ کرم اللہ تعالیٰ و جہہ صحبت داشتہ۔ عمر شریف ایشان دو صد و پنج سال
یائہ صد و پنج سال در سال سی و شش از ہجرت در مدائن وفات یافتند۔

الہی بجزمت حضرت قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہ
اسم شریف ایشان قاسم ابن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہم۔ یکے از

فقہائے سبعہ مدینہ اند درخانہ عمہ خویش حضرت عائشہ صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا
تربیت یافتہ اند و کسب فیوض از خدمت سلمان فارسی نموده اند و طلب بطبیہ سبت و
چهارم جمادی الاولیٰ در آنجا یکصد و یک ہجری رحلت فرمودند۔

الہی بجزمت حضرت امام جعفر صادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ
کنیت ایشان ابو عبد اللہ ابو ابراہیم است و لقب صادق و جعفر نام و ابو بن محمد بن علی
بن حسین بن مرتضیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہم۔ در علوم ظاہر و باطن بے ہمتا آیتہ من آیات
اللہ بودند۔ ولادت و وفات ایشان در مدینہ منورہ سنین عمر شصت و ہشت سال
ولادت ہشتادم سال ہجرت و وفات در یک صد و چہم مہجوعہ شریف در حبت البقیع در
مقبرہ ابجد و حضرت امام اسم انتساب در طفولیت ہم بابائی کریم است و آن را
سلسلہ الذہب گویند و ہم اکتسابی از حضرت قائم کہ جد ماوری ایشان ہستند۔
الہی بجزمت حضرت سلطان العارفین حضرت شیخ بایزید کبسطی
رحمۃ اللہ علیہ

لقب ایشان سلطان العارفین و نام طیفور بن عیسیٰ بن آدم بن مروث است جد
ایشان گبر بودند بعبادت اسلام مشرف شدند اصل ایشان از بسطام است
در مجاہدات و ریاضت و کرامات آیتے بودند از حضرت جنید رحمۃ اللہ علیہ منقول است
کہ بایزید در میان ماچول جبرائیل است در میان ملائکہ کمرایشان ہفتاد و سیال
پانزدہم شعبان سال دوسد و شصت و یک در بسطام وفات یافتند و قبل و بعد
الہی بجزمت حضرت خواجہ ابوالحسن خرقانی رحمۃ اللہ علیہ
اسم شریف علی بن جعفر بن سلمان است خرقان موصیے است نزدیک بقرظین کہ شیخ

آنجا سکونت داشت غوث روزگار و قطب وقت بودند۔ انتساب ایشان در طریقت بطریق رودانیت و اولیست بحضرت بایزید است از کلمات ایشان است کہ صوفی برقع و سیاه صوفی بنود صوفی بر سوم و عادات صوفی بنود صوفی آن بود کہ نبود در شب شنبه عاشوره و قبل شنبه در شنبه بحری رحلت فرمودند

الهی بحضرت خواجه ابوالقاسم گمانی سحمة الله علیه نام ایشان علی است و در حالتی قوی بوده چنانچه همه را رونی بدرگاه او بود و از گرگان طوسند و در وقت خود قطب ربانی و عارف سبحانی بوده در شنبه چهارم و صد و پنجاه بحری رحلت یافتند و نسبت ارادت ایشان بدو طریق است یکی بحضرت خواجه ابوالحسن خرقانی تبریزی تن مذکور و دیگرے بشیخ ابوعثمان مغربی و ایشان را ابوعلی کاتب و وے را ابوعلی رودبای و او را بسید الطائفه جنید لقب دادند قدس سرایم و از آنجا بحضرت امیر المؤمنین علی المرتضیٰ کرم الله وجهه می رسد الہی بحضرت خواجه ابوعلی فارمدی رحمة الله علیه حضرت خواجه ابوعلی فارمدی رحمة الله علیه مبارک ایشان فضیل ابن محمد است فارمدی است از مصنفات طوس حضرت ایشان شیخ الشیوخ خراسان و پیر مرشد حجة الاسلام امام غزالی بودند۔ انتساب ایشان در تصوف بدو طرف است یکی بشیخ بزرگوار ابوالقاسم گورگانی و دوم به شیخ المشائخ ابوالحسن خرقانی قدس سرایم بطریق اولیست قطب الاقطاب عصر بودند و ولادت ایشان در شنبه چهارم و سی و چهار بحری و وفات ایشان در شنبه پنجم و یازده تاریخ وفات چهارم ربیع الاولی۔

الہی بحرمۃ حضرت یوسف ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ
 حضرت خواجہ یوسف ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ کنیت ایشان ابو یعقوب و نام پدر بزرگوار
 ایشان ایوب اصل ایشان از ہمدان رہتے در کوه آذر نخلوت بودند و صاحب کرامات
 قدسیہ مردم اصفہان و بغداد و عراق و خراسان و مرقند و بخارا از لوازم انوار
 ایشان منور بودند سین عمر نو و پنج سال ولادت ایشان در سن ۴۰۰ ہجری چہار و چل و نہ
 در ۳۵۰ قیل در ۵۰۰ ہجری پنج مدفن ایشان مروت ہمدان است از توابع
 ہرات۔

الہی بحرمۃ حضرت خواجہ جہاں حضرت خواجہ عبد الخالق
 عجد وانی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت خواجہ عبد الخالق عجد وانی رحمۃ اللہ علیہ مولد ایشان عجد وانی کہ تریہ ریت
 بر شش فرنگ از شہر بخارا نام پدر بزرگوار ایشان عجد جلیل و بقولے عبد الجلیل است
 نسبت پدر ایشان بچند واسطہ بحضرت امام مالک رضی اللہ تعالیٰ عنہ میر۔ پدر
 بزرگوار ایشان صحبت دار حضرت خضر علیہ السلام بودند حضرت خضر ایشان را بوجود
 حضرت خواجہ بشارت دادہ بودند و عبد الخالق نام ہادہ بودند۔ سر سلسلہ
 خواجگان حضرت عبد الخالق عجد وانی رحمۃ اللہ علیہ۔

گفتہ اند حضرت خضر سبقت ایشان تندر حضرت خواجہ ابو اسحق پیر صحبت و
 خرقہ و در اتباع سنن و اجتناب بدعت بنیادیت مقررم بودند و این کلمات
 ہشت کلمہ کہ بناتے طریقہ خواجگان بر آنست از کلمات ایشان است ہوش و
 دم نظر بر قدم سفر در وطن خلوت و راجعین یاد کرد۔ باز گشت از کادداشت۔

یادداشت - دو آردہم بیع الاولیٰ ۴۱۴ھ و قیل ۴۱۵ھ بلاء علی پیوستند۔

الہی بجرمہ حضرت خواجہ عارف ریوگری رحمۃ اللہ علیہ
حضرت عارف ریوگری رحمۃ اللہ علیہ بکیت سے روزگار و مقبول جناب پروردگار
بودند از کبار خلفائی حضرت خواجہ عبدالحق غجدانی اند فیض باطن از انجنا
کسب نموده بسند خلافت و ارشاد شمسۃ عالمیہ منصور ساختند مولد و مدفن
ایشان زیوگر است کہ ہے است بر شش فرسنگ از بخارا و از انجا غجدانی یک شرعی
راہ است۔

در ۴۱۴ھ شش صد و شانزده غره شوال بعلم ملکوت شتافتند مولد و مدفن
ریوگر است۔

الہی بجرمہ حضرت خواجہ محمود انجیر فغنوی رحمۃ اللہ علیہ
حضرت خواجہ محمود انجیر فغنوی رحمۃ اللہ علیہ مولد ایشان انجیر فغنہ است کہ موضع
ایشان در ولایت بخارا از مضافات و امکانی۔ ایشان از کبار خلفائی حضرت
خواجہ عارف اند بخلافت و ارشاد و نماز و حسب مصلحت وقت طالبان را ذکر تہریر
فرمودند و کسب گلدکاری و جہ معاش می ساختند۔

تاریخ رحلت ہفت سیم بیع الاولیٰ است۔ و ۴۱۵ھ ہفت صد و پانزودہ
بعض روایت ہفت صد و ہفده ۴۱۶ھ و مزار مبارک در و امکانی کہ بر
فرسنگ از بخارا است۔

الہی بجرمہ حضرت خواجہ عزیزان علی رامینی رحمۃ اللہ علیہ
حضرت خواجہ عزیزان علی رامینی رحمۃ اللہ علیہ اسم شریف ایشان علی لقب

عزیزان است مولد ایشان را متین است کہ قصبہ الیت بزرگ ولایت
بخارا برو فرسنگ از شہر صنعت بافندگی مشغول بودند قطب قوت بودند مذہب
حنفی داشتند ہر کہ یک روز در صحبت شریف ابوئے بحقیقت رسید و چوں
مزدوئے براتے مزدوری پگاہ آمدے وقت شام بخصوئے برگشتے یعنی از خدمت
ایشان جدا شدن خواستے تا پنج رحلت ہشت و ششم ذی قعدہ ۱۵۷۰ و قیل
۱۵۷۱ و قیل ۱۵۷۲ مرقدہ و خوارزم است۔

الہی بخدمت حضرت خواجہ محمد بابا سہاسی رحمۃ اللہ علیہ
حضرت خواجہ محمد بابا سہاسی رحمۃ اللہ علیہ از خلفائے نامدار حضرت خواجہ عزیزان علی اند
حضرت خواجہ بھاد الدین را نظر قبول بفرزندنی از ایشان بودہ است و ایشانند کہ
بارہا قبر سب و ان میگذاشتند و میفرمودند کہ ازیں خاک بوئے مرگ می آید زود باشد
کہ قبر سب و ان قبر عارفان شود تا روزے از منزل سید امیر کلال کہ از خلفائے
ایشانند بطرف قبر سب و ان متوجہ شدند و فرمودند کہ ان بوئے زیادہ گشتہ است
ہمانا ان مرد متولد شدہ است چوں نزول فرمودند از ولادت حضرت خواجہ سہ روز
گذشتہ بود جدا ایشان مہالہ رسیدہ ایشان گذاشت و بہ نیاز تمام حضرت خواجہ
را بخدمت خواجہ محمد بابا سہاسی بردند حضرت خواجہ فرمودند کہ و فرزند است کہ ما بوئے
اوشمیدہ بودیم ما و را قبول کردہ ایم روزے این فرزندے مقہد امر روزگار خواہد شد
امیر سید کلال را فرمودند کہ در فرزندم بھاد الدین تربیت و شفقت را در یغ نداری و ترا

خجل نکنم اگر تقصیر کنی امیر مودت که مردنبا اگر در وصیت خواجہ نقییر کسب و تاسیخ و تاسیخ
 دهم جمادی الاولی ۱۲۵۷ ہفت صد و پنجاہ و پنج مدفن قریہ سہاس کہ از منہات راسخین است۔

الہی بخدمت حضرت سید امیر کلال رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 حضرت سید امیر کلال رحمۃ اللہ علیہ از اجلہ خلف حضرت خواجہ محمد بابا سہاسی اند در علم
 شریعت و طریقت و حقیقت و معرفت از اولیام عہد گوئی سبقت برده و بشرف پیاد
 مشرف بودند و کلال بودند مولد ایشان قریہ سوخار است بمقتضی عصر و رنہائی و ہر
 بودند و ایشان کسب زراعت میکردند ہنگام بودن شان در شکم اگر آنفا
 مادر ایشان تو مشتبہ بگلہ فرد بڑے در شکم پیدا شدے آخر چوں قے کردے غلامی یافتے
 روز شنبہ یازدہم جمادی الاخری بجوار رحمت پیوستند در شنبہ مزار مبارک ایشان
 در قریہ سوخار کہ از منہات راسخین است

الہی بخدمت خواجہ خواجگان پیر پیران حضرت سید بھاو الدین
 نقشبند بخاری رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ

اہم مبارک ایشان محمد بن محمد البخاری است بصوت از سید امیر کلال تربیت
 اولیست یافتہ اند و معنی از روحانیت حضرت خواجہ عبدالحق عجدوانی
 کسب فیوض و برکات نموده اند بہ مراتب و مقامات ولایت مثل خواجہ کم کے
 فائز شدہ باشند

سکہ کہ در شرب و لطی ازوند نوبت آخر بہ نجس ازوند
 لقب شریف نقش بند از آنست کہ از کرم ایشان کسب قالین بانی بود
 و در آن نقش بندی می نمودند۔ و نسب شریف ایشان از ساوات حسینی
 است۔ ولادت شریف ایشان در ۱۰۸۰ هجری قمری در شہر مدینہ منورہ ماہ محرم و وفات
 در ۱۱۰۶ هجری قمری در ۲۶ سال و دو ماہ و قیل ۴۲ سال و قیل ۴۴ سال
 مزار مبارک در مصر عارفان کہ لقب اصلہ یک فرنگ از بخارا است۔
 اللہ تعالیٰ بحرمۃ حضارت خواجہ علاؤ الدین عطار رحمۃ اللہ علیہ
 اسم شریف ایشان محمد بن محمد النجاری است از کبار خلفاء و جانشین اکمل
 حضرت خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ بودند و حضرت در ایام حیات خود تربیت
 بسیار از طالبان حوالہ بایشان میکردند۔ و فرزندان خواجہ نیز منسوب
 بایشان شدند۔ و حضرت خواجہ میفرمودند کہ علاؤ الدین خیلے بار بار سبک
 کرده است۔ و بایشان بشارت داده کہ گردن تو شصت فرسخ ترا اذن
 شفاعت خواهند داد تا این وفات بعد از عشاء شب چهارشنبہ بتم۔
 و حسب ۱۰۸۶ هجری قمری در مدینہ منورہ در حلت فرمودند۔ مزار مبارک در مدینہ منورہ
 است۔

الہی بجرمتہ مولینا حضرت یعقوب چرخ رحمتہ اللہ علیہ
 حضرت مولانا یعقوب چرخ رحمتہ اللہ علیہ ایشاں از موضع چرخ است
 کہ وہی است از توابع غزین۔ ایشاں ہوا سطرہ مرید حضرت خواجہ بزرگ
 اندوایشاں خواجہ علاؤ الدین سپردنامہ پس در خدمت ایشاں کامل شدند
 در سلسلہ نقشبندیہ کن رکن بودند کہ بظہور وجود با خود ایشاں این طریقہ
 شریفہ روئے تمام و شیوے عاک یافتہ

تاریخ رحلت پنجم صفر ۱۰۸۰ھ ہشتصد و پچاویک

مزار مبارک در بلغنون کہ یکے از مواضع حصارش دمان است

الہی بجرمت حضرت خواجہ عبید اللہ احرام رحمتہ اللہ علیہ
 لقب ایشاں ناصرین احوار است (احرار جمع حراست) بمعنی آزاد چونکہ
 اسم مبارک ایشاں عبید اللہ لفظ تصنیف است جہتہ تدارک آل خواجہ را
 احوار لقب کردند ولادت با سعادت حضرت ایشاں در ماہ رمضان المبارک
 ۸۰۰ھ ہشتصد و شش ہجری در قریہ یاغستان کہ از توابع تاشکند است
 و بعد اوی الاہل اندو بعض از خوازم نشاں میدہند قطب وقت و
 مجدد مائتہ تاسعہ بودند فاروقی نسب و حنفی مذہب و نقشبندی مشرب
 بودند گویند کہ حضرت ایشاں را مال و زراعت بے نہایت بود حتی کہ
 مینہاستے اسپان از طلا و نقرہ بودند اما درون تعلق یکسر موسے با موال خود

نداشتہ نسبت نقشبندیہ از خدمت مولانا یعقوب چرخ رحمتہ اللہ علیہ حاصل نمود
 انداز مشائخ دیگر ہم فیضہا یافتہ میفرمودند کہ مرارے ترویج شریعت و توبین عبت
 مامور ساختہ اند تا یخ وفات شب شبہ بست و نهم بیع الاولیٰ ۹۱۱ شہ ۹۱۱ ہند
 و ہشتاد و ہشت مزار مبارک در سمرقند است از اعظم کرامات ایشان
 این است کہ در ایام نفاس از مادر خود شیر نہ نوشیدند۔

اللہی بخدمت حضرت مولانا محمد زاہد رحمۃ اللہ علیہ
 یکماتے زمانہ در ترک تجرید و یگانہ عصر و خلوت و تفرید بودند حضرت خواجہ احرار
 مولانا از بیعت خود سرافراز فرمودہ و تکمیل رسانیدہ خود خلافت و اجازت
 عطا فرمودہ مخلص فرمودند۔ حضرت ایشان از اقربائی حضرت مولانا یعقوب
 چرخي اند۔

وفات شریف بغرہ بیع الاولیٰ ۹۳۶ شہ نہ صد و سی و شش۔ مزار مبارک
 در موضع وحش کہ متصل حصارش دمان است

اللہی بخدمت حضرت خواجہ دہلوی شہ محمد رحمۃ اللہ علیہ
 حضرت ایشان خواہر زادہ حضرت محمد زاہد دہلی بودند۔ ایشان از نسبت و
 خلافت از حال خود از مولانا محمد زاہد رحمۃ اللہ علیہ دارند۔ حضرت ایشان پانزدہ
 سال بزد و ریاضت بے خور و خواب در ویران ماکذرا نیند۔ روزے
 بسخت گرسنگی ناچار شدہ و سبوتے آسمان کردند حضرت خضر علیہ السلام

تشریف آورده فرمودند که اگر ترابری و تاعوت ^{مطلوب است} بنحویت خواجہ محمد راہ
حاضر شو بطابق فرمان روانہ شدند و شب یکمیل رسیدند۔ وفات شریف نور و هم
محرم الحرام ۹۰۶ھ نہ صد و ہفتاد و ہجری۔

مزار شریف در استقرار از مصافات شہر سبز و راہ الہزار است

الہی بحرمہ حضارت مولینا خواجہ کی امکانی رحمۃ اللہ علیہ
از فرزندان ارجمند و خلفائے حق پند خواجہ درویش محمد اندر بیت ظاہری و
باطنی از والد ماجد خود یافتند و در قصبہ الکنگ کہ از مصافات سمرقند است
سکونت می داشتند۔ ولادت با سعادت در ۹۱۸ھ نہ صد و ہشتاد و ہجری۔

حضرت ایشاں از عنایت اہل طریقہ شریفہ را بغایت التزام میفرمودند
از مخترعات و بدعات مثل ذکر جہر و غیرہ اجتناب کلی مینمادند و قدم
بر قدم خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ میزدند۔ سنین عمر قریب بہ نو و سال
وفات شریف در ۹۰۶ھ یک ہزار و نہ۔ بست و دوم شعبان۔ مزار مبارک
در قریہ الکنگ کہ از مصافات بخارا است۔

الہی بحرمہ حضارت خواجہ باقی باللہ رحمۃ اللہ علیہ
اسم شریف ایشاں محمد باقی و لقب ضی الدین و معروف بحضرت خواجہ باقی
بالمدانند۔ سمرقندی الاصل و کابلی المولد اند۔ ولادت با سعادت در ۹۰۶ھ
نہ صد و ہفتاد و یک از جانب والدہ حضرت شیخ عمر یاغسانی کہ جد مادری

خواجہ احرار اندر پیرسند۔ تلمذ علوم ظاہری مہولینا صادق حلوانی دارند و کمالات
باطنی بہ تربیت معنوی خواجہ احرار نموده و نسبت اویسی بخواجه بہاؤ الدین نقشبند
رحمہم بشارت بیعت ظاہری از مولانا خواجگی مکتبی نموده تاسہ ماہ افاغہ
بیعت و برکات کردہ اند و روٹی رسیدہ مرجع طالبان خدا شدند۔ عمر شریف
چهل سال بیست و پنج جمادی الاخری روز شنبہ ۱۲۸۵ھ بخوار رحمت حق
پیوستند۔ مزار مبارک بیرون شہر دہلی بجانب جمیری دروازہ

الہی مجرمۃ امام ربانی مجدد الف ثانی حضرت شیخ احمد فاروقی

سارھندی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت خواجہ شیخ احمد مجدد الف ثانی رحمۃ اللہ علیہ پیر بزرگوار ایشال ^{الاحد}
بود نسب ایشال بہ نسبت و پشت واسلہ بہ امیر المومنین سیدنا عمر الفاروق
رضی اللہ عنہ میرسد۔ ولادت باسعادت اس جناب لشب جمعہ بوقت نصف
شب چہارم شوال المکرم ۹۸۵ھ نہ صد و ہفتاد و یک۔

در فرغ مذہب حنفی داشتند و در اعتقادات تہجد بودند تحصیل لغت
علوم اروالدماجد و دیگر علمائے کردہ۔ پس بسا لکھنؤ رفتہ بعض کتب معقوہ
از مولانا کمال کشمیری و کتب حدیث از شیخ یعقوب کشمیری مندر کردہ و نیز
اجازت بعضی تفاسیر و احادیث و غیرہ از قاضی بہلول بدخشان یافتند۔

واجازت اکثر سلاسل صوفیہ بر والد ماجد خود دارند و کتب صوفیہ بر والد خود سند
کرده چوں بدست بوسی حضرت خواجہ شرف شدند از حضرت خواجہ نسبت
نقش بندید استغاضہ فرموده . بآخر تہ رسیدند کہ حضرت خواجہ فرمودند کہ شیخ احمد
آفتابیت کہ مثل ما ہزاراں تارہ ہا در سایہ او گم اند مثل ایشاں در نیوقت
زیر فلک نیست . خوارق و کرامات ایشاں از حد احصاء بیرون است .
عمر شریف شصت و سی سال وفات شریف بست و ہشتم و بست و نهم صفر
نیز آمدہ ۱۰۳۴ ہجری یکہزار و سی و چہار . مزار شریف در مرند شریف است
الہی بخدمۃ عروۃ الوثقی حضرت خواجہ محمد معصوم صاب

رحمۃ اللہ علیہ

اسم شریف محمد معصوم کنیت ابو الخیرات لقب مجدد الدین و معروف بہ حضرت
عروۃ الوثقی اند فرزند ثالث حضرت مجدد الف ثانی اند ولادت با سعادت
بروز دوشنبہ و ہم شوال المکرم ۱۰۳۰ ہجری یکہزار و ہفت حضرت ایشاں بمر
ساگی تکلم بکلام توحید و جود می شدند در یک ماہ حفظ قرآن مجید نمودند
و در عمر شانزدہ ساگی تحصیل جمیع علوم فرمودند و در یازدہ ساگی طریقہ ذکر . . .
مراقبہ از والد بزرگوار خود اخذ نموده اند حضرت مجددی فرمودند کہ حال محمد معصوم
در تحصیل نسبتہائی مثل صاحب شرح و تالیف است کہ حدش ہر قدر کہ تالیف میکرد
او یاد میگرفت و طریقہ مجددیہ را مرجع حضرت ایشاںند از ہمہ کرامات بر یک گرامت

کفایت کرده می آید که حضرت ایشان در طفولیت گاهی شیر مادر در رمضان
مبارک نه نوشیده اند چنانچه در روایت لایزال بارگشتان اختلاف واقع شد
حضرت مجدد فرمودند که دریافت کنید که امروز محمد معصوم شیر نوشیده اند یا نه بدریا
معلوم شد که نه نوشیده اند حضرت مجدد فرموده اند که امروز رمضان است و فائز
ششم ربیع الاول ۱۰۳۷ هجری قمری است و مزار شریف در سرسبز است لفظ
السلام علیکم گفته جان بحق سپرده اند

الهی مجرمة حضرت خواجه شیخ سیف الدین رحمة الله علیه
فرزند پنجم و خلیفه قیوم زمان عروه الوثقی حضرت خواجه محمد معصوم رحمة الله علیه اند
ولادت با سعادت در ۱۰۵۵ هجری قمری پنج در بلده سرسبز واقع شد
نسبت باطن از والد واجب خود تحصیل کرده اند در عنوان شباب کامل و کل
بودند و در تزویج شریعت محمدیه و اشاعت طریقه مجسودیه بنایت اتمام
می فرمودند و در امور عز و بهی منکر کوشش بلوغ می نمودند

در عمر یازده سالگی که والد واجب ایشان از البشارت بقنای قلبی و ولایت
صغری دادند و پیش از ایام بلوغ بقنای نفس و ولایت کبری مبشر فرمودند
نین عمر چهل هفت - وفات شریف در شب بستم جمادی الثانی در
۱۰۹۵ هجری قمری و مزار شریف در سرسبز است

الهی مجرمة حضرت حافظ محمد محسن صا رحمة الله علیه

حضرت ایشاؓ کے از اولیائے کرام و از خلفائے حضرت عروۃ الوثقیؓ
اند و از فیوض بطن ایشاؓ ہزار ہا مستفید شدہ اند۔

در ۱۹۱۲ء وفات یافتند۔ مزار پر انوار و رشید است۔

الہی بخدمت حضرت سید نور محمد بن ابیونی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاؓ خلیفہ حضرت سیف الدین رحمۃ اللہ علیہ بخدمت حضرت

حافظ محمد حسن رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ خلیفہ حضرت خواجہ محمد معصوم رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ

سالہا تحصیل فیوض نمودہ بحالات ارجمند و واردات بلند رسیدند و صاحب

استغراق قوی بودند کہ تا پانزودہ سال بجز وقت نماز بہ ہوش نمی آمدند

و بغایت اتباع شریعت پیدا شدند۔ یک بار در بیت الخلا پائے راست

نہادند تا سہ روز قبض در قبض بطن شد بعد از استغفار بسیار تفعیل گردید

از کثرت مراقبہ پشت مبارک حضرت ایشاؓ خم شدہ بود و میفرمودند کہ از

سی سال تعلق طبیعت بذوق کیفیت طعام مانده است۔ وفات

شریف یازدہم ذی قعدہ ۱۳۵۰ھ

مزار مبارک در دہلی بخوار سلطان الاولیاء محبوب الہی در باغ نواب مکرم

خان رحمۃ اللہ علیہ

الہی بخدمت حضرت خواجہ شمس الدین حبیب اللہ حضرت مری

جان جانان مظلوم شہید رحمۃ اللہ علیہ

اسم مبارک جان جانان ملقب بہ شمس الدین حبیب اللہ متخلص بہ منظر خلف
 مرزا جان اند رحمۃ اللہ علیہ۔ علوی نسب عالی حسب بودند ولادت با سادات
 بروز جمعہ وقت صبح یازدہم رمضان المبارک ۱۳۰۰ھ یکہزار و یکصد یازدہ یا
 سینزدہ ہجری حضرت ایشاں مصافحہ بیعت ایں طریقہ شریفہ در شہرہ ساگی
 از حضرت سید نور محمد بدآونی رحمۃ اللہ علیہ نمودند و با خرنوبیت حضرت شیخ الشیوخ
 محمد عابد سنانی رحمۃ اللہ علیہ حاضر شدہ نسبت احمدیہ از اول تا آخر تمام رسانیدند
 روزے حضرت میرزا صاحب فرمودند کہ معلومات و بش رات شما ہمہ صحیح
 است اگر بگوئید بہر پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم محل کنانم۔ وفات شریف لشب
 چہارشنبہ ہفتم محرم ۱۳۹۵ھ۔ شریعت شہادت نوشتند تا یرخ انتقال
 از ین رباعی ظاہرست
 سرباعی

ہست حدیثی از پیغمبر
 عاشق حمید آیات شہید
 صلے اللہ علیہ الاکبر
 سال وفات مرزا منظر
 مزار شریف در شہر شاہجہان آباد قریب چتلی قبر در خانقہ خود
 الہی مجرت مجد دمانہ الثالث والعشر نائب خیر البشر خلیفہ
 خدا مروج شریعت مصطفیٰ حضرت مولا ناعبد اللہ المعروف
 لبشاه غلام علی حسد دہلوی رحمۃ اللہ علیہ
 بعد از تولد والد ماجدش بام علی والدہ شریفہ اش بام عبد القادر و عم بزرگوار

آنحضرت کہ مرد بزرگ بودند و در یک ماہ قرآن مجید را حفظ کرده بودند بحکم رسول
 خدا صلی اللہ علیہ وسلم عبداللہ نام نهادند چون حضرت ایشاؓ بہ من تمیز رسیدند
 پیاس ادب خود را غلام علی مشہور ساختند و نام والد شریف ایشاؓ سید
 عبداللطیف بود۔ و نسب ایشاؓ بحضرت اسد اللہ الغالب علی ابن ابی
 طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ میرسد۔ و والد شریف ایشاؓ در سلسلہ قادریہ
 اعظمیہ مرید شاہ ناصر الدین قادری بودند۔ ولادت آنجناب در ۱۱۵۸ھ بمجرى
 در موضع وٹالہ از دیار پنجاب نکلہوا آمدہ و در شہرہ ساہی در ۱۲۰۸ھ بمحرم
 حضرت میرزا صاحبؒ رسیدہ شرف بیعت حاصل کردہ مستفیض فیوض باطنی
 شدند تا پانزہ سال التزام صحبت شریف داشتہ جمیع طریقہ نقشبندیہ
 مجدیہ را مقامات طے کردہ از خلفائے اعظم شدند و حال فیض اشغال
 آنجناب اظہر من الشمس است کہ صد بابکہ ہزار پاکس از دیار دور فائز میشدند و
 بمرتبہ کمال رسیدند از ملفوظات شریفیہ است کہ در طریقہ مجددیہ چہار دریائے فیض
 جمع اند دریائے نقشبندیہ و قادریہ و چشتیہ و سہروردیہ و از ملہمات آنجناب
 است کہ روزے گفتم یا حضرت شیخ عبدالقادر جیلانیؒ شینا اللہ ندا آمد بگو
 یا ارحم الراحمین شینا للہ۔ وفات شریف روز شنبہ بست و دوم صفر بعد
 اشراق ۱۲۴۹ھ مزار مبارک در شہر دہلی اندرون خانقہ شریف بہ پہلونی
 میر و مرشد خود آرامیدہ اند۔

الہی بجزمت غوث آوان قطب نہمان حضرت شاہ ابوسعید

احمدی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاں فرزند حضرت صفی القدر بن حضرت عزیز القدر بن حضرت

محمد عیسیٰ بن حضرت سلطان الاولیاء شیخ سیف الدین رحمۃ اللہ علیہ

ولادت شریف مصطفیٰ آباد عرف رام پور تباریخ دوم ذی القعدہ ۱۱۹۴ھ بمکملہ

دیکھ و نمودوشش بوقوع آمد۔ ہما فوہ تباری و حاجی و محدث بودند اول از شیخ درگاہی

علیہ الرحمۃ کہ خلیفہ حضرت شاہ جمال الدصاحب و ایشاں خلیفہ حضرت شاہ

قطب الدین و ایشاں خلیفہ حضرت خواجہ محمد زبیرم بودند کسب نسبت

خاندان قادریہ نموده بخلافست خاصہ سمرافراز گشتند۔ بعدہ بحضرت

شاہ علی رحمۃ اللہ علیہ پیوستند و شاہاں بجائے خود نشا بینند و خلیفہ

اعظم فرمودند و مردمان مشرق و مغرب رو بایشاں آوردند بعد وہ سال

از وفات پیریز گوار خود در ۱۲۴۹ھ عازم حرمین شریفین زادہما اللہ شرفا و

تعبیہا شدند بانیہ اراں فتوحات و فیوضات جوغ بوطن فرمودند و در شہر

محرم امرئ شدیدہ را مبتلا گشتہ بہ بست و دوم رمضان المبارک در بلدہ

لونک داخل شدند و انجامرض ایشاں روز بروز ترقی کرد حتی کہ لب

بشت روز وفات شریف بین الظہر العصر روز شنبہ عید الفطر ۱۲۵۰ھ بمکملہ

و دوم پنجہ ازین دار پائدار حلت فرمودند بعد غسل و جنازہ حضرت شاہ

عبد الغنی صاحب فرزند اوسط آنجناب وجود مبارک را در صندوق نہادہ بعد چہل روز بدہلی آوردہ بہ پہلوئے حضرت شاہ صاحب دفن کردند

الہی مجدمت غوث اوان محبوب رحمان حافظ قرات وسیلنا
 الی اللہ المجید حضرت شاہ احمد سعید احمدی رحمۃ اللہ علیہ
 ہم مبارک احمد سعید و لقب سراج الاولیاء و کنیت شال ابوالمکارم است
 فرزند اکبر حضرت شاہ ابوسعید رحمۃ اللہ علیہ اند خلیفہ و پسر خواندہ شاہ صاحب حضرت
 علیہ الرحمۃ اند۔ ولادت باسعادت ایشال در غرہ ربیع الآخر ۱۲۱۴ھ
 در رام پور و بیعت از حضرت قبلہ شاہ صاحب در عمر وہ ساگی کردند و آغاز کسب
 سلوک نمودند و اکثر کتب تصوف و حدیث شریف بعضی بقراءۃ و بعضی
 بہ سماعت در خدمت حضرت قبلہ شاہ صاحب استفادہ نمودند عمر شریف
 بہ بہت سال رسیدہ بود کہ از تحصیل علوم معقول و منقول فارغ شدہ و ستار فضیلت
 بستند و بعد از ہفتال والد ماجد خویش بر سر گذار شاہ حضرت قبلہ شاہ صاحب نشستند
 و در سال ۱۲۴۲ھ آخر ماہ محرم از دہلی شریف مع اہل و عیال ہجرت فرمودہ و در نہ
 منورہ استقامت فرمودند۔ و در ال بلدہ طیبہ طریقہ شریفہ راشیوع و رواجے بخشیدند
 و ہزار ہا کسان از خدمت ایشال جام معرفت نوشیدند چوں عمر شریف بہ شصت
 رسید بعارضہ حمی شدید و اسہال منفرط بیمار شدہ بین الطہر و العصر روز شنبہ و سوم ماہ
 ربیع الاول ۱۲۴۲ھ شربت وصال لایزال نوشیدند و بموجب وصیت مزار در

قبہ مبارک حضرت سیدنا عثمان رضی اللہ عنہ بجانب قبلہ در حین البقیع مدفون
شدند و مدت جلوس برسند ارشاد بابت و ہشت سال بودہ ۔

الہی بخدمت حاجی الحرمین الشریفین مقبول مراد المشرقین والمغربین
وسیلتنا الی اللہ الصمد حضرت حاجی دوست محمد صاحب قندہاری

ثم دامانی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشال از قوم افغان یوسف زئی اند مولد شریف ایشال از
توابع قندہار است نشوونما در بلاد عراق یافتہ در فنون علم ظاہر سرآمد آفاق بودند
ہم از زمان خوردی آثار فیض و کرامت بر جہتہ استقامت عالمگیری داشتند
و شہرت خرق عادات و قوت عزائم عبادات ایشال از عہد صبی پیشرو باد
صبا بود و قبل از سلوک سلاسل صوفیہ بقوت جذبہ توبہ شہرند حقائق ملکوتیہ
القبضہ تسخیر آورده باستحقاق ز اورنگ بختانی آفاق با کلیل خلیل
قبولیت خاص و عام سرفراختہ ایام بودند و بعد از حضور صحبت شیخ فردوجہ
خدمت حافظ شاہ احمد سعید مجددی رحمۃ اللہ علیہ بحکم قوت استعداد خویش و
حسن تاثیر ارشاد شیخ افاضت کشش در اندک مدتی در جمیع سلاسل مشہورہ
منشورہ خلافت عظمی یافتہ بہدایت عامہ شتافتند و در سرعت تاثیر بہیل
تسلیک متفق علیہ و در نزدیک بودند و در کثرت ارشاد ضرب المثل بلاد گشتند
و حضرت شاہ احمد سعید بوقت ہجرت حضرت حاجی صاحب راجا نشین

مطلق ساخته ہر زمین منقولہ و غیر منقولہ و خانقاہ شریف و کربخا و غیرہ و مریدان
ہندو خراسان و غیرہ را بجائی صاحب سپردند۔ پیری نامہ بہت مبارک خود تحریر
فرمودہ حوالہ حضرت حاجی صاحب فرمودند مزار مبارک در خانقاہ شریف موسیٰ
زئی کہ قریب دامن کوه سیفر کہ از توابع ضلع ڈیرہ اسماعیل خان واقع است تاریخ ولادت
باسعادت در ۱۲۱۴ھ وفات شرب و شنبہ . . . بہت و دوم ماہ شوال
۱۲۸۴ھ

الہی بخدمت حضرت حاجی الحرمین الشریفین قیوم زمان
قطب الاقطاب سید و مرشدی مقبول بارگاہ سبحان حضرت خواجہ
محمد عثمان صاحب رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاں ابن ملا موسیٰ جان ابن ملا احمد ابن ملا عبد السلام ابن ملا عبد الکریم
ابن ملا شمس الدین اچکزئی قندھاری ولادت شریف در ۱۲۴۲ھ در موضع لونی علاقہ
تحصیل کلچی از توابع ضلع ڈیرہ اسماعیل خان متعلق سرحد پنجاب است از خانقاہ شریف
موسیٰ زئی بفاصلہ وہیل و زیر دامن کوه سیفر و کوه سلیمان ہم گویند عزم تعلیم و صرف
و نحو از اساتذہ متفرق کردند و چند کتب فقہ در ڈیرہ اسماعیل خان و کتب اصول در
چوڑہواں خواندند و حضرت قبلہ مرشدی حاجی دوست محمد صاحب در چوڑہواں
رواق افروز بودند و چوڑہواں از خانقاہ شریف موسیٰ زئی بفاصلہ شش میل است
بجانب جنوب مولوی معز الدین صاحب سکنہ کوہی بجاہ علاقہ اترانہ کہ از خلفائی

حضرت حاجی صاحب بود و خویش حضرت ایشاں بود بواسطت مولوی مذکور
 بیعت بدست حاجی صاحب فرمودند و حدیث از مرشد خود خواندند۔ بعد از
 بیعت مستفیض فیوض باطنی شدند تا بیچہ سال چہار ماہ سیزدہم یوم التہرام
 صحبت شریف دانستہ جمیع مقامات طریقہ نقشبندیہ مجددیہ طے کردند با وجودیکہ
 جناب حضرت حاجی صاحب ہزار ناخلفانہ خود میداشتہ بودند وقت وفات
 خویش ایشاں را مخصوص قائمقام خود کردہ و خلیفہ و نائب مناب مطلق بجائے خود
 نشانیدند و حالات فیوضات باطنی ایشاں مشہور جہانت کہ ہزار ہا مردمان از
 خراسان و دامان و دیگر بلاد ہائے پنجاب ہند و سندھ فیضیاب شدند۔ بہت
 وزہ سال و دہ ماہ بر سنا داشتہ اجرائے طریقہ عالیہ نقشبندیہ مجددیہ فرمودہ
 وقت اشراق یوم شنبہ بہت و دوم ماہ شعبان ۱۳۱۲ھ وفات یافتند
 مزار مبارک در خانقاہ شریف موسیٰ زئی بہ پہلو پیر و مرشد خود واقع است
 الہی بحرمات زائد المکانین المتبرکین واقف اسرار الہیہ کا
 مرمون نامتناہیہ قدوۃ الواصلین حضرت خواجه حاجی محمد
 سید برج الدین رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاں فرزند حضرت خواجہ محمد عثمان رحمۃ اللہ علیہ اندوالات باسعادت
 حضرت ایشاں وقت اشراق روز دوشنبہ پانزدہم ماہ محرم الحرام ۱۲۹۶ھ
 تحصیل علوم ظاہری قرآن شریف از ملا شاہ محمد صاحب اخوند چوہدہوانی نثر

و نظم فارسی و صرف و نحو و منطق و عقائد و مطول و علم قرأت و علم فقہ شریف تمام
 از جناب مولانا مولوی محمود شیرازی صاحب تحصیل کروند و دیگر کتب باقی جمیع
 از جناب مولانا مولوی حسین علی صاحب اکون و ان بچراں ضلع میانوالی تحصیل
 کروند گرفتند جمیع کتب تصوف از قبیلہ والد ماجد خود کا حصہ چنانچہ باید
 و شاید بالتحقیق بہرہ یاب شدند بعد از تحصیل علوم تمامی برائے دستار بندی فی فضیلت
 فضیلت بر سر مبارک حضرت ایشاں بستند و آواز مبارک کہا و از چہا بہرست
 شروع شد۔ زآں بعد از عرصہ تعلیل روز دوشنبہ بعد سلوآۃ الفجر بمقام ماہ بیع الاول
 ۱۳۱۲ھ حضرت محمد عثمان صاحب م در حین حیات خویش حضرت ایشاں
 خلعت امر بخلقہ نمودن فرمودند پس حضرت ایشاں بعد از فراغ ختم حضرات کبار
 مراقبہ فرمودند و در ویشاں و زائرین و دیگر مریدان توجہ دادند و بسیار تاثیرات
 ظاہر گشتند و وقت جلوس بر سر دار شاد و وقت اشراق یوم شنبہ بہرست و دوم
 ماہ شعبان ۱۳۱۲ھ

و انتقال پر لال تبایخ بہرست و شش ماہ بیع الاول بروز جمعہ ۱۳۳۳ھ از عالم
 فانی رحلت فرمودند مزار شریف در سوئی زئی شریف بہ پیلوئے والد ماجد خود
 واقع است۔

الہی بخدمت قدوۃ المحققین فخر المدققین الثانی فی اللہ والباقی
 باللہ فرد الاقرب قطب الاقطاب مرمون المشاہدات القرائی واقف

حضرت تیلو حاجی صاحب ۶۷ ختم قرآن شریف کردہ بعد دعا و آواز خواہند بعد از اتمام دعا حضرت تیلو مرشد نام مولوی محمد عثمان صاحب ۶۸ بدست خود دستار
 ۴۰ ہما مستغنیان خود و خاتون شریف حاضر گشتند تبایخ ۱۲ جمادی الاول ۱۳۱۳ھ بروز شنبہ بوقت صبح بر سر شریف

قائم مقام قیوم ربانی شیخی و امامی و مرشدی و سبیلنا الی
ذوالمائن حضرت خواجه حاجی غلام حسن ادام اللہ شمس
عرفانہ و فیضانہ علی ہر سنا و علی ہر وس سائر المریدی بیت
والمعتقدین امین ۶۶۶

حضرت ایشان ابن ملک تسل ابن ملک احمد بن ملک یار محمد ذات سواک ساکن
موضع دگر سواک تھل مولد حضرت ایشان در لیہ شہر و نشو و نما در گره سواک کہ بر کنار
مشرقی دریائے ہریان کہ معروف بین العوام بہ سندھ است قریہ بدوری نصف
فرسخ از قصبہ کرور است در حالت صغر سایہ پدر و مادر بزرگواران دور شدہ و یتیم
شدہ گو سالہائی مردمان می چرانیدند بعدہ اشتیاق تعلیم رسیدہ کتب از علمائی
زمان خواندہ تحصیل سیالکوٹی فراغت نمودہ در موسی زئی شریف رسیدہ نزد
قطب زمان قیوم دوران حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب مرحوم شرف بیعت کردہ
بہ تحصیل علوم باطنی تا نہ سال اقامت فرمودہ شرف اجازت یافتہ واپس وطن
خود رسیدہ مردمان را و غلط و لغات و برابار شریعت شریف ترغیب می نمودند
و در خدمت اکمل الاولیاء قطب الاولیاء و قطب وقت حضرت خواجہ محمد سراج الدین
صاحب مرحوم آمد و رفت فرمودند و خدمت بانی شائستہ کردند و اشاعت
طریقہ نقشبندیہ چنانچہ پیا و شاید فرمودند و انتقال از دار فنا بدار بقا میزودہ بنامہ الاول
شب یکشنبہ بعد از نماز عشاء در سنہ یک ہزار و پینجاہ و ہشت مزار شریف

در موضع محل ڈگر سواگ مقدار یکفرسخ از کر و ر بجانب مشرق مال بجنوب

باب اول در موقوفات شریف حضرت ایشاں

ملفوظ :- روزے ارشاد فرمودند کہ روزے بر مکان نیکو حضرت قطب الاقطاب
خواجہ محمد سراج الدین صاحب خواب یدم کہ حضرت ایشاں جنازہ مولانا مولوی
قاسمی قمر الدین می خوانند از خواب بیدار شدہ اطلاع بحضرت ایشاں دادہ و راں
روز حضرت ایشاں تشریف بردہ جنازہ قاسمی موسوف خوانند و اطہار خوشنودی
بر فقیر فرمودند

ملفوظ :- خادم را بہ تعلیم صاحبزادگان تاکید می نمودندی فرمودندی فی العیون
برکۃ

ملفوظ :- می فرمودند کہ حق درویشی چنانچہ می باید در حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب
یافتہ شد لکن لعلو بودند

ملفوظ :- روزے صاحبزادگان طالع رحم از احقر رسیدند سنت نماز ظہر خیاں
باید خوانند گفتم کہ دو شفعہ اولین تمام باید کہ یعنی التحيات و درود شریف و دعا خوانند
پستربخاستہ از سر نو شفعہ ثانیہ مکمل خوانند یعنی از سبحانک اللهم شروع نماید و با تمام
رساند حضرت ایشاں را معلوم شد از صاحبزادگان پرسیدہ کہ اتنا و شما چہ جواب داد
عزیز بپور نمودند - فرمودند سنے سنے بلکہ مانست فراموش باید خوانند یعنی در شفعہ اول

التمیحات خوانندہ برخیزد و از بسم اللہ شروع باید کرد و اثناد را خبر نکند و عمل بد
نماید و فتوای حضرت ایشاں مرزج است بحسب لآل بر ماہر نمیست۔

ملفوظ روزے ارشاد شد مقصود از قطع منازل سلوک و اتباع مشایخ تحصیل

تمام احسان است پس کتاب مشکوٰۃ شریف را از تسبیح خانہ طلب فرمودہ نشاں ازین

حدیث شریف و او ندید۔ عن عمر ابن الخطاب رضی اللہ عنہ قال بینہما نحن

عند رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ذات یوم اذ طلع علینا رجل شدید بیاض

الشیاب شدید سواد الشعر لا یرئی علیہ اثر السفر و لا یعرفہ منا احد حتی

جلس الی النبی صلی اللہ علیہ وسلم فاسند رکبتيہ الی رکبتيہ و وضع کفییہ

علی فخذیہ و قال یا محمد اخبرنی عن الاسلام قال الاسلام ان تشهد

ان لا اله الا الله ان محمد رسول الله و تقیم الصلوٰۃ و تؤتی الزکوٰۃ و تصوم

بمرضان و تحج البیت ان استطعت الیہ سبیلاً قال صدقت فحجبت الیہ

سئلہ و یصدقہ قال فلیخبرنی عن الایمان قال ان تؤمن بالله و ملائکة

و کتبہ و رسالہ و الیوم الآخر و تؤمن بالقدیر خیرہ و شرہ قال صدقت

قال فلیخبرنی عن الاحسان قال ان تعبد الله کانک تراء فان لم

تکن تراء فانہ یراک

ملفوظ روزے ارشاد شد خود بخود آل و الدار بہر می آید

نہ بزور و نہ بزاری نہ بزنی آید

ملفوظ روزے ارشاد کہ در دریا خال خوابے دیدم چندے از فرشتگان و آدمیان
چادرے سبز بریں فقیر خفته انداختند و بعد از ایام در خوابے دیگر چادرے نہایت سفید بر
فقیر لیفتے از آدمیان و فرشتگان انداختند لیکن تعبیر از حاضران مجلس، چکس نہ کند
بعد از روزے دیگر اجازت تعبیر فرمودند۔ مسکین گوید تعبیر خواب اول این است کہ
میسبت خواهد رسید کہ بظاہر شدید باشد گرانجامش بخیر خواهد شد چنانچہ حالات نظر
بندی مفصل نوشتہ خواهند شد و تعبیر خواب ثانی این است کہ من بعد ہر عمر با من در
دنیا باشند و صبح مصیبت از بیج وجہ رو نخواهد داد

ملفوظ :- روزے ارشاد شد کہ سال از فیوضات شیخ مکمل محرومی مانند یکے
زوجہ دوم خویشاں و اقربا۔ سوّم مرد ماں قرب و جوار الا ماشاء اللہ ہم
ملفوظ :- روزے ارشاد شد کہ مبتدی را خطرات در ولایت صغری بسیار پیشوند
رابطہ محکم باید کرد و دفع خطرات ہما ممکن باید نمود و تصور بذمہ خود باید داشت کہ مرشد
کامل مانند آیت نہ است عیوب طالب بواسطہ انعکاس در شیخ می نمایند و مبتدی
بسبب تصور نظر باطن از راہ می رود۔

اما بعد از ولایت صغری شیخ نقصان نہ کند ہر چند خطرات زیادہ می شوند
باعث ترقی مدار چند بشرطیکہ خلل در اعتقاد و امرت نہ باید
ملفوظ :- روزے ارشاد شد مالک را قبض و بسط می شود اگر قبض بسبب صدور
گناہ صغیرہ یا کبیرہ یا عدم اتباع شریعت شود استغفار باید نمود استغفار اللہ بر تسبیح باید خواند

چوں تسبیح تمام شود استغفر اللہ ربی من کل ذنب و التوب الیہ تمام گوید ہمہ نیساں در شمار روز
پنجمین باید خواند رفع قبض خواهد شد۔ اگر قبض ازین وجه کہ مذکور شد نباشد غم نیست
کہ موجب ترقی درجات است۔

ملفوظ: روزے در موسیٰ زکی شریف حاضر خدمت بودم ارشاد فرمودند حاجت
مولوی حسین علی صاحب در خدمت قیوم زبان حضرت خواجہ محمد عثمان رحمۃ اللہ علیہ عرض نمود
کہ مزار مائے شریف با گچ مطہین کردہ و نشان و علم بر درخت چرالنصب فرمودہ شد
در جوابش ارشاد فرمودند کہ ای زمین شورہ دار است بسبب کثرت ثنویت نشان
مزار شریف ما گم می شود لهذا پختہ مطہین کردہ شدند تا نشان باقی ماند۔

اما نصب علم بدین سبب است کہ قوی وزیر ما کہ ملک را غارت می کنند بہ مزار
کہ علم باشد ہمہ قریرہ را غارت نہ کنند از یک بدعت ہمہ قریرہ موسیٰ زکی شریف از شر غارت
و زوال قوم و ذریاں محفوظ می ماند۔

ملفوظ: روزے در حجرہ شریف خود کہ متصل جانب جنوبی مسجد شریف موسیٰ زکی
شریف است و بنام حضرت صاحب نظارہ مستعین است حلقہ فرمودہ بودند شخصے حاضر
خدمت شد اشارہ فرمودند کہ کفشش خود گوید و نمود کہ من در پیش سب قیوم زان
حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب رحمۃ اللہ علیہ در بعضے اسفار دواں میرقم و بناب حضرت
مولانا مولوی محمود شیرازی صاحب نیز براسپ و بچہ ہمراہ حضرت ایثاں بود اتفاقا نظر مبارک
حضرت ایثاں بر کفشم عبور نمود فرمودند این کفش از کجا خریدہ پرادر پا کردی

من بسبب ادب ساکت بودم جناب مولانا شیرازی صاحب عرض نمود کہ از دیدہٴ ایشانی
 خریدہ می پوشند کہ پائے را بسبب نرمی چرم نقصان نہ رساند حضرت ایشان ارشاد
 فرمودند نئے ملازمان سرکار انگلشیہ می پوشند و مشابہت با ایشان می شود پس
 مسکین کفش ہماں جانداختہ پابرہنہ دواں رنتم بعد تمام قصہ باین عالمی متوجہ شدہ
 ارشاد فرمودند کہ چندان تقویٰ می فرمودند کہ مشابہت ملازمان قوم نصاریٰ را حسد ام
 پیدا شدند و منع فرمودندے۔

ملفوظ روزے ارشاد شد کہ مبتدی را در ابتدائی سلوک سیر فانی بسیار و می ہر
 از حصول آل فرج نباید کرد و از عدم حصول غمگین نباید شد۔
ملفوظ۔ روزے ارشاد شد کہ در طریقہ نقشبندیہ وقوف قلبی شرط است اما
 بسبب سستی متوسلاں تعداد اسم ذات بر قلب دو آزدہ ہزار و بر لطائف ستہ
 دیگر دو و ہزار از مشائخ کہ ام مقرر کردہ شد

ملفوظ۔ روزے ارشاد فرمودند کہ از تصور صوت شیخ خود ہر وقت و ہر لحظہ غافل
 نباید شد اما در نماز نباید کرد اگر بے اختیار شود آل از مغنیمات است حتی کہ
 این قدر تصور کمال خواہد کرد کہ بہر جا نظر کنی تصور شیخ نظر آید۔

ملفوظ۔ روزے ارشاد فرمودند کہ در وقت مراقبہ ناغہ نباید کرد بعد نماز صبح و بعد

از نماز عصر و وقت ثلث شب آخر کہ سحر است و دائم الوضوء بودن واجب
ملفوظ :- ارشاد فرمودند کہ در حلقہ شیخ خود شیخ خیال در دل ندارند بلکہ از
ذکر نیز خاموش باید شد و منتظر فیض نشیند و چوں در خدمت شیخ آیند
منتظر فیض باید شد اگر چه شیخ خفته باشد یا در خطاب کہے یا تمکلم یا شاغل او
را فیضش خواهد رسید۔

ملفوظ :- روزے ارشاد شد شیخ کس بے نصیب در خانقہ فقیر
نخواهد رسید ہر کہ خواهد رسید نصیبش از فیض در تقدیر نوشتہ است
ملفوظ :- روزے خلیفہ سید محسن شاہ صاحب عرض نمود کہ در کتاب
تعمد نصائح بعض ایام را برائے بعض حاجات مقرر نموده چہ طور اند فرمودند
کہ در کتاب مذکور بسیار مسئلہ خصوصاً مسائل ایام بے سند اند و در کتب
شرع شریف چیز بے نیت

ملفوظ :- سید راجن شاہ صاحب ... ساکن نواں کوٹ رابوٹ
بیعت فرمودند کہ رابطہ و متمم است کسی و ذاتی اللہ تعالیٰ شمار رابطہ ذاتی
عنایت فرماید۔

ملفوظ :- سید راجن شاہ مذکور یکبار پاسبانہ سفر نموده حاضر خدمت حضرت
ایشان گشتہ حضرت ایشاں فرمودند عادت حضرت قیوم زمان حضرت
عاجی دوست محمد صاحب قناری رضہ ہمیشہ پاسبانہ سفر از قندہار نموده در

وہی شریف حاضر خدمت مرشد خود می شدند

ملفوظ: فرمودند کہ قیوم زماں حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب ارشاد فرمودند کہ
کہہ بس کہ سہ بار برائے طلب خداوند عزوجل در خانقاہ شریف موسی زنی
خواہد رسید۔ خالی خواہد رفت فقیر نیز ہمیں طور گوید۔

ملفوظ: روزے حاضر خدمت بودم کہ تقریباً نقل می فرمودند کہ سلطان
وقت کہ وزیرش پیش او ایستاده بود اتفاقاً دریں اثنا آں وزیر التفاتے
بجانب جامہ خود کرد بند آنرا بدست خود راست می ساخت دریں حال نظر
سلطان برآں وزیر افتاد و دید کہ بغیر او متوجہ راست زبان عتاب گفت کہ ای
راہضم نمی توانم کرد کہ تو وزیر من باشی و در حضور من بہ بند جامہ التفات نمائی پس
حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ چندیک آداب ال دنیا بکار برند و حضور ال اللہ
برتر از ال است

ملفوظ: روزے بسید محسن شاہ صاحب ارشاد فرمودند ہر طالب کہ مخالفت
مرشد خود کند خواہ در احوال دنیاوی یا دینی پس آں مردود الطریق است
ملفوظ: روزے فرمودند کہ سید چراغ شاہ صاحب نائب تحصیلدار لہ حاضر
شدہ عرض نمود کہ دعا فرمائید کہ خداوند عزوجل اولاد نرینہ عطا فرمائید لیکن فقیر بسیار
بار روئوده کہ من دہم نام لیکن سید مذکور چادر در گلو خود انداختہ میشود
عرض نمود کہ ضرور از زبان خود ارشاد فرمائید حاضرین اورا منع نمودند کہ بہ تجبر

و عا نخواہد شد سید مذکور بارباری گفت ارشاد فرمایند کہ ترا فرزند خواہد شد۔ گفتم کہ برو کہ خداوند عزوجل فرزند نصیب خواہد نمود چنانچہ در مدت یکماہ حمل ظاہر شدہ اولادش زینہ زائیدہ شد و الحمد للہ۔

باز فرمودند بن آں فرزند را ہمراہ آورده عرض نموده کہ ای فرزند می نالدومی گوید کہ برادر من باشد ضرور ارشاد فرمایند کہ برادر او بزیاد از سیسٹن شیرشاہ نامنظفر گڑھ ہمیں می گفت باز ارشاد شد کہ برو برو فرزند دیگر تولد خواہد شد و ہمچنان سہ گفتہ او گفتہ اللہ بود گرچہ از حلقوم عبد اللہ بود

ملفوظ :- روزے حاضر خدمت شدہ عرش نمودم کہ اراضی صوبہ پنجاب عسکری اندیا خراجی اند فرمودند عشری اند چنانچہ فیوم زبان حضرت خولجہ محمد عثمان صاحب نیز عشری دادند و معمول مشائخ ناہمان است۔

ملفوظ :- روزے بہم رتی سید رکن عالم شاہ صاحب حاضر خدمت شدہ بید موصوت مخاطب شدہ ہیں ابیات ہندی فرمودند سہ غزل

بھلے کوں پرچاؤن آیاں بھیناں تے بہر جانیان
نام اللہ دامن وے بھلا تیں کہاں لیکان لایان
ناماں ساڈا پاک جڈ تیں سی سنگت ارایان
بھلے دی کیا ذات توں چھدیں بک سٹی لب پھانیان
بھلے کنوں چھلے پیگاریں بس تے طعم پکائیان

بُھلے کوں جیڑا سید سڈیسی دوزخ اوذیان چائیاں
بُھلے کوں جیڑا راتیں سڈیسی بہشت چ پنگیاں پائیاں

ملفوظ :- بسیار اوقات ایں بیت را فرمودند

لطف علی مسکیناں کوں رب دیندے رزق ہوائی

ملفوظ :- بسیار اوقات ایں ابیات ہندی بزبان دُرُشَن می فرمودند کہ
تصنیف مولوی عبید اللہ دہلوی

آج کل طوّر زمانیدی حبس کوں لےھے ٹکڑا
اونکوں چاہئے لولی کنجری جنگ تمانوں حقڑا
نال وے دریائے شریعت بھرنہ پتیس بکڑا
ایں جہان توں خالی ویسی گھمن ویسی ٹھٹھڑا

ملفوظ :- بسیار اوقات در کفر نفسی خود فرمودہ ہووند

گلے خوشبوئے در حاکم روزے	رسید از دست محبوبے بدستم
بد و گفتم کہ مشکلی یا عبیدی	کہ از بوتے دلاویز تو بدستم
بگفت من گلے ناچیز بودم	ولیکن مدّتے با گل نشستم
جمال ہنشین در من اثر کرد	و گرنہ من ہماں خاکم کہ بدستم

ملفوظ :- روزے بعد از نماز اذکار طالع عمر ہم فرمودند کہ نماز با کنتوپ کہ رسم
است از کلاہ پشمینہ بغیر بندیدن دستار براں نماز ناجائز است۔

ملفوظ :- روزے مولوی رمضان مینکرہ والہ عرض نمود کہ یکے از خال حقیر افضی
بتی شد و بیت حضور والا بود ارشاد فرمودند کہ مرید نیست۔ ہر کہ نزد فقیر داخل
طریقہ خواہد شد از فتنہ ارتداد و ایمان الہی باشد انشاء اللہ تعالیٰ۔

ملفوظ :- روزے ایں بیت ارشاد فرمودند :-
نظر تنہاں کی کیا سونا کر دے ٹوٹیاں ڈاٹاں ربدیاں کیا تید کیا جٹ
ملفوظ :- روزے ایں ابیات می خواندند :-

واہ سخن تیدی رمز عجائب رماں نال کوہید سے ہو
اینبیاں آپ ڈکھا کر جاہیں بے تقصیر کوہید سے ہو
عاشق باجھ وصال ہمیشہ تسان ت کیوں ناز کریدے ہو

ملفوظ :- روزے فرمودند کہ مروی است کہ اگر کمال درویش بوقت موت خود
ناقص را تمام مقام خود نسبت اند ناقص کمال می شود و ہمہ فیوضات و نسبت
بدو عائد می شود لیکن نزد فقیر اگر چہ نسبت بدو عائد می شود لیکن مانند آن شخص
کہ کسب سلوک از کمال کردہ و مکمل شدہ باشد ہرگز نمی شود

ملفوظ :- روزے مولوی سید عاقل احمد شاہ صاحب محمدی شریف دارالمنی^{طب}
شدہ فرمودند کہ مجدد ماتہ ثالث عشر نائب خیر البشر مروج شریعت مصلحہ چہ نسبت
شاہ غلام علی صاحب چوں بر مزار پر الوار پر و مرشد خود حضرت خواجہ مرزا مظہر جان
جانان شہید رحمۃ اللہ علیہ مراقب می شدند نسبت حضرت شاہ صاحب

غالب می شد ۔

ملفوظ :- روزے ارشاد فرمودند کہ مبتدی را ذکر و مراقبہ بسیار باید کرد و
فرائض و سنن ادا بلا تاغہ باید کرد اما نوافل و تلاوت و غیرہ مناسب نیست ۔
مسکین غفرلہ گوید کہ مبتدی مانند بیمار است بیمار را دوا باید کرد و خوراک کم باید
داد ۔ و گرنہ بصلابت معده و حجر متبلا گشتہ را ہی اہل خوابد شد

ملفوظ :- روزے ایں ابیات ارشادی فرمودند :-

عمر صلیح و نجب بیٹھوں دو کھا دشمن داکھا بیٹھوں

نہ زدرہیا نہ گھر رہیا نہ مایو کوئی پسر رہیا

سو کھی جت دڑی کول ڈکھ لا بیٹھوں

ملفوظ :- روزے سخت تاکید ارشاد فرمودند کہ ہر کس کہ بوقت نماز خواندن

بوقت قیام نظر بسجدہ گاہ خود کند و بوقت رکوع نظر بر قدم خود کند و بوقت

سجود نظر بر بینی خود کند و بوقت قعدہ در سینه نظر کند چنانچہ فقہاء کرام

فرمودہ ہرگز هیچ خطرہ شیطانی در نماز نخواہد شد

ملفوظ :- روزے ارشاد شد کہ فقیر در اوائل حال بافلاس گذاشتہ نہ رسال

ہیچ کس را سوال معاش نہ کردم و دو سال چادر نبود و یک ال عمامہ یافتہ نشد

ملفوظ :- روزے فرمودند کہ فقیر سال نماز از جماعت قضا نہ کرد

ملفوظ :- روزے ارشاد فرمودند اگر النوار و غیرہ از وجود بیرون باشند

سیرافاتی است اگر در وجود سالک بظہور آید سیر نفسی است

ملفوظ :- روزے می فرمودند درابتدا امر کہ فقیر سکونت پذیر برگرہ سواک
بود خط بجانب مولانا مولوی حسین علی صاحب نوشتم کہ از حالات لطافت غیر
فقیر آگاهی فرمائید بحواب فرمودند کہ لطافت شما مانند بحر زخار است۔

سبحان اللہ خوب می دانند و غیب فی حضرت رسالتک را منکر

ملفوظ :- می فرمودند کہ مردمان زائرین نماز تہجد نمی خوانند و ایش زابیدار باید
کرد۔ چرا کہ حضرت قیوم زمان حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب رضیہ نفس نفیس
خود بوقت سحر سہ حجراتی گردیدند و می دیدند کہ کدام کس خفتہ است و بزجر
بیدار می فرمودند

ملفوظ :- می فرمودند برائے حصول سلوک مدتے باید حضرت قیوم زمان حضرت
خواجہ محمد عثمان خدمت پرور مرث خودی فرمودند۔ جواب خطوطی نوشتند
و بانماز پنج گانہ امامت می فرمودند و از مردمان کبک گرفتہ دیوار حجرہ و مکانات خود
تیار می کردند۔ صبح و شام نان و لحاف و چارپائی نلک شریف زائرین تقسیم می نمودند
اگر حضرت قلوب الاقطاب خواجہ حاجی دوست محمد قندھاری رنجبار می بودند۔

بوقت صبح از موسی زئی شریف بسوئی ڈیرہ اسماعیل خان رفتہ حقیقت ببار
حضرت حاجی صاحب بطیب ل داودہ و واخرید نمودہ باز بوقت شام حاضرند
می شدند حالانکہ مسافت زیادہ از پنجاب کردہ می شود و ایں ہمہ صدق اخلاص

بود۔

ملفوظ :- فرمودند کہ قیوم زمان حضرت خواجہ محمد عثمان رضی فرمودند کہ چہ کنم کہ در سمت من این است کہ در سال ۲۲ توالہ گوشت و ۲۲ توالہ روغن زرد نصیب من شد۔

ملفوظ :- فرمودند کہ مخلوق کہ بہر جانی روند و حاجات آن میسر شود بسبب آنکہ

خداوند عزوجل خود می فرماید انا عند ظن عبدي بی

ملفوظ :- فرمودند کہ در روزہ استعمال تیل و سرہ نباید کرد۔

ملفوظ :- کہ اگر وقت باشد سنت کہ قبل از فرض نماز فجر بودند اگر قضا شوند

بعد از نماز فجر باید خوانند و دوسہ بار خود عمل فرمودند

ملفوظ :- فرمودند کہ یک روز در سون شریف حضرت غریب نواز خواجہ محمد سراج الدین

خفہ بودند من عرض کردم کہ قبلہ در مخلوقات اختلاف علم کلی و جزئی سرور کائنات

است اعتقاد چہ باید داشت فرمودند کہ من ایش را بہ سخت کلام زجر می کنم

کہ مخلوق تمام و خصوصاً خدام حضرات کرام رضوان اللہ علیہم را گمراہ می کنند و اعتقاد

فقیر این است کہ ہر چہ در شان آنحضرت لائق بود خدا اورا داد و بآوہ

اورایمان داریم دشمنان نیز لعنت کنند۔

ملفوظ :- فرمودند کہ حضرت خواجہ محمد عثمان رضی در زمان خود خاتم اولیاء

بود و بزرگیت و درویشی را بہ خود کما حقہ ختم کرد۔

ملفوظ :- حضرت قبلہ محمد عثمان صاحب مخلص مخلوق رانی فرمودند کہ اکنوں بزرگین عثمان زندہ موجود است فرد عثمان از دست خواهد رفت پس بدست نخواهد آمد و حضرت ایشاں فرمودند کہ من شمارا در حق خود ہم چنین میگویم یعنی وقت است پیسج عمل و شفقت بکنید۔

ملفوظ :- فرمودند کہ فقیر بنگلہ دریا خاں والہ بر حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب تیاری کنایم کہ از خانہ ام خط بیماری فرزندم آمد و بعد از خط بہ فوتیگی اور رسید تا مکمل شدن بنگلہ شریف فقیر واپس بسوی خانہ نشد چون بنگلہ تیار شد حضرت صاحب غریب نواز بسیار خوش شدہ فرمودند کہ تو مرا خوش کردی خدا ترا خوش کند و بہ مثل ایں بنگلہ خدا ترا در بہشت بنگلہ

ملفوظ :- فرمودند در حالت بیماری کہ من بطریق سنت نبوی علاج حکما می کنم حالہ کہ ایشاں از مرگ من پیسج خبرے نیست و من من لیند اند ملفوظ :- کہ علماء را بھن را صاحب عشق و محوری گویند حالانکہ صاحب کمال بود و کلام اور المنی بنید

ملفوظ :- روزے فرمودند کہ حضرت سلطان بابا صاحب می فرمودند بہ بیت بندی سے

نغلیں پڑھنا کم زمانہ ۔ روزہ صرفہ روزی

جج تے اوہے دیندے جیڑھے کمدے تروٹی

ملفوظ:- روزے فرمودند کہ مرا با تہ بزرگ بسیار رابطہ و اخلاص است
حضرت سلطان باہو صاحب م و حضرت غوث بہا الحق صاحب مقامی و
حضرت مخدوم لعل عیسیٰ صاحب کروڑی۔

ملفوظ:- بعض اوقات درد عظم و بیماری ایں ابیات ہندی می خوانند :-

<p>مید احوال دلبر کوں سناؤں اندرومی مرض کوں میدیار جانے وچھوڑیدے تیر جگر وں پارہیوں جینویں بلبل روئے وچہ باغ خالی چلے دین مسافر سنج سمبہاں چلے دین مسافر راہ فقیہان حسن مسکین روندے کوں رہیسو</p>	<p>طبیباں کو میدا سہتھ ناں وکھو نڈے وار و طبیباں توں کیا جانیں نہ ملیا یار گلیاں سنج ڈسجمن وچھوڑا یار و امیکوں رات کالی تساں جانوت ڈیاں جاہ تے جاہیں تساں جانوت ڈیاں جاہ جگیاں وفادار اوفس داری کر سیوٹا</p>
---	--

ملفوظ:- در بسیار اوقات ایں ابیات می فرمودند :-

دین تے دنیا دوہیں سکیاں بھیناں تیکوں عقل نہیں سمجھیندا
ڈو بھیناں داوچہ لکے نکاح دے تیکوں شرح نہیں فرمیندا
بھاہ تے پانی وچہ لکے تھاندے بیا تھاں انیسیں کیندا
دوہیں جہان چھٹ گئے اوہے فقیر جہناں دعویٰ سیٹا میندا

ملفوظ :- در مختلف اوقات ازیں ابیات ہندی مختلف اشعار می خوانے

کب کچھ بولے درد سبیدا	افضل و اعلیٰ شان بنی دا
خدا دم دردے ملک معظم	وچہ نبیاں مرسل اعظم
ہر یک بردار شاہ عربیدا	حوال پریاں جن تے آ دم

افضل و اعلیٰ شان بنیدا

ماوح مدحت کرن عجیبی	چار کتاباں نعت بنی دی
ورد وظیفہ بحر بریدا	انت حبیبی وانت طیبی
ارض و سماتے پڑھن کلاماں	لکھو صلوٰاتماں لکھو سلاماں
خوشبود و دہن دریدا	شان ببت و ایچی العظاماں
جے تہیں نام تارا نہ نیتا	کون و مکان رب پیدا کیتا
بستہ اخلاق خبہ کلیدا	روح و مسلم کون ثبت نہ کیتا
رتب تارا منظر نوری	اول ماخلق اللہ لفری
برگزیدہ توں برگزیدہ	اول آخر توں کرنی پوری
محبہ لائی لیل نہاے	چن تے سچو متائی تارے
رات ڈہاں تہی سرگردیدہ	نور تیدے توں لہن چمکائے
سرگرداں تھی ڈیون پیرے	نور آسمان بہن شائق تیرے
شوق تیدے دچہ نور وحیدا	ملک فلک کول پودن گہیرے

درو منداں دے پیغام پوچھندی
 کار تے کم ہے نت اوہندا
 راز خدا دے دا ماہر ہو یوں
 دین یقین توں چن شرمندا
 دچہ دریاواں دے عیش کریندا
 گل چرچ پا کر طوق زری دا
 مثل بادام اُس میسونیا
 اسم تید اٹھیا مغزا وہندا
 ملک موکل نت سنواراں
 جنت پہونتا دوست جریدا
 ذات تیدی اگے رب کول بھانی
 ایہو فرمودہ ذات ربیدا
 رنگارنگ اُس گل پھل چائی
 سنے نیکیاں دے اکھیاں یڈ
 سوہنی صورت تے خلق مکرم
 لدہس درجہ سفیدی دا
 جاہ انکار اندی باغ بہاراں

باوصیادی شوق رہندی
 خشک لبیاں کول تری ڈیندی
 چوڑاں طبعاں ظاہر ہو یوں
 دشمن ربدے دا قاہر ہو یوں
 بعض مچھیاں رب پیدا کیتاں
 نام تیدے کول ورو کھیندیاں
 درخت جہان رب پیدا کیتا
 پرچہ نیل رب اُس چرچ کیتا
 جنت ووزخ خدمتگاراں
 روزخ ہو یاد شنناں کاراں
 آدم باوچہ چکڑ پانی
 رحمت عالم ہیں سدی ہربانی
 وچہ روحاں رب بوٹی لائی
 نام تید رب اس تے لکھائی
 شیت نبی ہے بیٹا آدم
 روح تیدے توں اشرف اکرم
 نار خلیل تے تھئی گلزاراں

برکت نور تیدے انواران ء	بردا امر اہتہیاناری وا
موسیٰ کلیم ہتی واعظ آیا ء	نعدہ اسی وا اچھو آیا
جو ائمہ مرسل بالا پایا	اسی اخذ زماں او نہیدا
سجھے یہودی بھکے مل آئے	صدق یقین سیتی قدم دہرائے
سب فرمان او نہیدا منائے ء	بن محمدی خوب چمیدا
عیسیٰ علیہ السلام پیغمبر	منگے دعائیں ای اللہ اکبر
ہو وان امرت احمد اقدر	برودہ حقیر نلک پری وا
سب پیغمبر اعلیٰ و اعلیٰ ء	پیدا کیتے حق تعالیٰ
کارن تو دل بد دے شالہ	ہو ویں شانی امرت رلیدا
چائے یار پیائے تیرے	نور اکھیاں دے مال دیرے
خاصے محمد خلیفے تیرے	ہر یک صاحب قدر مجیدا
یار پہلی دی صدق وقتدا	امیر عمر دمی عدل و عدالت
عثمان دی حبیب دیانت	شجاعت علیوں کوہ لرزیدا
چاچے نبیدے بہت پیائے	وچہ جنگاں دے مال کفارے
حکم شہادت پی کے سدائے	جنت خلدول شراب چشیدہ
حسن حسین پیائے رب دے	سردار شہید ال وچہ عرب دے
دشمن انھاندے پرہ غنڈ دے	حب اماں فرزند شہیدہ

واصف تیر روز شباناں	باہونا قتل نمانان
دھوان گر و غنبار ولیندا	واصل مقیم یار یگاناں
کیا کجہ بولے در رسیدہ	افضل و اعلی شان بنیدا

ملفوظ :- روزے ایل ابیات می فرمودند

پیر سکھائی اچھا ریت	بہ و چہ حجرے یار چ میت
پھیلا پرانہ کپڑا پاء	بجا پروتھ ملکا اکھ

غیر دے درتے مول نہ جا

ملفوظ :- می فرمودند اگر کسی زن خود را بہ قصد طلاق می گوید، چھوڑی چھوڑی
یعنی رہا کر اہم پس اس طلاق بائن کنائی است و مرتجع نیست چنانچہ فتویٰ
دیوبند مؤید اس است

نقل ترجمہ فتویٰ دیوبند

چونکہ فتویٰ در اردو بود بہ فارسی ترجمہ کردہ شد

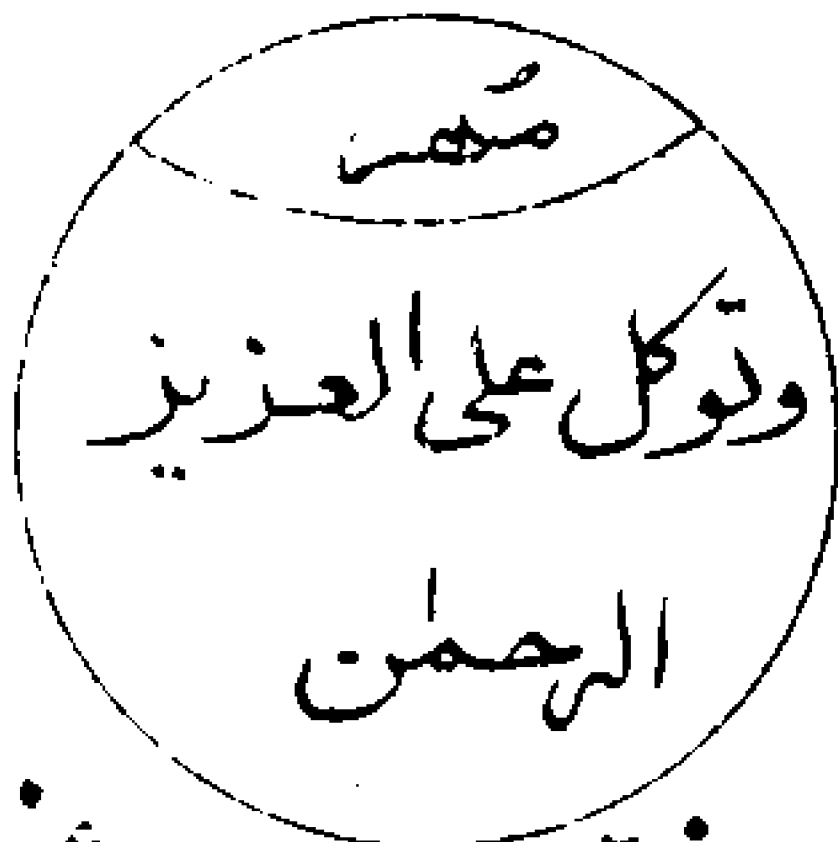
اگر کسی زنہ خود را بہ نیت طلاق یا در حالت غصہ یا مذاکرہ اس الفاظ
بگوید چھوڑی چھوڑی۔ پس یک طلاق بائنہ واقع شود زیرا کہ اس لفظ ترجمہ
سہرحتہ یا فارتک است و اس دو الفاظ از قسم سوم
کنایات است کہ در اں بحالت غصہ یا مذاکرہ طلاق بلا نیت طلاق واقع
می شود اگر حالت غصہ و مذاکرہ طلاق نباشد پستہ موقوف بر نیت است

و در کنایات طلاق بآنہ واقع میشود۔ یک طلاق بآنہ بعد بآنہ دیگر واقع
نمیشود کافی الدر المختار

لا یلحق البائن البائن اذا ما کن جعله اخباراً عن الاول کانت بائن^{۱۳۳۸}
وهکن فی الشامی جلد ثانی صفحہ ۴۷ فقط واللہ اعلم

کتبه عزیز الرحمن عفی عنہ

مفتی مدرسہ دیوبند ۹ ربیع الثانی ۱۳۳۸ھ

الجواب صواب

محمد الفی عفا اللہ عنہ

الجواب صحیح

شبیر احمد عفا اللہ عنہ الجواب صحیح فقیر اصغر حسین عفی عنہ

الجواب صحیح محمد رسول خان عفی عنہ

ملفوظ: از مولوی محمد ابراہیم صاحب واسواس تناء میفرمودند وقتی در حضور

حضرت قبلہ حاضر بودم کہ مولین محمد امیر صاحب تذکرہ حضرت امام ربانی و خطره

شخصی بر من آرا حضرت بیان کردہ حضرت قبلہ فرمودند چنین نیست بلکہ حضرت

مرزا صاحب نلال بر من آرا حضرت امام ربانی صاحب موصوف آیدہ بعد از رجوع

لاہور و در روش خطره آیدہ کہ سہ روپیہ خرچ کرایہ کردہ ام فی الفور وید کہ سہ روپیہ

در پیش او فتادہ و کسے گوید کہ ازیں جابر و مبلغ خود بکیر شرمندہ شد پس

فرمودند کہ فقیر بعض اوقات ایس جنس حال می باشد مگر از عوام الناس شرم
می دارم کہ کتب نیز اجازت نمی دهند

ملفوظ :- بسیار اوقات ازین ابیات ہندی مختلف ابیات فرمودند :-

کلمہ بنی وا عجب دوا ہے ہر تال مرض وا عجب شفا ہے
بھائیو پڑھو تم کلمہ بنیدا - کلمہ بنی سو نہڑیں احمد جیدا - ذکر کرو تم نام بنیدا

جنید اوصاف آپ خدا ہے کلمہ بنی وا عجب دوا ہے

جو کوئی کلمہ بنی دا پڑھسی دوزخ اندر مول نہ شری

بن حسابوں جنت و رسی ایہا تال کلید عجب جزا ہے

کلمہ بنی وا عجب سنگا ہے لڑ بیاں کول چا کلمہ تائے

جیں وت پڑھیا ننگ و نیدا پارے ایہا تال کلیدی عجب جزا ہے

کلمہ بنی وا توڑ چڑھسی لڑ بیاں کول چا پارہ پوچسی

حضرت اسکول دامن لسی ایہا تال کلیدی عجب شفا ہے

جو کوئی کلمہ دامن کر تھنسی قبر و قیامت روسی دھوسی

تے دوزخ و چہ و پنج کھڑوسی منکر کلیدی ایہا سزا ہے

کلیدے نال تال چار کھ یاری دلپس کلمے کول کرو چا جاری

جیں وت پڑھیا ہکے داری اُس دامن آپ خدا ہے

کلمہ بنی وا عمر و اگا نڑاں جھوک فنادی کہیں نہیں راہنڑاں

دلوں پڑھ تول شیخ نما نڑاں اوڑک و نجاں جھوک فنا ہے

ملفوظ :- بسیار اوقات ایک ہیستہ ہندی را فرمودند :-

پڑھو پڑھو تسبیح تھیون کی تے دم داریں و لپیاں ا
خوف و امنکہ یک نہ سیبوتے گمانج کرین پوہیاں ا
وہیون کیے گل گھوٹوں پووی گمن کیتے جھبٹ شہاں وا

ملفوظ :- در موسم گرما ایں ابیات ہندی را بسیار فرمودند :-
ہار سمسے سادان دہائے آستوں کیتے حقوڑا کھائے

طیب کون پوچھن کیوں جہائے

ملفوظ :- فرمودند کہ نہ سال نیچ کس را سوال نہ کریم و دو سال
چادر نیافتیم و یک سال عمامہ پورو و ہفت سال با جماعت قضاہ وقت
و چہل سال خدمت پیرا کریم۔

ملفوظ :- فی فرمودند شہر ہندی :-

آل بنی دہی کافی ناہی شاہ جی تم کیوں کاہے ہو

یہ صحیح و درود سلام بنی تے کوڑ جسدی حوالے ہو

ملفوظ :- فی فرمودند کہ نواب صاحب بہاول پور دارہ بوساطت شخصے از

حضرت خواجہ سلیمان صاحب تونڈالا طلب امبارتہ نمائے کرد و تونڈا

از شہر شد :-

و بیخ آنھواداں ڈھنگے کوں ۱۰ کالا کرٹوں یکے کوں ۱۰

اول آخہ مرنا ہئی موندہ کیوں کالا کرنا ہئی

ملفوظ :- می فرمود ندبیت ہندی

دھوئیں پوتیں رب دلا ہو دھیاں ملے ہاکیاں کچھواں نوں

چوئیں پوتیں رب ملے ہا تاں ملے ہاڈاں خصیاں نوں

منہیں نہیں رب مل دلا ہو دھیاں ملے ہا بھیداں بکریاں نوں

ہنہیں مل وارب مگر مل دے دیں اچھیاں نوں

ملفوظ :- می فرمود ندا قداہ باہام ریش تراشیدہ یا کم از قبضہ . . .

گرفتہ صاحب آزا است ۔

ملفوظ :- می فرمود ند کہ ند بوجہ فوق العقدہ حلال است اگر سہ رگ بریدہ

شدہ است چنانچہ مفتی بہ نزد امام صاحب است

ملفوظ :- روزے مولوی خدابخش صاحب حاضر خدمت شدہ عرض نمود

متبد خواندن اسماء الہی واسماء البنی در دلائل الخیرات داخل وظیفہ اندیانہ ۔

بجواب ارشاد فرمود ند اگر کسے خواند داخل ثواب است اگر نہ خواند در وظیفہ خلل

نیت باز عرض نمود کہ در اکثر جادہ دلائل نوشتہ است کہ اسے بار یکم زیاد

خواند چگونہ است فرمودہ در روایت مایکبار است ۔

ملفوظ :- روزے بسید مولوی محمد بخش شاہ صاحب سوکڑی مخاطب شدہ

ارشاد فرمود ند کہ قریب بستی گرہ سواگ بستی در ہو ہران است درال دزد

قاضی شیخ عثمان بود و خلیفہ و خادم او شاہ میاں حبیب اللہ صاحب بود کہ از قوم سواگ بود کہ ہمیشہ ہمراہ قاضی صاحب مذکور می بود و قاضی صاحب را باید زاد محمد شاہ صاحب سکند بستی خیر شاہ دوستی اتم بود۔ اتفاقاً روزی شاہ صاحب مذکور بیمار شد قاضی صاحب برائے عیادت رفتہ در مراقبہ معلوم نمودند کہ شاہ صاحب قریب الممگ است در میان مردم اہل مجلس اظہار فرمودند کہ اگر بچکس حیات خود را بشاہ صاحب می دہم بخسوق خدا را بسیار فائدہ خواهد رسید ہمہ مردمان سکوت اختیار کردند پس قاضی صاحب مذکور فرمود کہ من عمر خود را بہ شاہ صاحب دادہ ام واپس تشریف آوردہ نزد بستی گرہ سواگ چاہے بسکون موجود است براں آمدہ بملک مبارک سواگ و سمات مائی حواما در ملک مذکور ارشاد فرمودند کہ من عمر خود را بشاہ صاحب دادہ ام و بوقت نمیشب خواہم مرد و وصیت فرمودند کہ مرا غسل و کفن تو خواہی داد و بعد غسل و کفن جنازہ بندہ بر حد و چاہ بہنت برائے جنازہ حضرت قبلہ رشد من از نیلی خواہند آمد چنانچہ حسب وصیت جنازہ را در انج برونند و آل قبلہ سفید ریش براسپ ہنرنگ تالاب کہ نزد بستی در ہوٹراں است ظاہر شد چنانکہ می داد نزد جنازہ تشریف آوردہ اسپ را بستہ امامت فرمودند بعد از نماز فوری براسپ سوار شدہ از انج ظاہر شدہ بودند در انج گم شد بعدہ قاضی صاحب می فرمودند کہ میاں حبیب اللہ روزی ہمراہ قاضی صاحب بود قاضی صاحب گرہ سواگ بردند

التفاق بعضے از مریدان بجزن نان نخود و مسکه و لسی آوردہ معذرت کردہ داد
 قاضی صاحب قدرے نان مع مسکه خوردہ و لسی نوشیدند و باقی نان
 حوالہ خلیفہ فرمودہ ارشاد فرمودند کہ محفوظ بدار کہ بوقت دیگر گرنگی بکار خواهد آمد
 چنانچہ بعد از سال قاضی صاحب کہ سنہ بودند الف تا از انب گذر کردند و بخلیفہ
 صاحب فرمودند کہ نان پاریہ بیار چنانچہ خلیفہ مذکور باقی نان در وظائف محفوظ
 می داشتند حاضر نمود فرمودند کہ تو ایما نذرستی و لائق امانت هستی۔ قدرے از
 ربق مبارک بانگشت آوردہ بد مال او از زانے فرمودند۔ حضرت غریب نواز
 ارشاد فرمودند کہ بسیار حبیب اللہ زندہ دل است اگر صاحب بعیرت
 رود جواب خواهد داد و فرمودند کہ مزار بسیار حبیب اللہ صاحب در حویلی قاضی
 صاحبان بطرف پاء است وقت درے خاک بر قبر است و مزار ساختن
 را پسند نمی کنند۔

باب دوم در بیان مکاشفات

مکاشفہ۔ ہر روزے برائش کویں شید احمد صاحب مرحوم سکند
 دائرہ دین پناہ را برائے بیعت حاضر خدمت نموده ام مولوی مذکور انکار از بیعت
 نمود بعد از دیر بہ مسکین متوجہ شدہ فرمودند کہ بیعت خواهد شد لیکن سالک نخواہد
 شد ہماں طور صادق شد

مکاشفہ۔ شیخ فضل دین سکند نور پور گوانہ بمع برادران داخل دائرہ اسلام شد

عرض نمود کہ اہل عیال بندہ مسلمان بنیشتہ فرمودند اہل و عیال تو بعد چند ایام^۴
داخل و آثرہ اسلام گشتہ صادق مسلمان شدند

مکاشفہ :- شخصی از مدت آرزو مند نعلین بوسی بود مگر تادمت
شرف زیارت حاصل نشد بعد دو سال چون شرف زیارت حاصل شد حضرت
ایشان بر ناقہ سوار بودند در آن وقت دست بوسی کرد بہ شتر بان فرمودند شتر
را بند کن کہ این شخص را از مدت شوق نعلین بوسی است با خوشی شرف بوسہ مانوہ
پس روان شدند۔

مکاشفہ :- منشی خیر محمد سکنہ بنگلانی تحصیل نواب شریف می گفت روز سے
بوقت قبلولہ حاضر خدمت شدہ عرض نمود کہ والدہم برای نکاح دوم ارادہ مصمم کردہ
کار بانجام رسانیدہ لیکن من در دل دارم کہ کارندہ کور و قوف براہ جازت آنحضرت
پس ارشاد فرمودند کہ بعد یک سال اجازت است پس قبل از تمام شدن سال ایام
ام فوت شد و حاجت شد اجازت بود کار خیر کردہ شد

مکاشفہ :- سید محمد حسن شاہ صاحب کہ از فاضل خدام حضرت قبلہ بود می فر
ماہ ذی قعدہ ۱۳۵۱ھ وقت ظہر بعد نماز فرمودن چائے۔ فرمودند از گاڑی چند
آدنی می آیند لیکن بلال خاں ظاہر نسبت و ہمیش ظاہر نسبت و از ظاہر نسبت
و بہاں طور بود

مکاشفہ :- مولوی محمد حیات صاحب سکنہ سکھانوالہ در خدمت حاضر بود

دو اعلیٰ و دارہ اسلام خواہند شد از این خبر خوشوقت شد بعد چند سال بعد اہل و عیال

چندے از مردمان اہل دنیا در حضور رسیدند حضرت قبلہ مدظلہ ایشاں را با کرام
 ملاقی گشتہ طعام مرکلف خورائیدہ مولوی مذکور را خطرہ شد مایاں کہ خدام
 مخصوص اہم چنداں نوازش نمی یابیم اما اہل دنیا را چنداں نوازش نمی فرمایند پس
 حضرت ایشاں قدس سرہ مولوی مذکور بحسب طلب شدہ فرمودند کہ ایں تکلف
 ترغیب است شاید کہ احدے نیک شود یعنی ایشاں مولفۃ القلوب در طریقہ
 اند۔

مکاشفہ :- یک شب مولوی محمد حیات مذکور بدار عشاء در مسجد نشسته و
 حسب عادت خود برائے خدمت حاضر شد و در دوش خطرہ آمد کہ شاید حضرت
 ایشاں مدظلہ ناراض خواہند شد حضرت ایشاں مولوی مذکور را نزد تسبیح
 خانہ خود کہ در آنجہ آرام فرمودہ بودند طلبیدند و فرمودند کہ مولوی حسب
 بروید کہ فقیر را حاجت خدمت نیت

مکاشفہ :- چوں شیخ عبدالحق سکۃ جنگ الہیہ را زوجہ بعد از اسلام در شہر
 لیہ بار تداور رسیدہ ہمراہ ہندوان شہر مذکور سوئی ملتان رفت و حضرت ایشاں
 تیز تاسٹیشن ملتان چھاؤنی اشرفیہ برودہ واپس در خانقہ اشرفیہ آمدہ می
 فرمودند کہ شیخ مذکور ہمراہ زوجہ خود جلد تر واپس در خانقہ اشرفیہ رسیدہ
 مشرف باسلام خواہد شد بعد از ہفتہ ہجرت اہل لکھنؤ را نجب امید
مکاشفہ :- پیر حافظ عبد الرشید سکۃ چوٹی زیرین بعارضہ بیماری سخت

بتلا بود چنانچه حکم حکم موت کرده بودند و کفن و غیره نیز تیار بود حافظ مذکور
استاد از حضرت ایشاں نموده درال وقت فی شدید لائق شدہ درال وقت
بافا و انجاسید و آرام شد چوں حافظ مذکور حاضر خدمت حضرت ایشاں شد
فرمودند پیر را مردن دادستہ بودی ۔

مکاشفہ : شخصی سکنہ دکن روزے از مولوی جمال الدین صاحب حلقہ استدعا
توجہ نمود چوں مولوی مذکور متوجہ شد درال وقت ہمہ لطافش ساکن شد
آخر بزاری تمام حاضر حضرت ایشاں گشتہ چوں قدم بوسی نمود حضرت ایشاں
لفظ سخت فرمودند کہ مرا قریب نہ راستی بعد یوم فرمودند نقصان بوجہ نقصان
را بطہ رسید و فقیر نقصان زسایندہ

مکاشفہ : بیال احمد علی صاحب خوجہ سکنہ ملتان می فرمود کہ چوں حضرت
ایشاں از دعوات جنگ واپس بروز چہار شنبہ اسٹیشن چپا و فی ملتان
تشریف افروزشند اکثر خدام راستے زیارت حاضر گشتیم شخصے عرض نمود کہ جناب
فیض انتساب خلیفہ مولوی جان محمد صاحب سخت بیمار است ارشاد فرمودند کہ
مولوی صاحب موصوف الصمد بسیار مبارک است و در مدارج خود بسیار ترقی
فرمودہ تاشب بموانظار باید کرد کہ رحلت خواهد نمود لشب جمہو اکثر خدام حضرت
ایشاں در انجا حاضر شدیم لیکن مولانا مذکور موصوف رو بہ صحت بود واپس آیدیم
بوقت سحر معلوم شد کہ طائر قدسی از نفس غنصری مولانا مذکور پروراز نمودہ بحسبت الفریس

رسیدہ است اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ

مکاشفہ :- میاں احمد علی صاحب سکنہ ملتان می گفت حضرت ایشاں می فرمودند مولانا مولوی جان محمد صاحب راہمیں خیال است کہ در حجرہ کہ در اں بیمار بود (نزد جانب جنوبی مسجد خد کہ ملتان) دفن شوم لیکن محال است کہ قوم خد کہ اجازت نخواہند داد و بچپناں بود

مکاشفہ :- مولوی محمد چراغ سکنہ واسو ضلع جھنگ می فرمودند کہ روزے حضرت ایشاں در تسبیح خانہ خود چائے نوش می فرمودند در دلم رسید کہ کاشکے من نیز چائے نوشید می حضرت ایشاں بہ بندہ متوجہ شدہ فرمودند کہ گرمی بسیار است گرمی بسیار است۔

مکاشفہ :- مولوی رشید احمد صاحب مرحوم سکنہ دائرہ دین پناہ بخدمت حاضر شدہ بہ بخار شدید و در و کمر مبتلا شدہ بعدہ بذات الجنب مبتلا شد حضرت ایشاں فرمودند کہ چوں بخار رفع خواہد شد ترا بر اسٹیشن کر وڑ چھاپا پائے خواہم رسانید بعد نماز عشا بجاجی غلام حسین حکیم سکنہ رال ضلع ملتان فرمودند کہ از مولوی صاحب وصیت نامہ لوبیا نہ وصیت نامہ تائیمہ شب مکمل شدہ علی الصباح بوقت استغفار باہوش سالم راہمی عقبی شدہ جام مکمل شمن علیہا فان نوشیدند چنانچہ بعد تجہیز و تکفین بر چھاپا پائے اسٹیشن نیکو کور رسانیدہ در خانقہ تہل دفن کردند۔

مکاشفہ :- مولوی محمد رمضان صاحب خوجہ ولد حاجی گل محمد صاحب خوجہ مرحوم

سکنہ منیکرہ ضلع میانوالی چوں حضرت ایشاں در موضع عنایت شامروز
و عنوا فرمودند و را اثناسی پند و نصائح فرمودند کہ شخصے از مریدان من بسوی
شہر لہ اسٹیشن میرفت باز نہ بیگانہ ارادہ بخش کر وہ چوں ہر روز بہ
شدند شخص مذکور تادرت در آل شخص مذکور در مجلس و عطا حاضر است
بعد ازاں ہماں شخص نزد بعض احباب ذکر شرمندگی خود اظہار نمود۔

مکاشفہ :- روزے حضرت ایشاں برائے خواستگاری ملک
گانماں کہ از خواشاں حضرت ایشاں بود شریفی برودند قریشی
بہاؤ الدین صاحب سکنہ بٹی گانگی تہرکاب حضرت ایشاں بود در دل
انضطراب نمودہ کہ شاید در آنجا بسبب مخالفت مولوی غلام حسین صاحب
جدال و شورش عظیم خواهد شد و در شب الطمینان خواہد رسید حضرت ایشاں
در ارتدادات می نمودند بہ قریشی صاحب متوجہ شدہ فرمودند کہ ہمراہ فقرہ
کہ در انجمن شورش و جدال خواهد شد مطمئن نخواہی شد قریشی مذکور شرمندہ
شد و در شب بیچ اثر از شورش نمودہ و شب باطمینان گذشت۔

مکاشفہ :- مولوی شہید محمد صاحب سکنہ شجاع آباد می فرمودند کہ چوں
بندہ بعد از بیعت واپس بجائہ رفتہ بوقت فراغت از شغل اوراد و مراقبہ
مطالعہ کتاب تنوہی شریف می کرد اثناسی چوں حاضر خدمت گشتم فرمودند

مطالعہ کتاب مذکورہ چرامیکنی شغل اوقات بہ وظیفہ و مراقبہ باید کرد۔

مکاشفہ :- حضرت مولوی گل حسن صاحب می فرمودند کہ چون حضرت
ایشان از شہر باندرا وہ کوچ فرمودند مردمان نور پور توانا برائے دعوت حضرت
ایشان رسیدند بچوایہ فرمودند کہ مردمان نور پور شیر و غول بزدانہ میرم
پس شیخ عبدالرحیم صاحب را فرمودند چون مردمان امراری کہند بر ویم باشند
پناچہ والی ایام از دست نور زمان شاہ خون شد۔

مکاشفہ :- روز سے حضرت ایشان بدربار خان معتمد بودند برائے وضو تیار
شدند بعد سخن شاہ صاحب از پس پشت حضرت ایشان ایستادہ خطوط
یدی حضرت ایشان را با خطوط یگی خود مقابلہ میکرد چون فارغ شد با ایشان
مخاطب شد و ارشاد فرمودند چہ حاصل شد شاہ صاحب می گفت سحت
شرمندہ شدم۔

مکاشفہ :- مولوی بشیر احمد صاحب سکند و ہوامی گفت در ۳۴۳ھ
عزم ترک تحصیل علم کرد و اگرچہ اساتذہ دیارال مانع آمدند جانہ خدمت بدین
غرض ہشتم کہ اہل علم مذکورہ کردہ بفراوان والا نشان کار بند خواہم شد چون
بوقت زیادت دست بوسی کریم و قبل از اظہار رانی البتہ فرمودند مولوی بشیر احمد
افتتاح مدرسہ ہامی شود و اسباق شروع اند جلدی واپس رفتہ لقیہ کتب ختم

کن و بخانه مروشاید که موافق بطهور انجمنند حالانکه محتوانی التعمیر بمحکمس را اظهار

نموده بودم چنانچه در پس رفته بکتابخانه کتب با تمام رسیدیم و الحمد لله

که کاشفان بعد از دست حضرت ایشال و محکم و نصیحت از میرزا فاطمی فرمودند

که در بیان تفسیر فرمودند که شخصی را که از انش فخر و دریا داشت است

و آثار صحیح خوانده است و در اول دارد که فقر و اندر اظهار کنند چنانچه در شخص

نشسته است چنانچه فقر شد که بدین اراده آمده ام

که کاشفان بعد از دست حضرت ایشال و محکم و نصیحت از میرزا فاطمی فرمودند

بر سر سید فاطمه و شریعت تهنی میگویم بکسر و بخت همان موجود بودند و بعد از

مراقبه نشینان پنج و پهل بود چنانچه از مراقبه برخاسته مانده است شدیم بعد

چنانکه نوشتی فرمودند که در مراقبه دیدم که یک کس بی ایمان است بسیار دعا کردم تا

مالی و تجارب شد تمام درویشی پریشان شد و این شد که در نزد کاشفان

بروز و آنوقت رسید از حضرت ایشال نیز پرسیدند بعد از آنکه از و بیاوریم و آنوقت

در حق ان شخص و در آنوقت این فقر و تجارب شد و ایضا در شد حلال خان و مطر شد

خان استفسار نمودند که انکه کرده شود فرمودند شیعینان امری که کردی نموده

که در بخش در رسید از عزمه شش سال بود و حضرت ایشال نموده که کرد

و آنکه که همراه فرمودند از او عبد الله آمده بود

که کاشفان بعد از دست حضرت ایشال و محکم و نصیحت از میرزا فاطمی فرمودند

فرمودند مسائل نماز و روزہ و زکوٰۃ بیان فرمودند بعد فرمودند کہ یک شخص
بسمت جنوب نشسته است ارادہ کردہ کہ دو رکعت نماز بخواند و زید و بہ دوستان
خود مشورہ کردہ است و نمودش شد فقیر ظاہر کند

میان میر کہ در آن مجلس عرض نمود کہ معاف فرمایند سر بار حضرت ایشاں برائے
اظہار فرمودند و میان میر طلب معافی میسر کرد و آخر الامر در گذر فرمودند۔

مکاشفہ :- حضرت ایشاں در ماہ ربیع الثانی ۱۳۳۴ در شاہ پور سرگودھا و غلط فرمودند
در اثنائے وعظ ارشاد فرمودند کہ یک شخص دریں مجلس حاضر است کہ کنول
زنا کردہ و بغیر غسل در عین نشسته است چوں حیا از خداوند عزوجل می آید
پردہ پوشیدہ ام و گرنہ نام نسبش ظاہر کردے۔ چنانچہ شخص مقرر شد کہ باریک
ناجائز تسلیق داشته بودم در راہ تنہا یافتہ شد زنا کردہ و بغیر غسل دریں حب
نشسته بودم۔

مکاشفہ :- چوں حضرت ایشاں در ضلع جمنگ در بستی باغ در ماہ شعبان
۱۳۵۴ برائے نماز درستی صفوف ر بارشاد نبوی علیہ الصلوٰۃ و التسلیم
س و صفوفکم او کما قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم می فرمودند
و کس را ویدہ فرمودند کہ ای ہر دو بے وضو اند چونکہ خواندن نماز بے وضو کفر است
لہذا اظہار کردم چنانچہ ہر دو مقرر شدند بعدہ امر وضو فرمودند۔

مکاشفہ :- از مولوی مرید احمد صاحب مہبل شریف والہ میفرمودند کہ یک روز بو

عصر حضرت قبلہ وضو فرمودند پیائے مبارک راستہ داخل موزہ می نمودند
 این فقیر حاضر بود بن مخاطب شدہ فرمودند یک جفت موزہ دیگر خواهد آمد بعد
 شام دو شخص از کلاچی آمدند اولاً جفت موزہ پیش کش نمودند فہمیدم کہ حضرت ایش
 ازیں جفت موزہ خبرے داده بودند

مکاشفہ :- از مولوی محمد ابراہیم صاحب اسواتسانہ والہ می فرمودند کہ یکبار فدوی
 در خوشاب برائے زیارت قبلہ حاضر شد در مجلس کچہری خطر شیطانی در دل
 این عاجز آمدنے الفور فرمودند کہ کدام است کہ این چنین خیالات می آرد من
 خواہم کہ دیندار شوند و شما کج روید بندہ نادم و پشیمان شد

مکاشفہ :- وقتے در شہر تنگ بوقت سحر در دعوتے حاضر حضور قبلہ بودیم دل
 خطہ آمد کہ اللہ تبارک و تعالیٰ بہ کسے رپریمائی (صالح مشارکت خوردن و ہد
 نے الفور حضور قبلہ حکم فرمودند کہ مولوی ابراہیم سب با ماشال باش۔ الحمد للہ گفتم
 مکاشفہ :- از مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب کوٹہ جام والہ۔ می فرمودند کہ چوں

مکشد شریف می خواندم از استاد می صاحب رخصت طلبیدہ حاضر خدمت با
 برکت حضرت قبلہ نظر شدیم پیارا ایم در خدمت ماندیم چوں رخصت واپسی
 طلب کردم از من حال اسباق و غیرہ پرسیدہ و عاف فرمودند و اجازت رخصت عطا
 فرمودہ مبلغ ۳۰ روپیہ نیز عنایت فرمودند احقر عرض نمود کہ حضرت غریب نواز قلی
 و روحی فدائے طلباء سبقت واساتذہ گوناگون حاکم می آیند ایمان مرا خیال

فرمودہ باشند بحواب ارشاد فرمودند کہ شیخا مرغ کلنگ در کوہستان برفیہ
 دادہ بدیگر چانی روند و دیدہ دل بر ہمال مہینہ می باشند و گرنہ برفیہ ناخراب
 می شوند۔ بندہ بسیار خوشنود شد پس بندہ شرف اجازت یافتہ روانہ شد
 باز شال پوں واپس بخدیت شریف جعفر شد معاملتے کہ در میان اساتذہ
 و ہم سبقان دریں اثنا گذشتہ بود اشارت یک بیک اظہار فرمودند۔

مکاشفہ :- از شخص صاحب مذکور می فرمودند کہ در ۱۳۵۴ھ مطابق ۱۹۳۶ء بم

اپریل تحصیل پیر خانہ تیاری کریم چوں شہیرا مرغان برداشتہ برنارہ
 تہاوند۔ آنوقت خانہاں شہیرا زینارہ افتادہ گردن شخصے کہ کمی سلطان ولد
 سہو را قوم گہون افتادہ و گردنش بسیار قطع شدہ امید حیات نبود مگر بہت
 معلوم شدہ کہ چوں ایں واقعہ در صحن بندہ شدہ شاید مقدمہ نقل اجرا شدہ موجب
 گوناگون مصائب شود در اں وقت بندہ بسوسے آسمان نظر کردہ تصور حضرت
 اریشاں بکریم البیہ بیمار را در ہسپتال داخل کردہ شد چوں دیدیم روز برات
 تجسس حال بیمارند کور فرستیم بالکلیہ بخیریت بود مردمان حیران شدہ بینا
 بسیار ایاہ نگہ رشتہ کہ فقیر محمد بخش سندھی رسیدہ گفت کہ حضرت غیر عنوان
 مظاہر شمار می طلبند ضرور ہمراہ بروی از آنجا روانہ شدہ بوقت نماز ظہر

قد مہوس خدمت بابرکت شدم حضرت ایشاں وضوئی فرمودند از من
 ہمہ عالمہا خانہ وغیرہ پسیدند عرض نمودم کہ بالکلیہ خیریت لیکن بر سکین واقعہ

دیگر شد کہ برگردن شخص شہید از منارہ افتاد و قریب الہرگ شدہ بود و الحال
رو بہجت است حضرت ایشاں ارشاد فرمودند کہ خستہ او را نہ شایان
مرادیں جا بکشویں ساختہ کہ او در آن وقت روئے خود پائیمان کردہ بودی
و انستہ کہ شغایابی شخص بزرگوار توجہات علیہ حضرت ایشاں بود و الحمد للہ
مکان شہد بر مولوی امجد بخش صاحب منشی شکر میفرمودند کہ در شرف
امامت حضرت ایشاں مدظلہ میگردم و در نماز صبح حکم تلاوت سورہ طہ و در آن بود
الف تاروزے در نماز بخرو و کورت بند شدیم و نماز تمام کردہ بوقتہ نماز
حضرت تیلہ زینو منہم فرمودند کہ سئلہ است کہ بندہ در آن وقتہ تیار بود
بے وضوئی کے از مقتدیان می باشد لحظہ سکوت فرمودہ و از شہادہ فرمودند کہ
در نماز صبح یک نفر از مقتدیان جنب بود مولوی صاحب مذکور فرمودند
حال نبودہ معلوم شد کہ شخصہ اقرار کرد کہ بے وضو و آبستلام شدہ بود و بیک
یا در نماز صبح با جنب خواندم بعد یکپاس روز بعد ہم شدہ و غسل
نمودہ نماز تھا کردم

مکان شہد بر عارف غلام محمد چیتہ بخشہ و الاثن فرمودند بندہ سخت تیار
بود و بدرویشان قائل نبود یکبار حضرت غریب نواز مدظلہ فرمودہ شدہ و
بحکم حضرت ایشاں در خانقہ شریف رسیدہ یکبار بوقتہ نماز

تیار کروم فرمان شد قدریک بوتل دیگر نیز تیار کن نسخہ ادویہ ملک خدا بخش ضا
 بوپہ ملتانى را داده شد کہ ادویہ از ملتان گرفته ارسال فرمایند در اثنا انتظار
 رسیدن ادویہ بودیم کہ یک روز حضرت ایشاں رو بمشرق کرده فرمودند
 کہ ترکیب تیار کردن ادویہ نہمانیہ فوراً بسوئے خانہ خودت شریف برند و عرض
 نمودم کہ ادویہ تیار کردہ خواہم رفت۔ فرمودند کہ اکنون برو کہ رفتن شما نہایت
 ضروری امرت چنانچہ حرب فرمان والا فرستم فرزندم سخت بیمار بود بعد
 رسیدم فوت شد انا لله وانا اليه راجعون

باب سوم در بیان کرامات

کرامت :- شیخ صالح محمد سکندری گفت کہ بابت موسمی حاضر
 خدمت شریف در دریا خان گشتیم چنانچہ تپ روز بروز زیادہ می شد۔ روز
 حضرت ایشاں طبع پرسی فرمودہ عرض حال من و عن کروم۔ فرمودند کہ چرا
 تپ را مانہ کنی۔ عرض کروم کہ تپ را مانہ کند فرمودند تو را کن۔ عرض نمودم را
 کروم بعد ازال روز سیح اثرے از بخار نماند۔

کرامت :- مولوی عبدالمد سکندری عنایت شاہ میفرمودند کہ مرا اسہال جگرہی
 جاری شدند علاج بسیار کروم فائدہ نمی شد حتی کہ ورم بردست و پا و د

دیگر اعضا و ریسہ ظاہر شد امید حیات منقطع کردہ شخصے کہ تیار بخافہ شریف بود
 بوقت مغرب پیغام دادم کہ بدیں مضمون عرض خدمت حضرت ایشاں رسانی
 کہ اگر ساعات چند از حیات مستعد باقی مانده است دعا فرمایند کہ صحت
 و شفایابی حاصل شود اگر اجل رسیدہ است بر خاتمہ باایمان توجہ فرمودہ باشند
 درہماں شب و خواب از زیارت شریف شدم کہ حضرت ایشاں بر کریمہ
 ایستادہ بودند۔ فرمودند مولوی صاحب خیر است دل تنگ نہ شوید چوں از
 خواب بیدار شدم تخفیف از اہمال بود تا بوقت مغرب بالکلہیہ مسیح اثر از آثار
 بسیار می باقی مانده۔

کرامت :- محمد اعظم خان صاحب بروج منافی سکنا سوکر بسبب مقدمہ
 قتل گرفتار بود باوجود محنت انت پولیس وائل بسرگمندانان استدعا
 بحضرت ایشاں نمودہ بعد از دو سال بلا تصور بری شد۔

کرامت :- فضل دین نجیب فی مسوبہ دار بروج ایوی ڈیرہ غازیخان بسبب
 مستہم اسیریت مال سرکاری گرفتار شدہ بعد ثبوت بجا امان بسبب عابضت
 ایشاں بری گشتہ بالعمدہ تمکن ماند۔

کرامت :- شیخ غلام حسین ولد شیخ فضل دین مکنہ نور پور تھل از غول بارہ
 اسلام سخت متنفر بود۔ روزی خانہ بود والدہ شہ حضرت ایشاں عرض نمود
 فرزندم مسلمان میشو و در این خانہ است حضرت ایشاں غلام حسین را طلبید

چند قدم ہمارے رشتہ چوں بہ بیچ خانہ رسید پس غلام یسین شرف
اسلام شد و جمہور اسکاں بدست خود قطع نمود

کرامت :- چوں حضرت ایشاؓ برائے منظر طوی شریعت بردعوت
میان بنی نعلیہ سہیل خاں تشریف افروز ہوئے چوں درو عظمردمان
شریعت را بصدق دل منظور کردند بعد و عطا استدعا نمودند کہ بر دامن
فضیلتا خشک میسوند دعا فرمایند کہ بارش باران شود۔ الحب و التفرع
بسیار کہ دند حضرت ایشاؓ تسلی دادہ فرمودند باران خوب خواہد شد
از روز دوشنبہ تا روز دوشنبہ دیگر بارش نہایت شد

کرامت :- سید محسن شاہ صاحب ساکن راڑہ شہم کہ از افاضل خدام
حضرت قبلہ مابود میگوید کہ روزے بر اسپ سوار شدہ خط حضرت ایشاؓ
کہ نزد بندہ بودنی خواندم چوں ایں الف ظمی خواندم کہ فقیر را ہمراہ ہر
وقت دعا گو تصور فرمایند۔ خلیجان بر دل رسیدہ کہ اولیاء اللہ چگونه ہمراہ میباشند
درال وقت از اسپ افتادہ زیر اسپ آدم بچا نش بر زانو دوم پابر شکم
سوم بر دین چہارم بر پیشانی و میدیدم کہ حضرت ایشاؓ اسپ را بقدر
یک فٹ از من برداشتہ اند و بندہ را بیچ اذیتہ نہ رسید۔

کرامت :- چوں حضرت ایشاؓ براڑہ شہم دوم بار تشریف بردند۔ مخدوم
زادہ از اب رسید ہر شاہ صاحب تمنا را لب از فراتمن ناز ظہر بر خاستہ

عرض نمود کہ دعا فرمائید کہ بارش نشود۔ فرمودند کہ بارش خواهد شد چنانچہ
بعد لحظه بارش شدید شد۔

باز شاہ صاحب مذکور بوقت عصر کہ باران خستہ شدہ بود و غرنی نمود کہ
اگرچہ باران عمدہ باریدہ شد لیکن ماہچمنان سیراب نیستیم۔ فرمودند کہ
باز خواهد شد بعد ازالہ چندال باران باریدہ کہ شاہ صاحب مذکور عرض
نمود کہ ای جنس باران در غم خود در راڑہ ندیدم

حکرامت :- از مولوی محمد چراغ صاحب کہ دو کس در دیاسندھ برشنا

چند مہاشناوری فی کہ دنیا کہ الف تافاشنا یک کس بزین درخت
تصادم نمودہ ترقیدہ شد تبکیلف تمام برشنا ہمراہی امان گزشتہ
لیکن بیرون آمدن مشکل دانستہ استوار و بحضرت ایشان نمودند پس

ہماں وقت حضرت ایشان بقوت تمام بہرود دست ہمیش داوند کہ بہرود
ہماں وقت برکنارہ رسیدند چوں کہ دو کس حاضر گشتہ ماجرا
عرض نمودند ایشان متوجہ شدہ فرمودند کہ فقیر ازین جا برگزینید۔

حکرامت :- روزے سید چراغشاہ نائب تحصیلدار لیبرال انیسریش و عدہ

داوہ کہ شمارا عہدہ نائب تحصیلداری خواہم داد من ابدا گشتہ پیرا کہ
تلق خاصہ عمر زائد المیعاو شد۔ پس سیر مذکور ہماں وقت براسپ سوار
شدہ حاضر گردید بسیار مضطرب بود۔ احوالش پرسیدند عرض نمود کہ

افسردم ناراض گشته عہدہ مذکورہ موعودہ میں نہ رہا۔ فرمودند کہ ہزار گھنٹہ
است برو کہ ترا ہمدہ مذکورہ معین است چنانچہ بوقت واپسی افسرین گھنٹہ کہ
ترا ہزار گھنٹہ بودم ترانائب تحصیلدار کردم

کرامت :- حاجی غلام حسن سکندر ان ضلع ملتان بعد سفارش قاضی علی محمد
صاحب قریشی کہ از خلفائے حضرت ایشان است حاضر گشتہ مع دخترش
کہ مرض اختناق الرحم مبتلا بود کہ سالہا علاج حکماء یونان و انگلستان نہ
بجائی صحت مرض زیادہ می شد تا ہفتہ با بیہوشی ماند دعا طلب نمودہ
فرمودند کہ بعدہ دورہ مرض نخواہد چنانچہ الحال بصحت تامہ شرف زیارت
مشرف می شود۔

کرامت :- حضرت ایشان در ڈیرہ غازی خان از مردمان آنصوب
مدعو شدہ تشریف شریف از زانی فرمودہ و عنطی فرمودند ناگاہ ابرو باد سخت
نمودار شدہ ہمہ مردمان از خوف باد و باران برخاستند حضرت ایشان
مردمان را خطاب فرمودہ کہ ایں باد و باران از جانب مین و ایہ شہر ڈیرہ
خواہد گذشت و شماراوش میانہ کہ برائے حاضرین نصب بود نقصان نخواہد
رسانید و ہمچنان شدہ۔

کرامت :- شخصے میگفت بر خلاف بندہ دشمنان دعوی کہ متعلق بجاد
در کپہری کردند بحضرت ایشان عرض کردم فرمودند کہ فیصلہ موافق شما خواہد

شد دشمنان ذلیل خواهند شد چون بسیار فہمیدہ قریب تر شد انتظار آمد
شد بوقت شب در تفکرات بودم کہ ناگاہ خواب برد دیدم کہ حضرت ایشاں
در دست مثل مقصد و فیصلہ داشتند وی فرمودند کہ بخوان کہ فیصلہ موافق شما
است یا نہ۔ خاطر جمہدار۔ علی الصباح فیصلہ موافق غرض بندہ شد خوشنود
شدم و دشمنانم زبون و غوار گشت۔

کرامت :- راقل ولی محمد حوالدار از پوسٹ و ہوا وزیدہ شد ہر چند تلاش
کر وہ شد یافتہ نہ شد مجبوراً برائے استدعا از حضرت ایشاں تیار شد
حبیب اللہ صوبیدار مانع شد کہ بندوق گمشدہ اولیاء از کجا ظاہر خواہد کرد
آخر الامر بحجۃ شرف حاضر شدہ استدعا کرد بسیار گریہ و زاری کرد
حضرت ایشاں فرمود تا مال سرودہ بندوق مذکورہ یافتہ نخواہد شد کپتان نخواہد
رسید چون کپتان بروز پنجسم رسید نگاہی راقل صوبیدار نمود

یگہ جہینڈی والہ رنشان والہ ساکن بگڑیہ وقت قریب برنگنگ
غسل میگردشانہ اش بر آب انستاد بانیہ کشمیش و آب دہست برد
در دستش راقل آمد آن راقل کپتان را داد و کپتان مذکور ولی شد مذکور اللہ
را مبارک باد گفت کہ بندوق شما یافتہ شد

کرامت :- چون حضرت ایشاں در کونستانتینولہ شریف در مجلس
عامہ شیخ عبدالرحمن سکنہ نور پور روانہ گفت بکار فرزندم کہ در خانقاہ شریف

است مراد بہند و گرنہ خفیۃً از حضور خواہم بُرد۔ حضرت ایشاؓ تبسم فرمودہ فرمودند کہ خانہ فقیرنخواہی یافت و ہر دہائی نیز متوجہ شدہ فرمودند کہ خانہ فقیرنخواہ یافت پس شیخ مذکور واپس بحج نہ رسیدہ صداع شدید مبتلا شد ہر چند علاج کرد فائدہ نشد۔ بعد از روز حالت چنان بود کہ بوقت نشستن میبید و بوقت برخاستن ناپہنای شدہ بعد از پنج روز بالکلیہ ناپہنا شد۔

کرامت۔ مولوی شیر محمد صاحب شجاعبادی میگفت کہ مسمی احمد بخش کہ از اقربا و بندہ است بعلت نامردی بیمار بود و کار خیر نیز کردہ بود علاج بسیار کردیچ فائدہ نہ شد بس یا تنگ آمدہ یک شرب در خواب دید کہ درویش سفید ریش در پشتش پائے راست می زد و گفت ای شخص را خیر است و ای خواب نزد مولوی شیر محمد بیان کرد و مولوی صاحب فرمودند کہ ای حلیہ حضرت غریب نواز است چنانچہ احمد بخش مذکور بہمراستی مولوی صاحب در خانقاہ شریف رسیدہ در خدمت حضرت ایشاؓ استدعا نمودند کہ ای اطباء ما یوسل للعلاج است و باز ان خود قدرت جماع ندارد بعد ۳ ساعت حضرت ایشاؓ فرمودند کہ ای شخص را بالکلیہ خیر است و یک بوتل شربت دینار نبوت شانہ چوں در خانہ خود رسید شفایافت و حاجت شربت نوشیدن نہ شد۔

کرامت :- مولوی بشیر احمد صاحب سکنہ دیوہامی فرمودند کہ بابو محمد حسین صاحب و شیخ محمد یوسف صاحبان ساکنان پسرور ضلع سیالکوٹ از ملازمت خود معزول گشتہ ہر چند کوشش ملازمت نمودہ اندیچ وجہ معاش میسر نہ شد بدین سبب تنگ شدہ بودند بشتبوریہ ہندہ حاضر خدمت حضرت ایشاں شدہ بعد بیعت شدن عرض وجہ معاش کردند حضرت ایشاں دعا فرمودند بوقت واپسی در پسرور بلازمت متعین شدند و وجہ معاش باطمینان شد

کرامت :- قاضی علی محمد صاحب قریشی سکنہ قادر پور ران ضلع ملتان چوں حضرت غریب نواز بدعوت ضلع شاہ پور شریف بروند بروز جمعہ بعد سماع و غلط حضرت ایشاں در حسم غفر جوان نوسن رسیدہ استغاثہ نمودہ کہ سائیکل مسکین ازیں جای بچکس وزویدہ برو دعا فرمایند حضرت ایشاں دعا فرمودند بعدہ آن شخص باصرار عرض نمود کہ سائیکل وزویدہ خود حضور جستجو فرمایند حضرت ایشاں می فرمودند یافتہ خواهد شد۔ فی الجملہ حضرت ایشاں فرمودند بر شام عام برو کہ یافتہ خواهد شد شخص مذکور اندک مسافت بر شام رفت دید کہ شخصے ہماں سائیکل می آرد از پرسید نش معلوم شد کہ دزد سائیکل را می برد و شخصے مذکور آواز داد کہ دزد سائیکل را با کردہ گریخت و آن نو جوان سائیکل آوردہ حاضر خدمت شدہ شکریہ بجا آورد۔

کرامت :- از قاضی صاحب مذکور السند او نے زتے بیوہ باقیم خورد

سالہ حاضری خدمت شدہ اس زن عرس نمود کہ شوہر دم وفات یافت ایس نیم و
 یک راس جنت زر گاوان ترکہ گذاشت و راس جنت زر گاوان را و زرد
 بر د بیا ری نماید و عرس نمود کہ دعا فرمایند کہ ای مسکینہ را ہماں زر گاوان
 یافتہ شوند حضرت ابیساں فرمودند ہر آدم کہ برائے شخص زر گاوان رود ایس
 آیت (وَ اذْکُرْ بَکَّتْ اِذَا فِیْ سَیِّئَاتٍ) درو ساختہ و بمشرق رود چنانچہ جستجو
 کنند مطابق فرمان حضرت ایشان باوردند کورہ بعد دو یوم ہماں زر گاوان
 را یافت۔

کرامت :- مولوی محمد رمضان صاحب منیکہ والد فرمودہ روزے حضرت
 غریب نواز مدظلہم بشہر منیکہ تشریف افروزی فرمودہ مردمان سنیان عرس
 خدمت نمودہ کہ تھانیدار کہ دریں جا مستعلق است مذہب شیعہ دارد نہایت
 متعصب و بد مزاج است و شکوہ ما نمودند حضرت ایشان سہ بار زبان
 فرمودند۔ گیا، گیا، گیا و بدست نیز اشارہ فرمودند سوم روز بجایش دیگر
 تھانیدار رسیدی الحمد للہ

کرامت :- مولوی عبداللہ صاحب می فرمودند کہ مسکین بہ ہمراہی حضرت
 قبلہ روحی فداہ بہر را و لپنڈی بور بوقت کشاکش فساد مسلم و ہند و بوقت پسی
 نزد حضرت غریب نواز مدظلہ ٹکٹ بود و نزد حقیر ٹکٹ تادوسہ سٹیشن بود
 چوں بدو خیل رسیدیم در دلم خیال رسید کہ شاید ٹکٹ پرس رسیدہ فصیح

خواہد کرد چنانچہ ہمیں خیال بر خاتم و ملکٹ پرس نیز رسیدہ حضرت
ایشان بہ بندہ فرمودند کہ بنشین بہ تعمیل فرمان والا شستم و ڈیٹی
نذکور از حضرت غریب از زمین و شمال کہ مردمان بودند پرسید و از سکین پرستش
نہ نمود و الحمد للہ

کرامت :- از حافظ غلام محمد صاحب حکیم خیمہ نشینہ والدہ کہ روزے
فرزندم گوشت خوردہ یک مہضہ کلو گرفت ہر چند علاج کردہ کارگر نشد
زوجہ ام گریاں شدہ استغاثہ از حضرت ایشاں نمودہ کہ در دنیا بفریادم پس
درال وقت مہضہ فرورفت ۔

کرامت :- مولانا مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب میفرمودند کہ احقر بمکہ المیہ
داو لاد بخ ربیع تنگ نمودہ بود ہر چند علاج کردیم آرام نیا نیتیم حاضر وقت
شدہ عرض نمودم فرمودند کہ خاک ترسکری غیر بخورنے الفور بخورم آرام شد
اگل خانہ داو لاد را نیز خورائیدہ آرام شد

کرامت :- روزے مولوی شریف محمد صاحب شجاع آبادی عرض نمودہ
کہ برگردم مریض خستہ زیر است تسہیرم نہاد تا کہ دم کردہ دہشت چنانچہ
معمولات حضرات کرام رہا است فرمودند مولوی صاحب بعد از نماز ورود
شریف خواندہ بردست تہفیرہ برگردن بال آرام خواہد شد چنانچہ در اندک
دیت مواد خنا زیر بصوت آبلہ گشتہ ترفیتہ خود بخود آرام می شد ۔

کرامت: مولوی عبداللہ صاحب کنبہ عنایت شاہ بیمار شد کہ تمام بدن سردی شد و نفس و عرق نیز نماند برفت سرد بودند از نام بیماری و علاج حکما جواب دادند حضرت ایشاں استغاثہ نموده اولاً بخوردن گوشت اشارت فرمودند چنانچہ از خوردن گوشت آس آرام شد لیکن مولوی صاحب بعد چند ایام عرض نمود کہ غذا گوشت مہیا کردن دالماً مقدور نیست فرمودند کہ بعد غذا یک کف دست بادیان بخور چنانچہ از خوردنش آرام شد لیکن چند ایام کرد مداومت نہ نمود مرض قدرے ماند

کرامت: خیر محمد محرز سکنہ بنگلانی می فرمودند چوں فدوی در تحصیل دہ کی ضلع لودالائی نزد حاجی عبدالرحمن خان تحصیلدار بلاذرت مثل خوانی بودم سہ کس از قوم ملی زنی سکنہ لونی را حکم گرفتاری بوارنٹ شدہ بود و کس را بوجہ معاملہ قتل در عدم موجودگی آں مفردان از شاہی جرگہ سیوی حکم قید چارہ سال صادر شدہ بود پس ہماں مفردان بوساطت شیر محمد ٹواری لاہکی گرفتار شدہ در اں عدالت ر بوجہ عدم موجودگی تحصیلدار صاحب مذکور اسپرد بندہ شدہ چونکہ احقر در کار و بار دفتر مشغول بود ہماں قیدیان فرصت را غنیمت شمرده فراری شدند۔ لہذا از انجا رخصت دو ماہ گرفتہ در خانہ رسیدم پس از حاجی عبدالرحمن خان مذکور یک خطاطی رسیدہ کہ حصہ ضلع دہ کی بوجہ ندرار شدن و قیدیان مذکورہ خاک روح حاجی ضا

مذکور را زیر بار مقصد آورده که ایشان دیده داشتند قیدیان گرفتار
 شده را ملاک و تدویریں مقدمہ دو گواہ منشی فیض محمد و دفدار لبوی دو کی ثبت
 کنایندہ درال ایام احقر در خدمت حضرت ایشان رسیدہ ہماں خط گوش
 گذار نمودم بحواب ارشاد فرمودند بایچ خوف و خطریت بعد از انقضائی
 ایام رخصت واپس بدفتر مذکور شدم۔ بعد دریافت معلوم شد کہ مثل مکمل
 شدہ نزد پولٹیکل ایجنٹ صاحب پیش شدہ (اگرچہ تحصیلدار صاحب)
 در وقت رسیدن قیدیان در دفتر موجود نہ بودند و بوجہ عداوت قدیمی
 ایشان نیز شامل کردہ و شہادت دروغ گذاریندہ شدند (لیکن حسب
 مذکور فیصلہ نمودند کہ بذمہ منشی خیر محمد و تحصیلدار صاحب بایچ قصونیت لہذا
 این ہر دو قابل گرفت نیستند۔ الحمد للہ کہ ما را بدعائے حضرت ایشان
 نجات ازین مصائب شد۔

کرامت :- حاجی بھولا ساکن ملتان کہ از عزیز خدام حضرت ما است
 حاضر شدہ عرض خدمت نمود کہ خطبہ حافظ گل محمد کہ از رشتہ دارانش بود کردہ
 شد لیکن بوجہ تنازعہ برادری خطبہ بدیگر جا کردہ حضرت ایشان دعا فرمودہ
 واپس کردند و ہم بار حاجی صاحب مذکور مع زوجہ خود حاضر خدمت شدہ
 عرض نمودند کہ میعادش دی فریق ثانی نیز مقرر شدہ است و الحاج و عا جز
 کردند حضرت ایشان بخوش فرمودند بروید تا بایچ شادی و شکوہ نیز

برائے حافظ است بروید و تنگ نہ کنید چنانچہ بلقان واپس رفتہ در میان
فریق دوم و اہل زن تناز و سخت پیدا شد آخر الامر حافظ را بیعہ و مذکور
خود بخود آمدہ نکاح کردہ دادند

کرامت :- حافظ سید عبداللہ شاہ سکنہ کالانی فرمود یک بار در
ماہ ساون بسیار خرا خشک برائے حضرت ایشاں جمع نمودہ برشنا
سوار شدہ در دریا سندانہ شنوری میگردم چوں در میان دریا آمدہ
ام شنار قیدہ شد مگر خرمادار بانہ کردہ ام تصور حضرت ایشاں کردہ مستاد
طلب نمودم و از شنوری تنگ آمدہ بودم پار زمین افتادند ہمہ دریا
بہرکت حضرت ایشاں طے کردم حاجت شنوری مانند چوں نزد
حضرت غریب نواز حاضر شدم فرمودند کہ شاہ صاحب این چنین نہ باید
کرد۔

کرامت :- سید غن شاہ صاحب می فرمودند در ۳۴۹ھ در ماہ ساون
بہمراہی المدنخشی ساربان از حضرت ایشاں رخصت شدہ چند ایام در
وطن اجدادی خود اقامت نمودہ بسوئے راڑہ شمر روانہ شدیم درود لونی
جاری بزور و شور بود ہر چند کہ شمس عبور نمودیم عاجز شدہ شب
باشی در آنجا کردیم دیگر روز تا ظہر انتظار نمودیم از ملاطم قدرے کم نشد و
پیش از ہر نیز نہ رسید و سخت گرسنہ بودیم بعد نماز ظہر المدنخشی مذکور

تشکل شدہ ندا کہ اے ہادی حضرت خواجہ غلام حسن صاحب ازین آب
 تلاطم نجات فرمائیں بعد از مذاہم دیدیم کہ از جانب مغرب یک مرغ سفید مانند
 کلنگ ظاہر امواج آب می رفت بر جانب شمالی بود بندہ رسید بحسن بندوق
 برداشته بجانب مرغ رفتہ کہ سکار کنم و چونکہ قریب ترمی شدم و آن مرغ
 بجانب جنوب میرفت واللہ بخش بر پے بندہ می آمد و خیالم بود کہ نزدیک فتنہ
 فاکر بندوق خواهم کہ و تا کہ خطانہ شود و پناہ ما بجانب جنوب در آب می رفتیم و
 مرغ مذکور بجانب جنوب می شد حتی کہ مرغ از آب بیرون شد و میان نیز
 از آب بیرون آیدیم آن مرغ پریدہ قسدر پدیدار بودہ بعد اگشتہ
 الحمد للہ کہ از آب بر رکت حضرت ایشان از تلاطم امواج لونی بخیریت عبور
 نمودیم۔

کرامت: حافظ محمد جاوید بلوچ می گفت کہ از راڑہ شتم بسوئے وطن خود کہ
 قریب بستی زردار تحصیل سنگھ موضع ڈیرہ غازی خان است آمدہ دشمنان برائے
 قتل بندہ بوقت شب آمدہ بوجہ عدم تلفر یک زرگاؤ از خانہ ام وزویدہ رفتند
 بصبح بعد فراغ از نماز و وظائف روانہ شدم معلوم شد کہ زرگاؤ و زرغلاں کس موجود
 است در آنجا رفتہ زرگاؤ نہ کور گرفتہ ام و تاوان چریدن زرگاؤ و زرراعت جوار
 خود طلب کردند و بر سر مرغ زرگاؤ واپس می آیدیم و کس از دشمنان ہمراہ من بودند
 و کس در زرراعت پنهان بودند و مراگان از دشمنان بسیار بود و از

چهار سمت نظر میکردم و سرخ زرگا و از میان جوار میگذاشت ناگاه دشمنان از میان
 زراعت مذکوره برآمدند بندوق نزوم بود یک فائر کردم آتش ندا و بکذاسته فائر
 کردم کار گزشتند آخر بندوق بر سرخص مذکور نزوم آن شخص باین محاربه شروع
 کرد و گلوگیر شدم استمداد از حضرت غریب نواز مرحوم کردم همه کور چشم گشته تلوار
 باینجا مرا بسیار زدند چوں برخاستم همه کسان گرختند و جانم بسلامت شد
 مکاشفه و کرامت :- مولوی محمد ابراہیم واسوستانہ والہ می فرمودند
 و قتی کہ حضرت قبلہ عالم بمقدمہ قتل نور پور ٹوانہ والہ در جیل جھنگ نظر بند بودند
 در آن وقت حافظ صاحب سنالوان والہ حاضر خدمت شدہ قدسوسی حاصل
 نمود حضرت قبلہ باو منطرب شدہ ارشاد فرمودند کہ حافظ الدتبارک و
 تعالیٰ ترا فرزند عزیز بدید ما متعجب شدیم بعد پرسشش حال معلوم شد کہ حافظ
 صاحب مذکور اولاد نداشته بود و منہوم بود پس اورا اللہ تعالیٰ فرزند عطا
 فرمود :-

کرامت از آن شخص ایضا و قتی کہ حضرت قبلہ بدعوات واسوستانہ بار اول
تشریف فرمودہ بودند مولوی محمد فضیل صاحب چیدہ و عبد الرحیم خاں فغان
 بندہ را بسیار منت ماجر کردند کہ بر محمد مبارک کہ فرزند مولوی محمد فضیل بود کہ
 حضرت قبلہ اورا التوجہ فرمایند کہ صاف و نیک کردار شود بخدمت حضرت قبلہ عرض
 نمودم و منت ماجر اش عرض کردم و خود او شان نیز عرض کردند حضرت

قبلہ فرمودند کہ راجپا، انشاء اللہ تعالیٰ باماتا گدڑ نمون بیاید چنانچہ چند
معزین میاں نور محمد و محمد افضل وغیرہ با حضرت تالگڑ ہمراہ بودند چوں بسا حل
دیہاء رسیدیم حضرت قبلہ بندہ حقیر اطلبیدہ و محمد مبارک مذکورہ را خواندہ دست
اورا گرفتہ فرمودند: اے صاحبزادہ مصلیٰ آباء و اجداد خود آباد کن و در مسجد
نشین بجزو ایں سخن محمد مبارک موصوف چوں از انجب واپس آمدہ در مسجد
بنشست و نان و آب در مسجد خورد و عجیب حالات روئے می داد و ماشاء اللہ
کرامت:۔ از مولوی مرید احمد صاحب ساکن میل شریف پکڑ برائے زیارت
پر نصارت حضرت قبلہ فلمی دروچی فداہ از غریب خانہ روانہ شدم چوں بر
اسٹیشن شاہ عالم رسیدم در آنجا شخصے نشستہ بود مرا گفت کجا روی گفتم
بطرف کدوڑ گفت شاید در خدمت حضرت صاحب میروی گفت ہم بلے
بعد ازاں گفت بخد مت حضرت صاحب سلام من برساں و بگو کہ راہی
کلان ڈیرہ اسماعیل خان والہ تسلیمات و نیاز عرض سپرد و میگفت کہ من میر
حضرت فیاض ہستم کہ یکبار حضرت فیاض بر چاہ ترین والہ کہ متصل ڈیرہ
اسماعیل خان است تشریف شریف اور وند مرا خبر شد ایں بندہ نیز بخد مت
شریف حاضر شد در آنجا از وہام خلق کثیر بود میریدی شدند تا کہ سبب
کثرت مردماں قوط را شدہ داخل طریقت می شد بدال بندہ نیز داخل
قطر شد چوں نوہت مرید شدن بمن رسید ہر دو دست برائے

بیعت دراز کردم حضرت فیاض نیز دست مبارک خویش را بیرون کردند در آن
 وقت دست مائے خود را بخود کشیدم فرمودند چرا دستهای خود باز پس کشیدی
 گفتم امری هست کہ دو امر مشکوک و قبیح در من ہستند یکے آنکہ عادت شراب
 نوشی دارم بسیار بار توبہ کردم و لیکن توبہ را شکستم ازین امر منع میکنند و بجز توبہ
 فاشہ تعلق ناجائز دارم بار بار اہل ایشیاں میثوم و لیکن باز ماندن مرا مشکل است
 اگر آنحضرت مرا منع کنند باز بنیایم مرا لغتہائے خواہد رسید حضرت فیاض نے
 خاموش شدہ فرمودند ترا منع نہ کنم و لیکن رو برو سے من ایں ہر دو قبیح نہ کنی گفتم
 چگونہ رو برو سے حضرت ترکیب شوم پس بندہ را داخل طریقت کردند بعد چندانک اہل
 زن فاشہ مرا ملاقی شد گفتنش شبانگہ بیانی بعد بختن آن زن بیاد بر چہار پائی
 جامہ سفید گسترانیدم آن زن براں چار پائی غلطید و من جاہل را از تن خویش جدا میکردم
 بجانب کتف دیدم کہ حضرت قبلہ حاضر ہستند شرمندہ شدم آن زن را گفتم برخیز و
 برو گفت چرا گفتم امریت پس آن زن برفت بعد ازاں گاہی بآں زن رغبت
 نہ کردم و برائے امر و دم برو و کان خمیر فروش رفتم و گفتم مرا شراب برائے مصلوب است
 قیمت سالم بول چیت و نیم بول چیت وریں امر بودم دیدم کہ حضرت قبلہ حاضر
 ہستند ازاں روز تائب شدم بعدہ خواہش خمر بر گز نہ شد
 کرامت بہ انداختن شخص احمد آہنگر ساکن بستی روشن بیان کرد کہ یکبارہ ایں
 بندہ برائے زیارت شریف نزد حضرت فیاض رفتم آنحضرت بطرف دریا خال

تیار بودند بعضی مریدان را فرمودند شما تا بوقت واپسی من سکونت کنید بعضی را
فرمودند شمار و آن شوید من از پس شمار و آن خواهم شد بر اسٹیشن کروڑ جمع خواہم شد
و بندہ را فرمودند تو ہمراہ من بیای۔ پس حضرت فیاض دایں بندہ ہر دو پیادہ روانہ
شدیم چوں برناکہ آبی بود و رسیدیم چونکہ موکم سرا بود حضرت موزہ پو شیدہ بودند ارادہ
کردم کہ از پائے مبارک ایشاں ہر دو موزہ بکشم و نعلین نیز از پائے دور کردہ
بر دارم کہ چوں ازاں ناکہ آہے کہ بقدر زانو آگشت بود بگذرند واپس و پائے مبارک
ایشاں نعلین و موزہ بدیم کہ خوانند پوشید فرمودند بخوش از پیش من برو پس
داخل شدہ می آیند آب از تحت نعلین رسیدہ قدرے تر میکرد اندرون نعلین
داخل نمیشد حضرت بغیر تکلیف ازاں گذر کردند و فرمودند کہ من از بالائی آب
بمع نعلین در گذر شتم فقیری نیست کہ عنکبوت ہا بالائے آب میروند بعد ازاں بہتائی
عشقیہ شریخ کردند و از چشم ہائے اشک بیرختند تا کہ شہر کہ در رسیدیم
کرامت بہ ملک احمد سواگ کہ خویش حضرت با است و ساکن ڈگر سواگ
است چوں با حضرت ایشاں مقدمہ بعد احداث چاہ ڈگر مذکور بدیں عنوان نمود
کہ فقیر را بارادہ قتل گرفتار کردہ بود و مردمان مرارٹا بندہ در تکیہ بردہ کپری نشستہ
بود چوں ہر کارا آواز داد کہ ملک احمد حاضر۔ ملک احمد اندرون کپری رفت و اں
ہر کارا اور اندید اں ہر کارا سہ باز آواز دادہ ملک احمد جواب نہاد و منصف از ہر کارا
پرسید کہ ملک احمد آگفت حاضر غیبت حالانکہ اندرین گفت ملک احمد در آہنا

۲ واصلی و در آب شہر چوآن لبوئے حضرت دیدم کہ بر نعلین اندرون آب

موجود بود چیزے نشینده بعدہ سروان ملامت کردن گرفتند کہ چرا جواب ندادی
گفت نشیندم و بسیار ایشیاں شد

کرامت :- از محمد خان بھارٹیں ساکن جھوک گلدہ ضلع ڈیرہ اسماعیل خان
چوں حضرت ایشاں رامروماں شہر بلند دعوت کردند منظور فرمودہ تشریف فرما
وین نیز ہمراہ بوم چوں بر شہر نواں چند احوال رسیدند شخصے اسماعیل نام عرض نمود کہ
وہیچ ایک شخص سید آمد و گفت کہ اسال باران نخواہد بارید حضرت ایشاں فرمود
کہ بہ ہمراہ فقیر برود و شہر بلند و غلط خواہم کرد و خداوند عزوجل باران از کرم خود عین
خواہد فرمود چوں در آنجا رسیدیم علی الصباح بعد نماز حضرت ایشاں و غلط فرمودند
دریں اثنا بارش شدید شد حضرت ایشاں باواز بلند بایمل مذکور مخاطب شدہ فرمودند
بکرم و فضل خود خداوند عزوجل بارش عطا فرمود و تومی گفتی کہ بارش نخواہد شد
اسماعیل مذکور عرض نمود کہ ایں بارش و باران بہ برکت حضور است

کرامت :- از محمد خان مذکور چوں حضرت ایشاں بعد از دعوت شہر طانہ واپس
از شہر تشریف آوردند و غریب ہمراہ بود این العم من کہ نامش سوہنہاں خاں بود
جواں عمر تخمیناً بیست سالہ بود از زیارت فیض بشارت مشرف شدہ بحضرت
ایشاں عرض نمود کہ ایں شخص نماز نمی خواند فرمودند کہ پیش اسب فقیر تا بکھر رود
تا عمر نماز قضا نخواہد شد۔ چنانچہ سوہنہاں خاں ہمہ کالی حضرت ایشاں تا
بکھر رفت بعدہ واپس بخانہ رسیدہ تا حال نماز قضا نہ کردہ وَالْحَمْدُ لِلّٰہ

کرامت :- از محمد خاں تذکور کہ یکبار حضرت ایشاں را دعوت کردہ بودم منظر طور
فرمودہ در انجا تشریف آوری فرمودند والدیم صاحب حاضر خدمت شد حضرت ایشاں
فرمودند کہ بیعت شما بکدام بزرگ است بخوابش رب نوازہ خان نمبر دار عرض نمود کہ اعتقاد
ایں بزرگچہ در ویش نیاید بسوی زکی تشریف بردیم و تونہ تشریف رفت مگر بیعت نمیشود
حضرت ایشاں ارشاد فرمودند دیدن ملک در زمانہ گذشتہ یک شخص سید در ویش
کمال بود اکثر خوانندگاری مردمان میکرد بہر جا کہ شنبیدی کہ دختر یا ہمیشہ و کسے موجود
است در آنجا رفتہ یک میخ چوبی در زمین میکوفت و می نشست و می گفت اگر فلان
کس را بخوانندگاری ایں دختر یا ہمیشہ ندی کھنچی شاہ نخواہد رفت حضرت ایشاں
عصائی خود را بر زمین زد و فرمود کہ ایں کلا ہی شاہ است تا قادر بخش یعنی محمد خان
نذکور را مرید نخواہم کرد و نخواہم رفت و قادر بخش را فرمودند کہ عزم بالجزم کن و فقیر و سہان
است و تو بلوچ در میان فقیر و تو گشتی است کہ کدام زبرد است چنانچہ بعد از نماز
تہجد والدیم صاحب حاضر شدہ قدسوسی نمودہ باب یارالحات و زاری عرض بیعت
نمود چنانچہ از شرف بیعت مشرف شد و الحمد للہ و الملتہ

کرامت :- از مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب کن چونی شمالی نزد کوٹاہ جام تحصیل ہیکہ
چوہاں حضرت ایشاں نیکو دریا خان بنامی کہ نیند مسکین در ال وقت نو مسلم بود
بانام و در ویش خاص سہمی بہ محمد حسین لانگری کہ کار و بار لنگر میکردیم راتفاقاً شخصے
سہمی بہ سرواڑجام در مخالفت ہ مذکورہ رب عرض نمود کہ من بدعا نش و سارق نامی ام

و اشتہاری نیز شدہ ام اسبعیت فرمایند حضرت ایشاں در اُن وقت بیعت نموده
 ذکر نیز ارشاد فرمودند کہ ذکر بچن خداوند عزوجل رحم خواہد فرمود ان شخص مذکور کار و بار بنگلہ
 مذکور میکرد و نیک شد یکروز در انجب پارہ آدم بوقت شام نان سنگر شریف
 تناول میکرد و لالٹین روشن بود و روشنی ماہ نیز بدرجہ کمال بودہ یک جمعہ بار پولیس و
 دو پیاہی نزد حضرت ایشاں رسیدہ قدم بوسی کردہ عرض کردند کہ بایان ملازم سکریم
 از عوام الناس شنیدہ کہ سردار و حجام در سنگر شریف موجود است حاضر فرمایند ضرور
 حاضر فرمایند حضرت ایشاں بجواب ارشاد فرمودند کہ روشنی بدرجہ کمال است مردمان
 برائے نان خوردن جمع نشستہ اند سردار و را شناس کردہ بریدہ و اُن بر سر ملازمان
 بارہا سردار و را گرفتار کردہ بودند و خوب می شناختند چوں بطائفہ رسیدند
 کہ سردار و نہ کور در اُن طائفہ نان می خورد و از بازو سردار و را بیچ جاویدہ ٹرارہ
 مذکورہ بجواب گفت برگزینہ اغرا لامر حضرت غریب نواز مدظلہ را السلام علیکم گفت
 واپس شدند و گفتند کہ ایں خبر غلط بود کہ سردار و در سنگر شریف فقیر موجود است۔
سکرات۔ از محمد خان بھانڑی۔ محمد خان می گفت کہ شادی بندہ در قوم
 و راج شد بدستور رسم و رواج مبلغ ۳۳۰۰ روپیہ عوض گرفتہ چوں قدم بوس
 حضرت غریب نواز مدظلہ شدیم از من پرسیدند کہ نکاح کردی عرض نمودم بلے
 فرمودند مفت یا با مبلغ عرض نمودم کہ عوض ۳۳۰۰ روپیہ۔ قدرے خاموش شد
 ارشاد فرمودند کہ مبلغ شما نخواہند خورد و ہرچہ شود مبلغ شمار مانہ کنیم واپس

سردار و را گرفتہ چوں بطائفہ رسیدند

خواهند داد بنده واپس بخسانه خود رفته بعد دو سال اتر با شکوہ اسم سرخانہ پیدا
 ریدہ ہمہ مبایع مذکور واپس دادند و در خانہ خود مرا بردند و الحمد للہ

کرامت :- از میان محمد حسین لانگری کہ از مخلص قتبیم خدایکے آنحضرت
 است می گفت چوں در تقدیر خون نور پور ٹوانہ والہ پیشی اول را در خوشاب
 حکم شد حضرت غریب نواز مدظلہ پیش تھانیدار آمد سپاہی گفت کہ فقیر صاحب بر
 کرسی بنشینید و حضرت ایشان بر کرسی نشستند پس تھانیدار خشت بکین گشتہ
 گفت نے نے چونکہ ایں فقیر صاحب ملزم است و ملزم را حکم بر کرسی نشستہ نیست
 چوں حضرت غریب نواز مدظلہم بموجب حکم اواز کرکی زیر شدہ بر زمین نشستند
 بجنس دور شدن زمین و تمام تھانہ را سخت زانہ آمد تھانیدار را حوالہ با دستہ
 شدہ گفت کہ فقیر صاحب بر کرسی بنشینید۔

کرامت :- حافظ نور محمد شیخ ساکن میانہ میگفت کہ زوجہ اسم بہتہ تھانہ
 شدہ در درجہ دوم ریدہ بخدمت حضرت ایشان عرض نمود کہ حکما اتفاق
 دارند کہ تپ وق بہ درجہ دوم رسید پس ارشاد فرمودند کہ در شیر آب نہری
 انداختہ ہر روز بلا ناغہ بنوشان و بر آب و دہ لیس دم کر کہ نوشیدہ باش
 تعمیل کنم کہ دم در چند ایام نام داشت این علاج کیا نام۔

کرامت :- والدہ محمد زمان ذات پگاہ بنی تپیمم در درجہ اول ریدہ
 علیل بود ہر چند علاج یونانی و ڈاکٹری نمودند نامائدہ بیافست نامچارہ شدہ

بحضرت غریب نواز حاضر شدہ عرض عاشقش کرد روز سوم حضرت غریب نواز
بعد عالم خانگی از گره سواگ شریف کوچ کردہ بسبب خانقاہ سراجیہ حسن آباد
روانگی فرمودند در راہ یک نالہ بنام کبود و معروف بود رسیدند ارشاد فرمودند کہ
اے مائی ازیں نالہ سہ جرعمہ آب بخور کہ تپ در نالہ رواں شود قبضہ باز تا جہن
جیانش تپ عود نہ نمود۔

کرامت :- بہ تحریر سید محسن شاہ صاحب شخصے مقروض ہندو بود بسبب بسیار
قرضہ رازدائے آل عاجز بود مجبور شدہ آل ہندو را بہ بہانہ در سحر کردہ قتل کرد
و کاغذات تمسکات قرضہ نذر آتش کرد و یا سچ کس را ازیں واقعہ خبر نہ بود بغیر سیفیل
بن کوڑا خان سکنا چاہ میر ہویالہ علاقہ ڈگرہ کوٹلی شاید کہ دیدہ باشد پس و رثا
ہندو و مذکور سیفیل مذکور را مبالغہ رشتوت دادہ گواہ کردہ مقدمہ دآرشد سیفیل مذکور
ہمہ بیانات وجہ قتل و نام قاتل وغیرہ واضح کرد مثل مکمل شد قاتل را معلوم شد کہ
سیفیل مرید صادق حضرت ایشان است حاضر در خانقاہ شریف سراجیہ شدہ
عرض نمودہ کہ مرید خود را کہ سیفیل است منع فرمایند کہ شہادت قتل وغیرہ نہ دہیں
حضرت غریب نواز ند ظہیم سیفیل را طلب فرمودہ از ادائے شہادت منع فرمودند
عرض نمود کہ قتل ازیں شہادت کہ درج مثل است چہ کنم ارشاد فرمودند کہ بدمہ فقیر
است تو ذمہ وار نیستی باز چوں سیفیل در کپہری رسید نزد افسر سامع مقدمہ الزکار
شہادت کرد پس آل افسر گفت کہ بیان تو در مثل درج اند اکنون الزکار سکنی

بزدان خواہی شد پس مثل مقدمہ طلب کرد چون کورٹ خواند و ال پیسج اثر از
بیانات شہادت نمود و کاغذات مثل سالم بودند تا چند ایم مثل بار بار خواندہ شد
پیسج اثر یافتہ نہ شد

کرامت : از خلیفہ مولوی شہ محمد صاحب کذبہ شجاع آباد کہ بوقت حج و خیال
من ہمیں بود کہ با کسے مرشد کمال بیعت گرم چوں در کتبہ شریف رسیدیم یاد آمد کہ
در کتبہ تفاسیر نوشتہ است کہ قبل از نوشیدن آب زمزم ہر دعا کہ کردہ شود
مستجاب میشود بنا بر ال داعی انی اللہ شدم بار خدا یا علم معرفت ذات پاک خود
باتو مل کمال بدہ بعد از ان احکام حج بجا آوردم انتظار فریدینہ منورہ بود بعد از
چند روز روانہ شدم و در مدینہ منورہ بعد از بازوہ روز رسیدیم در آنجا پاک خواب
دیدیم در وقت آخر نصف شب رسید قمر الدین شاہ صاحب متوطن شجاع آباد
و حضرت ایشان آمدند بر سر رسید قمر الدین شاہ صاحب کلاہ بود و بر سر حضرت
غریب نواز دستار کلاں بود قمر الدین شاہ گفت کہ دست این شخص را بگیر من
اعراض کروم پس قمر الدین شاہ صاحب بسیار بارہ تاکید میکرد و گفت دست این را
نہ در بگیر پس چوں از مدینہ منورہ باز آمدیم سفر طے کردہ در غریب خانہ خود رسیدیم
شنیدیم کہ قمر الدین شاہ فوت شد بسیار افسوس کردم کہ با چہ طور معلوم کنم کہ ان شخص
کہ در خواب جلیہ دے دیدیم کجا است و کدام است شش ماہ بستجو کروم بعدہ
اتفاقاً مہیاں ماہ طالب علم ساکن کوہستان آمد پیش آن حال تلیہ خواب بیان

حکومت :- چونکہ عزیزی عبدالحق را حاضر خدمت کرده بودم فرمودند کہ وظائف را بلا ناغہ بسیار کند و سبق نفی اثبات ارشاد فرمودند چوں عزیزی مذکور واپس در خانہ رفت چندایام بلا ناغہ وظیفہ ادا میکردی چندایام در وظائف رکاسلی کرد چوں از خواب بیدار شدی رکاسلی و سستی کرد و اوستے تہجد و وظائف پر دانہ کردی آخر الامر حضرت ایشان در خواب فرمودند کہ چرا سستی می کنی و غصہ فرمودہ طمانچہ بر رخسارش زدند و اال وقت از خواب بیدار شد و آثار طمانچہ از سرخی رو و درد بسیار محسوس بود

باب چہارم در نقل مکتوبات شریف

موسس بنیان محبت و اخلاص مشفق مولوی غلام حسن صاحب اوصاف الدعا الی افضل المراتب -

از فقیر حقیر لاشی محمد راج الدین غنی عنہ پس از تبلیغ سیما و دعوات ترقی الدج واضح می نماید - گذارش حالات فقیر و جمیع متعلقین قرین سلامت و عافیت است صحت و تندرستی آن صاحب مطلوب القلوب - مکتوب شریف و بارہ استفسار احوال افغانان سلیمان خیل کہ مہربان فرمودہ بودند رسید و زیب مزید دعا گوئی گردید تا حال مزدوران سلیمان باوجود حبس و شکنجہ کشیدہ و ستیاب نشدہ اند آئندہ دیدہ باید کہ از پرودہ غیب چہ ظہور رسد -

زیادہ مقاصد و این روزے با و فقیر را ہموارہ دعا گو و متوجہ ذات سامی و انستہ
باشند۔ از ما کن خانقہ شریف تسلیمات و دعوات
نفیلت پناہ حقائق و معارف دستگاہ مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ
عن الجواث والنواب

از فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین عفی عنہ بعد از تسلیمات و دعوات ترقی درجات
مشہور و ہمیشہ نیرباد۔ احوال این فقیر تا دم تحریر بہ فضل ایزد متعال مقرون بصحت و
اعتدال خیریت و عافیت آل مخلص مدام مستول و مامول صحیفہ شریفہ
مکرمات لفیفہ در اسد زمان شرف وصول یافت۔ کوائف مندرجہ
اش کما ہی بہ منصفہ ظہور متجلی گردید۔

الحمد لله والمنه که گلاب شاہ قریشی نام شدہ بخدمت شریف آمد و اقرار
بذلای حشرات کبار کرد و انشاء اللہ العزیز خطے بطرف مومی الیہ اتمام کردہ شود
اللہ تبارک و تعالیٰ آن عزیز را بہ ترقی درجات و بہ نسبت خاصہ ایل طریقہ علیہ
بہرہ مند و ممنون فرماید و بالینی و آلہ الاحب و اصحابہ الاجیاد فقیر را دایم متوجہ
و دعا گو تصور فرمودہ باشند

بخدمت مخلصی مخلصی ام مولوی غلام حسن صاحب بعافیت باشند
از بنان فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین عفی عنہ بعد از تسلیمات و دعوات ترقی
مطلوع نمایند الحمد لله والمنه کہ محباری امور فقیر بہمہ لواحقین مقرون بصحت

است والمَسْئُولُ مِنَ اللَّهِ بِجَانِبِ سَلَامَتِكُمْ وَمَا نَفَيْتُكُمْ وَأَسْتَغْفِرُكُمْ عَلَى جَاهِدَةِ
 الشَّرِيعَةِ الْمَصْطَفَوِيَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا فَفَضْلُ الصَّلَاةِ وَالْكَفَالَةِ
 مَكْتُوبٌ كَرَامِي امْرُوزِهِ قَبْلَ اَزْ نَمَازِ ظَهْرِ شَرْفِ صَدُورِهِ وَوَدَّ نَمُودَ كَوَالِفَتِهِ نَدْرَجُهُ اَنْشِ
 حَرْفِ بَحْرِ بَوَضُوحِ اَنْجَامِ اَرَادَهُ اَمَّ چنانست كه اَنْشَاءُ اللَّهِ تَعَالَى تَبَايَخَ ۱۵ اَمَآه
 شَعْبَانَ بِطَرَفِ خَالِقَاهُ شَرِيفِ مُوسَى زَنِّي رَوَانِغِي خَوَادَشَد
 لِيَكُنْ تَعْيِينَ وَتَقَطُّعِ نَيْتٍ لِيَفْعَلَ اللَّهُ مَا يَرِي شَمَارًا بَايِدَ كِهْ اَكُنُوں بِدَوْلَتِ
 خَانَةِ خُوِشِ تَشْرِيفِ شَرِيفِ بَهْرَنْدَا اِنْ جَانِبِ جَمِيعِ رَهَالِي خَالِقَاهُ شَرِيفِ
 تَسْلِمَاتِ مَوْصُولِ بَادِ۔

مَكْرَمِي اَمَّ مَوْلُوِي غَلَامِ اَمَّنْ صَاحِبِ حَقْلَةِ اَذْوِ الْمَنَنِ
 پِسْ اَزْ سَلَامِ مَسْنُونِ وَعَافِيَتِ مَشْخُونِ مَطْلَعِ اَعْبَادِ كِهْ بِرْدِ مَكْتُوبِ مَرْغُوبِ شَمَا
 مَشْتَبِهِ حَالَاتِ اَنْجَنَابِ كَيْفِيَّتِ اَرْتِحَالِ وَالِدَةِ اَجَدَةِ اَلْ مَكْرَمِ اَزْ اِيں دَارِ نَآپَا اَنْدَارِ
 رَسِيدَةِ مَوْجِبِ مَلَالَتِ وَفِرْگَرِ وِيْدِ اَلْمِ بِرِ اَلْمِ اَفْزُودِهِ بَاعْثِ اَفْطَرَابِ كَثِيرِ گُشْتِ
 اَللَّهُ تَعَالَى اَنْجَنَابِ رَا اَجَا فَيَتِ دَاشْتَهُ مَرْحُومِهِ رَاقِيْنِ رَحْمَتِ وَغَرِيقِ بَحَارِ مَغْفَرَتِ
 فَرَايِدِ وَشَمَارِ اَلْبَهْرِ جَمِيلِ وَصَبْرِ جَزِيلِ مَوْفِقِ وَمُجْزِي كِهْ دَانْدِ دُورِ بَاتِ قَرَبِ اِمْرِيَّتِ
 نَخْتِ بِالْمَنُونِ وَالْعَادِ دِيں جَا لَفْضِ تَعَالَى بِهَمْدِ وَجُودِ خَيْرِ اَسْتِ دِيْشِ اَزْ اِيں
 يَكِ عَدُوْ پُوسْتِيْنِ بِهَمْدِ سَتِ يَكِي اَزْ سَكَا نِ هَمُوْنِ نَوَاحِ كِهْ مُحَمَّدِ نَامِ دَاشْتِ اَزْ قَوْمِ
 پُرُو اَسَا كُنْ كَا نَخُو كِهْ پُورِ اَرْسَالِ خَدِيْرَتِ شَدِهْ وَفَطَا اَطْلَافِي بِسَبِيلِ اَكْ مَرْسَلِ شَدِهْ

لاکن تا حال رسیدش نرسیده باعث نگرانیست امید که بصورت وصولی مطلع خواهند
 نمود که دفع نگرانی نشود فقط اہل خانہ را وظیفہ یا سلامتشان دیند کہ روزانہ
 ہزار خواندہ یک لکھ تمام کنند و ہمیشہ خواندہ باشند انشاء اللہ تعالیٰ عافیت
 خواہد شد۔ فقط

بجناب محرمات پناہ مگرمی و معظمی مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 پس از تسلیات و دعوات مسنون مطالعہ باد کہ نامہ ورود فرمود بہجت و انباط
 افزود اللہ تعالیٰ آنچه در بارہ تیاری مکان بزمان قریب نوشتہ بودند فرحت
 و سرور بیش از پیش افزود اللہ تعالیٰ آنچه بخ صان خود عطا فرمودہ بآنجناب
 ارزانی فرماید و از وجہ دعوات چہ نگاشتہ آید کہ عبارت قابل آنہا گنجائش نمی
 دہد۔ خلاصۃ المرام اینکہ ہمہ تن آن عزیز خیر بسم و حسن مصوگر دانند و در بارہ تکمیل
 نمونہ عبارت نقشہ مجوزہ در پیش است لکن در بندہ گفتہ می آید کہ از عمارت
 ڈاک نمبک دریاخان دو گز نچتہ بلند باشد اگر عزم بر اندہ قبل از تکمیل کمر ہا داشتہ
 باشند چنانکہ از چوب دیار مفہوم می شود۔ باید کہ سیل پایہ مانی برآمدہ مدور خوش نما
 باند کہ بر آنہا پستہ سختہ نمودہ خواہد شد زیادہ بجزو عا گوتی و توجہات
 زیادہ چہ نگاشتہ آید بہمہ متعلقین حضرت خصوصاً غلام حیدر خان صاحب و
 غازی خان صاحب و غیرہ بسم و حاضرین تسلیات و دعوات معمول باد و
 محبی ام مخلصی ام مستری جمہ صاحب بعد تسلیات و دعوات وافیہ معلوم باد کہ خوبصورتی

مکان زیچ و قیہ فروگذارند و انت واللہ تعالیٰ و تھے کہ پیر صاحب نزد فقیر رسید
 یک چکر از چو نہ پر نموده بشما خواہیم فرستاد و کار اطمینان خاطر عمدہ کند والد عاقل
 تبایخ تائید الہی شامل حال

مشفق مکرئی مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ

از فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین عفی عنہ پس از سلام مسنون و دعوات مستحون
 واضح می نماید کہ مکتوب مشتمل بر عدم دستیاب شدن خشت پزان رسید یا فیما بوضوح
 انجامید اکنون کہ مزدوران یافتہ نمی شوند این کار موقوف گشتہ آئینہ دیدہ باید فقیر
 را چند روز است کہ عارضہ تب و زکام عارض شدہ بود اکنون بفضلہ تعالیٰ غیریت
 است۔

فضائل و فوائد پناہ محبت و اخلاص آگاہ مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 بعد از تسبیحات و دعا گوئی و افروہ واضح باد۔ الحمد للہ و الممنۃ کہ احوال این محال بہ فضل
 ایزد متعال با حسن منوال است و المسکول من اللہ تعالیٰ عافیتکم و استمقانتکم۔
 خلاصہ المرام اینکہ تبایخ دوم شوال ازین مقام روانہ خواہیم شد۔ اطلاع قوم را مخانیس
 را باید کہ ہنگامیکہ بدریا خان وارد شویم درال مقام موجود باشند تا با تبایخ
 پنجم یا ششم شوال بدریا خان ختمیم۔ سید و چند روز بدریا خان قیام خواہد
 ماند اطلاع قوم فقیر را متوجہ دعا گو دانستہ باشند۔

مکرئی و عظمی جناب مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ الی غایتہ المنازل

والولایت۔

بعد از سلام مسنون الاسلام آنکہ احوال این فقیر موجب حمد از وی سمیع البصیرت
والمستول من اللہ تسکیم واستغاثتکم علی جادة الشریعة الحنفیة علی صاحبہا الف
لوف التحیات الصلوٰات والتسبیحات الزکیات وعلی آلہ واصحابہ الطیبین الطاہرین
نامہ نامی شماریدہ از ما فیہا مطلع گردانید۔ فرحت تازہ و سرت بے اندازہ بحصول
انجامید۔ از گرنختہ آمدن شیخ عبد اللہ و بحال بودن اسلامش شکر است کہ
امر مخوف تر بایں بود شیخ صاحب ثانی را خداوند کریم بر اسلام مستقیم دارد و از
ارتداد پناہ دہد و از دست کفر بدکار نجات بخشد و آل مخلص را منظر و
منصور فرماید از کمال کرم و کفاز ناہنجار را مبہوت و مفضوب خود فرماید برائے
نتیجہ خیر مقیم دعا گو۔ و منتظر است باید کہ تازہ تبارہ بار سال نایجات احوال
مقدمہ و خیریت خویش مطلع و مسروری نموده باشند کہ باعث مزید دعا
گوئی و توجہ و موجب اطمینان فقیر را بہر حال متوجہ حالات سائی خویش دانستہ
باشند۔ فقط زیبا خیریت و جمعیت نصیب باد آمین۔
مشفق عزیزی محبت و اخلاص نشان مولوی غلام حسن صاحب اوصاف
الدالی غایتہ مایمتناہ

از جانب فقیر حقیر لائشے محمد سراج الدین عفی عنہ پس از سلام مسنون و
دعوات مشحون ملاحظہ نمایند۔ الحمد للہ والمنة کہ مجاری احوال فقیر بمع

متعلقین مستوجب حمد ہے پایان ایزدمنان است والمسئول من اللہ العزیز
 سلامتکم واستقامتکم علی طریقۃ المصطفویۃ علی صاحبہا من التحیات اکملہا و
 من الصلوٰات اتمہا۔ المہرم انیکہ انشاء اللہ تعالیٰ بتاریخ دوم ماہ جمادی الاول
 کہ یوم پختہ بندہ است ازیں جا حرکت نموده لبشب جمعہ ۴ ماہ مذکور است بر مکان
 اٹیشن دریاخان فروکش خواہم شد اطلاعاً مرقوم۔ فقیر را ہمراہ دعاگوئی و مستوجبہ
 ذات سری دانستہ باشند از جمیع محب و مخالفان شریف تسلیمات و

دعوات پذیر باد

بخدمت مکرمی معظمی جناب مولوی غلام حسن صاحب سلم اللہ تعالیٰ الی یوم
 بعد از سلام مسنون و عافیت مستحون مطالعہ باد کہ پیشتر ازیں خطی بنام شما
 در سواگ نوشتہ شد لکن امروز معلوم شدہ کہ آں جناب بدریاخان اقامت
 پذیر اند و از اں قلمی کہ عزم فقیر در بارہ تمیر تبدیل شدہ بحافظ محمد صاحب دربارہ
 اعتناع تربیل چوبہا خطی فرستادہ شدہ باید کہ اگر قدرے از کار و بار ذاتی
 خود فرصت یابد بایں لواحق گرانید۔ فقیر را حق خود دعا گو دانستہ از اجبہ سلام
 مسنون از مخالفان شریف سون ڈاک خانہ کفری ضلع شاپور

محبت و اخلاص نشان مولوی غلام حسن صاحب سلم اللہ تعالیٰ
 بعد از تسلیمات مسنون و دعاگوئی بشمار واضحی باد کہ احوال ایں فقیر مستحقین
 بفضل رب العالمین مستوجب حمد است والمسئول من اللہ سلامتکم

و استقامتکم۔ خلاصۃ المرام انیکامکتوب اخلاص اسلوب شمارسید باعث مزید
توجہ و دعاگوئی گردید آنچه در باب تکمیل مکانات تحریر فرموده بودند از اساطاع
شد اللہ تعالیٰ بجزائے خیر و داد۔ انشاء اللہ تعالیٰ ماہ صیام دریں مقام خواہم
گذرانید موجب قبول در پیش حضرات گرداناد ایں دعاگوئی از من و از خلق
جہاں آیین باد۔

اے عزیز و یدہٴ حق و دل ہمراہ تست فقیر را علی اللہ و ام متوجہ و دعاگوئی خویش دانند
آنچه در حق بیماری خویش و برائے سفارش پسرخویش نوشته بودند مکرما شمار از
خود می دانیم و پسر شمارا مانند پسرخویش۔ نوشتن چه حاجت است ما حاصل فقر
را هر وقت دعاگو تصور نموده متوجہ خویش دانند۔ رابطہ کامل آنست کہ پیر
را از نفس خود و از زن خود و فرزند خود و ہر چیزے محبوب تر و از چنانچہ در
حدیث شریف آمدہ است۔ لن یومن احدکم حتی اکون احب الیہ
من والدہ و ولدہ و الناس اجمعین ازیں درجہ ہرچہ کم باشد آن
رابطہ ناقص است۔

محبت و اخلاص نشان مودت و اختصاص عنوان مولوی غلام حسن صاحب
سلم اللہ تعالیٰ الی انیابۃ المن ازل و المراتب

از جانب فقیر حقیر لاشے محمد سراج الدین عفی عنہ بعد از اسلمہ مسنونہ و ادعیہ
مشحونہ مشہود ضمیر منیر گردانیدہ می آیند الحمد للہ و المنة کہ حال فقیر با جمیع

متعلقین قرین پیاس پیاس منعم علی الاطلاق است۔۔۔۔۔ و نماز صحیحہ
 و سلامتی آن صاحب بمع لواحقین خوانستہ می آید۔ بہادر شاہ صاحب بمع
 و رودگر کہ فرستادہ بودند رسیدند موجب مزید دعاگوئی گردید چونکہ دریں ایام
 کار چاہ ملتوی کردہ شد لہذا ہر دو را واپس کہدیم ہرچہ مشیت ایزدی است بطور
 خواہد شد اللہ تعالیٰ جملہ لواحقین آن صاحب را از استقامت آفات و حفظ و
 حمایت دارد فقیر را ہموارہ دعاگو و متوجہ خاندان خویش دانستہ باشند زیادہ
 دعا و سلام

مدقیرت کہ از حالات الہی نہ خویش اطلاع ندادہ است موجب انتظار می
 است باید کہ بجز و دیدن از حالات خویش و او شال ^{مفصل} اطلاع دہند فقط
 بتاریخ

بخدمت محرمت پناہ منظمی ام مولوی غلام حسن صاحب

پس از سلام مسنون و عافیت شخون مطالبہ باد کہ بعد اللہ تعالیٰ مرور اوقات
 فقیر جامع متعلقین قرین عافیت است نوید سلامتی آنجناب مدام از جناب خلق
 الارض و السموات مطلوب نامہ نامی رسیدہ ما فیہا را لکشتون ساختہ و ال بارہ
 امروز حافظ محمد خان صاحب خط ممانعت ترسیل چوبہائی الحال بسبب تبدل
 عزم سابق نگذاشتہ شدہ از اہل خدمت سالی انکارش است کہ الحال کار
 ملتوی است بشرط فرصت از امور متعلقہ خود اگر بایں نواحی گرانید خوب چوں

کاربشافہ موقوعہ مختصر است از آن مناسب حال خواهد بود براں موقوعہ گفتہ خواهد آمد انشاء اللہ تعالیٰ فقط

مکرمی شفق جناب فضائل آب مولوی غلام حسن صاحب حفظہ اللہ المصائب از فقیر لاشہ محمد سراج الدین عنہ پس از تسلیمات و دعوات و انقیات آنکہ مکتوب شریف مشتمل بر عروض عارضہ تب پر خور و از فقیر محمد طال عمرہ مع علم و عمل رسید محزون و طول گردانیدہ شانی علی الاطلاق از شفا خانہ غیب شفا عاجلہ و صحت کاملہ نصیب پر خور و اگر دانیدہ و از جمیع عوارض و حوادث آفاقی و انفسی آل جناب رابع جمیع متعلقین بحفظ و پناہ خویش دارد و بہنہ و کرمہ و از برکات فیوضات حضرات گرامی قدس اللہ تعالیٰ با سرار ہم برہ وافی ارزانی فیض داشتہ و فیض بخش عالم عالمیان گردانادہ فقط

پر خور و از عزیز و مخلص میاں فقیر محمد صاحب نہ اللہ تعالیٰ عنہ آفتہ الدارین بعد از السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ واضح لائحہ بغیر باد کہ خط آل مخلص رسیدہ فرحت کشیدہ ما فیہا بوضوح انجامیدہ حال فقیر مع لواحقین مقرون بجد و زور است و شکایت عدم ارسال جواب بجا است لیکن فقیر معذور است چرا کہ بہ کار خود مشغول ہستم و منشیہا ہم در تحریر مصروف ہستند مگر از یومیہ آل محب را فراموش نہ کردہ آمد وقتیکہ خط آل پر خور و از می آید آل پر خور و از را بدعا بخلوص بیاد کردہ آید کہ اللہ جل و علائہ نہ آل رفیق را علم با عمل لغیب و ممنون فرماید زیادہ

سلام مع اختتام بجناب مولوی صاحب و دیگر درویشان السلام علیکم معروض
باد۔

بعد تبلیغ دعوات و ارسال التحیات و التسلیمات خدمت گرامی مکرری جناب مولوی
غلام حسن صاحب میرساند۔ گرامی نامہ مشتمل بر حالات خبرگیری اعززی محمد شہباز خان
صاحب رسیدہ باعث خوشنودی و رضامندی و مزید دعوات و توجہات شدیدہ
فوق از قبل گردید المدتعالی ہمارہ آنجناب را بعافیت و استقامت دانستہ
باتباع سنت سنیہ نبویہ علی آلہ الصلوٰۃ والسلام و التحیتہ و طریقہ مرضیہ حضرات
کرام علیہم رضوان رب البریہ ستیقیم و مستقیم و اراد و ازرقیت ماسوی بہ کلی
مستخلص نمودہ گرفت رذات یگانہ خویش فرایاد و از رشد و فیوضات مشائخ
عظام بہرہ کامل و نصیب وافر عطا فرمودہ باعث ہدایت خلق و انتشار فیض حضرات
گرامی گرداناد بالنون والصاد۔ خط محمد شہباز خان مشتمل بر حالات خبرگیری
از آنجناب ہم رسیدہ خاطر جمع نمایند و فقیر را پیوستہ بہمہ لحظہ و آل متوجہ
و دعاگوئی خود دانستند و از متعلقین خانقاہ شریف اسما باسم فرادی فرادی
تسلیمات و تکریمات مطالعہ نمایند والسلام
فقیر محمد راج الدین عفا اللہ عنہ از خانقاہ شریف موسی زئی ہر سوال
یوم چہار شنبہ

باب پنجم در ذکر واقعات مقدمہ ہائے لفظین

واقعه مقدمہ قتل نور پور ٹوانہ والہ موافق تقریر مولیت شیخ کلیم اللہ صاحب ساکن چونی شمالی تحصیل بھتک ضلع میانوالی

چوں مردمان موضع بلند از دست سال حضرت ایشا زائد عوی کر دند و بجواب لیت و نعل می شنودند آخر الامر مردمان مذکورہ جمع شدہ بر بیاں الحاح و عاجزی مدعو کردند حضرت ایشاں بر حال مردمان مذکورہ رحم خورده دعوت منظور فرموده و وعده نچیت بتاریخ معینہ داوند بروز معین حضرت ایشاں ہمہ کابیان خود بوقت ظہر بر اسٹیشن کلورہ بسکون آرا میدند مردمان تحمل مرکب ہائے شتران وغیرہ در انجا حسب وعدہ آورده بودند و برائے استقبال بیائے آدمیان اذان نواح حاضر بودند حضرت ایشاں حسب عادت شریفہ خود ہر یک را بر مرکب ہا سوار کرده و سوار شدہ را ہی سوتی موضع غلاماں شدند شب باشتی نمودند و انتظام با اہتمام خوراک وغیرہ از جانب مردمان بلند والہ بود و مردمان موضع مذکور برائے ضیافت عرض نمودند بجواب ارشاد شد کہ با مردمان شہر بلت فصلہ کنند و مراد خاطر ایشاں بر نیامد علی الصباح بغداد اسے نماز بیع ہمہ خدام بر مرکب ہا سوار شدہ بوقت نیمروز در بلت رسیدند و موسم تابستان بود حضرت ایشاں را بیع جمیع خدام با عورت و آرام مکانہا

عمدہ وادند وریں اثن اور تنگ حضرت ایشاں دردے شدید از بیماری ظاہر
 شدہ و قرار و آرام و سکون رہوہ بود و طاقت برخاستن نماندہ و مردمان آں
 دیار برائے سماع و غلط شریف حضرت ایشاں جمع بودند کہ تخمیناً بی ہزار
 رسیدہ مردمان شہرند کور بحضرت ایشاں عرض نمودند کہ انتظام لنگر عمدہ شدہ
 و اما انتظام سایہ وغیرہ برائے مخلوقات حاضرہ از مانا ممکن است بحواب ارشاد
 فرمودند کہ قادر عزوجل رحم خواہد فرمود و شما تکلیف نہ کنتد ارشاد فرمودند
 کہ اولیٰ مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب و غلط خواهند فرمود بعدہ مولوی یار محمد رتیلڑا
 والہ دوم روز نفیس نفیس خود مردمان را ارشاد خواهند فرمود علی الصباح بعد
 فراغ از نماز در مسجد بکشد بفرمان والا اثن حضرت ایشاں مولوی شیخ کلیم اللہ
 صاحب و غلط و نصائح مردمان را تسلیم کرد و بفضل خداوند عزوجل ابرسیہ
 دار شدہ کہ مردمان آرام کلیہ و آسائش و غلط شنودند تا نیمروز بعد اوائے صلوٰۃ
 ظہر مولوی ————— یار محمد صاحب رتیلڑا والہ و غلط فرمودند۔ بدوم روز
 حسب وعدہ خود حضور نورند جلسہ برائے ارشاد عبادتیار شدہ اگرچہ درد شدید
 اما چوں بمنبر رونق افروز شدند مانند شیر بودند گویا کہ هیچ تکلیف بحضرت
 ایشاں نبود بسیار مردمان فیضیاب شدہ از فسق و فجور و معاصی تاب
 شدہ منور بانوار فیض اشارت شدند چوں از منبر فرود تشریف آوردند در
 بدستور بود۔ سیوم روز شیخ عبدالرحیم صاحب نور پوری ڈاکٹر و شہنشاہ

را برائے علاج حضرت ایشاں آوردہ علاج بسیار کردہ شد اما فائدہ نہ بود
 چوں بر منبر شریف میروند معلوم می شد کہ هیچ اثر از آثار در دے نیست
 چوں فرود می آمدند در دے بدستور بودے چوں از بلبند ارادہ کوچ مصمم شد
 مردمان علاقہ نور پور والہ بالخاص و عاجزی عرض نمودند کہ دعوت ما منظور
 شود اگر چہ غلبہ در فرصت نمی داد و ارادہ غلامان بے سامان بود کہ واپس
 بخانقہ شریف تشریف برده بعد تسد رستی دعوت منظور شود لیکن چوں
 منظور نظر حضرت ایشاں اشاعت دین و طریقہ علیہ بود دعوت ایشاں
 منظور فرمودہ ارادہ نور پور مکمل شدہ بعد اواتے فرانصن عصر مردمان بریر کب
 سوار شدند اما حضرت ایشاں را در دے شدید بود قابل سوار شدن نبودند
 بر چارپائی نشسته مردمان بر دوش گرفته می بردند تا از مغرب در راہ ادا
 شدہ شخصے در رسید عرض نمود کہ شخصے سکھ بنام پیارا رام برائے اسلام آورد
 آمدہ است در اں وقت حضرت ایشاں کلمہ شہادت تعلیق فرمودہ سہمی
 بہ فضل دین کردہ تقریباً بوقت عشا در نور پور رسیدہ بر مکان شیخ عبد الرحیم
 رونق افروز شدند و انتظام بہانماں خاطر خواہ بود و مردمان گرد و نواح بسیار
 جمع شدند چند یام در انج و عظمای کرام بود و خود حضرت ایشاں بنفس
 نفیس خود و عظمی فرمودند ہزار ہا مردم تائب می شدند چوں کہ سرکار
 انگلستان بہ مردمان را از جادہ شرع شریف منحرف کردہ رواج قوانین رسم

شاہی دادہ بود لہذا حضرت ایشاں مدعو بشریعت می فرمودند و از رواج
توابعین نصاریٰ الزکاری کنایہ بندہ و از صدق دل اقرار شریعت نموده کہ ہم امور
نزاع دنیاوی بر شرع شریف فیصلہ خواہیم نمود و ضمان یکدگر کردند و اندرین
اثناء پانزدہ عدد دہند و مشرف باسلام شدند و انتظام مہمانی مخلوقات و حضرت
ایشاں شیخ عبدالرحیم بدل و جان می نمود یکروز حضرت ایشاں ارشاد فرمود
کہ برائے عید گاہ چندہ فراہم کنید چنانچہ بموجب فرمان حضرت ایشاں بسیار
مال زر نقد و زیورات جمع شدہ۔

شخصے بنام نور زمان شاہ از مذہب امامیہ قدیمانہ توبہ کردہ بود و سنی شد
دوست شیخ عبدالرحیم صاحب بود و مرید حضرت مولانا مولوی گل حسن صاحب
مرحوم کہ خلیفہ اعظم حضرت ایشاں بود ہر روز بلا ناغہ نزد حضرت ایشاں می
ماند و مراقبہ می نشست عرض نمود کہ حضرت غریب نواز ہرمانی فرمودہ در خانہ
بندہ تشریف بردہ از سعادت شریف مشرف فرمایند بہ جواب ارشاد شد کہ
چونکہ لازم فقیر و مراقبہ ہستی حاجت بخانہ رفتن نیست چوں اصرار نمود فرمودند
کہ دیروز بوقت عصر بسوئے شاہ ہوالہ خواہیم رفت درال وقت انتظام پردہ
و غیرہ کردہ اطلاع خواہی داد فقیر از اسخب رفتہ دعائے خیر کردہ را ہی خواہم
شد اما خویشاں نور زمان شاہ مذکور مذہب شیعہ داشتند آتش کینہ
ولی ایشاں شراری برآورد چوں نور زمان شاہ انتظام پردہ می کرد و

عمش کہ ولایت شاہ از تشریف آوردن حضرت ایشان مطلع بود در
 راہ آمدہ بحضرت ایشان می گفت کہ عید گاہ برائے و غلط شما بسیار بود در
 خانہ باچرامی آئید چوں حضرت ایشان این الفاظ شنیدند در خانہ نور زمان
 زرفتہ را ہی شاہ ہوا شدند و نور زمان را معلوم شد کہ ولایت شاہ چنین گفتہ
 و از تشریف آوردن حضرت ایشان را منع کرد سخت ناراض شدہ در جنگ
 و جدال آمد امیر حسین شاہ برائے قتل نور زمان آمادہ شد نور زمان از
 شدت غمہ عصا کہ بطرفش سیخ آہنی بود در شکمش زد امیر حسین شامروہ
 شد شخصے بنام مہر علی پوڑ خیر این واقعہ بحضرت ایشان رسانید بعضے خدام
 رائے چناں زدند کہ چوں وقوعہ قتل شد پولیس برائے گرفتاری حضور
 والا نشان خواہد رسید شاید کہ مالا زمان رکاب تنگ شدہ برائے جنگ
 آمادہ خواہیم شد و ثرو جدال بسیار خواہد شد مناسب است کہ واپس
 بخانقاہ شریف تشریف بردند و بعضے کس عرض کردند کہ دریں جا مقیم
 باشیم تا کہ اہم قتل بازسد۔

اما رائے اولین بسیار بود راجح شدہ واپس تشریف بخانقاہ شریف
 آوردند چوں سیدال امامیہ کہ کینہ در بودند و ہندوان نیز ہر رائے ایشان
 بدیں وجہ شدند کہ بسیار ہندوان کلمہ شہادت تلقین خواندہ مشرف بہ اسلام
 شدہ بودند سینہ از حد پر سوزی داشتند رپورٹ بہ مقام رسانیدند

کہ فقیر صاحب بزور درجی و اخل می شد و مانع نمودیم و سبب شتم کردیم
 فقیر صاحب در غصه آمده حکم داد که بزیند پس شیخ عبدالرحیم مولیٰ سر امر حسین شاہ
 گرفت و نور زمان شاہ کار و در شکم امیر حسین زد و مقدمہ در زور رسید
 پس عوالدار صاحب در انتہاء مزاجیہ رسیدہ حضرت غریب نواز را
 برائے پیروی مقدمہ بردہ آخر الامر در سرگودہ مار سید ند پس کپتان صاحب
 بضمانت رہا کردہ پس حضرت قبلہ رضوی فسادہ در مخالفت و شریف
 واپس تشریف آوردند و بر تالیخ مقدمہ حاضر می بودند و سماعت
 مقدمہ دلیپ سنگر محبٹرٹ می نمود ما خادمان وکیل شیخ عبدالغنی را از
 جانب حضرت ایٹاں متین نمودیم چارہ صدر و پیہ تا تصفیہ مقدمہ متین
 شدہ از جانب مخالفین وکیل شانتی زاکن بود آخر الامر محبٹرٹ مذکور
 حضرت ایٹاں را نظر بند کردہ اگرچہ مصیبت گراں بود اما بغیر صبر چارہ دیگر
 نبود میال محمد حسین صاحب لانگری در سجدہ سرگودہ با پیش جیل خانہ دیرہ
 کردہ بدستور سنگر شریف جاری نمودہ تفتد احوال بزاکرین می نمود و شیخ
 کلیم اللہ صاحب نیز حاضر بودہ کار با متعلقہ خود سر انجام می نمود بہ برکت حضرت
 ایٹاں انتظام زاکرین و سنگر شریف بوجہ حسن سلوک مآنی یافت آخر الامر
 دلیپ سنگر محبٹرٹ مذکورہ مقدمہ بیان اسان الحق شش جج سپرد
 نمود و درین اثنا شخصہ بنام فاضل فیضی در محفل رحیم صاحب اگرچہ در آنوقت

داخل لقیہ علیہ نبود بحکمت علی خود خورشید ہا منراوار حضرت ایشاں در نظر
بندی میرسانند و مبلغ یک ہزار روپیہ نقد بفریاد طلب سپرد و محمد حسین
لانگری برائے اخراجات پیروی مقدمہ کرد و چنانچہ ہماں قرض من بعد با حسن
الوجہ ادا شدہ و بہر جا حاضر می بود جب ذی القعدہ الحسین الہدایہ آخرمیب
حسن الحق صاحب شش پستی مقصد برائے سماعت در خوشاب معین
کرد و در محبت ہجوم زائرین از حد اندازہ پیروں بود سنگ صبح و شام مع گوشت
با حسن الوجہ انتظام شدہ و بعضی را حلو او پلاؤ دادہ شدہ دریں وقت محمد
خان سیہرؤیلدار و احمد خاں ڈیاناڈ لائینر برائے زیارت رسیدہ بودند عرض
بخدمت ایشاں روحی فداہ نمودند کہ ما خدام برائے پیروی مقدمہ می
کنیم حضرت غریب نوازا ایشاں را منع شدید فرمودند کہ کار فقیر بر تو کلی است
چیزے جمع نہ کنند بروقت سماعت مقدمہ شش مذکور برائے نشستن
حضرت ایشاں کرسی و او و خدامان و زائرین بسیار خوشنود شدند شاید
کہ باعث بری الذمہ بودن حضرت ایشاں نشود لیکن پیشی بروز سیوم در
مسب نوالی دادہ کہ در انجا حکم خواہد نمود چنانچہ بروز سیوم در میانوالی رسید
حکم حضرت ایشاں قبلاً را و نور زمان شاہ را جس دوام بعہودہ ریاست
شور نمودہ حضرت ایشاں را در جیل مسب نوالی داشتند مردمان زائران را
خصوصاً حضرت صاحبزادہ مولوی فقیر محمد صاحب را صدمہ و مصیبت بحید

گراں بود مگر حضرت صاحب جزا و صاحب متوکل و صابر بودند پس شیخ کلیم اللہ
 و قاضی فضل رحیم صاحبان نقل مثل مقدمہ گرفته برائے اپیل بسوئے لاہور
 روانہ شدند یک وکیل نصرانی بنام پٹن صاحب وکیل کردہ بسیار نامی وکیل
 بود ہر جانہ یک ہزار روپیہ برائے پیروی اپیل حضرت ایٹاں مقرر شد
 وکیل دوم شیخ نسیان علی برائے نور زمان شاہ بہ ہر جانہ چار صد روپیہ
 معین شدند وکیل سیوم بنام میاں شاہ نواز صاحب رعیتیں لاہور
 بمصرف مبلغ سٹہ ہزار و پانصد روپیہ معین شدہ اگرچہ مسلمان بود و دینا تھا
 مگر از کار خود بے خبر و از تاریخ پیشی خود جاہلی می بود بے پرواہ از حد بود کاہل
 و مست مزاج بود تاریخ پیشی اول بہ نزد شادی لال ہند و زج مقرر شد
 و حضرت ایٹاں را چالان کردہ در جیل صہنگ سنگیانہ آوردند و دروغ
 جیل میاں غلام رسول مسلمان بود و سابق الارادت شد بر حضرت
 ایٹاں پروانہ وار فرمایند و ڈاکٹر و شنداس مذکور نیز نیک نیت
 بود ہر دو با اتفاق خدمت حضرت غریب نواز قید بسیار کردند
 و بوجہ عدم تندرستی داخل ہسپتال جیل بودند ہمیشہ تلقین و ارشاد
 می فرمودند و ہجوم زائرین بدستور بود و در اں جاد و اخیل طریقت می نشستند
 اکیف تا ڈپٹی کمشنر سنگیانہ را معلوم شد کہ در جیل مردے است خدا
 رسیدہ کہ نزد او شاں ہجوم مردمان بسیار است حکم داد کہ مفسور و اٹلان

قبلہ راجپالان بسوئے جیل لاہور گنت کہ دیں جا اندیشہ نقص امن است
 واز داروغہ جیل لاہور نیز بدیں مضمون ہی رسید کہ حضرت ایشاں را
 چالان بسوئے لاہور کردہ تاکہ وازوغہ جیل مذکورہ میاں خیر محمد صاحب
 از زیارت و خدمت متبرک شود۔

روزے ڈپٹی صاحب منگھیا برائے معائنہ جیل فوت زیارت
 حضرت ایشاں مشرف شدہ خود گرویدہ شد و حکم اول را منسوخ کرد
 روزے کپتان جیل تلاش جلیب ان ہی نمود کہ پیشینہ موازی
 دوکھتہ و قرآن شریف قیدی یافتہ شد و ڈپٹی مذکور حکم گرفتاری قیدی
 مذکور صادر کرد و حضرت غریب نواز تسبیح نہایت ناراض شدہ کلمہ سخت
 فرمودند و گفتند کہ تو ہرگز مسلمان نیستی کہ تلاش قرآن شریف کردی
 و ڈپٹی صاحب متاثری شد و ہر روز در جیل برائے زیارت میرسد
 یہ کلمہ سخت گفتن حضرت صاحب کپتان گفت کہ مرا بتلاشی حکم سرکار است
 حضرت غریب نواز فرمودند کہ مردہ شود سرکار تو و تو نیز مردہ شود۔ در
 چند ایام شیخ حکیم اللہ و قاضی فضل حسین از لاہور واپس آمدہ خبر دادند
 کہ سماعت اپیل حضرت ایشاں نزد شاہی لالی زجج است بجواب
 ایشاں فرمودند خداوند عزوجل کافی است نعم المولیٰ و نعم النصیر فکر
 نہ کہید و فرمودند کہ حضرت صاحب جزاؤہ مولانا مولوی فقیر محمد صاحب و شیخ

کلیم اللہ ثانیاً واپس لاہور روند و مقصد امید بہتری است شیخ کلیم اللہ
 بحضرت صاحب موصوف عرض نموده کہ ساعت اپیل نزد و بند
 شادی لال است کہ مستعد است و حضرت ایشاں می فرمایند کہ امید
 بہتری است شاید دریں راز است پس ہر دو صاحبان را ہی لاہور شد
 چون در آنجا رسیدہ معلوم شد کہ وکیل ٹپن تاریخ پیشی بروز دوم موخر کنایند
 و اپیل نزد عبدالرؤف نج و برادر یوی صاحب است بروز ساعت
 وکیلان ٹپن صاحب دنیا علی و شاہنواز خان نیز حاضر شدہ تادو
 روز بحث وکیلان ماند پس نج صاحبان حکم فرمودند کہ حضرت مولانا مولوی
 غلام حسن صاحب بری الذمہ است پس خدامان حضرت ایشاں را فرحت بے
 اندازہ شد و ہر جانب خطوط و تاریاتی شادی و فرح داوند و حضرت
 صاحبزادہ غریب نواز قبلہ حافظ محمد ابراہیم صاحب سجادہ نشین موسیٰ زئی
 شریف نیز حاضر بودند ہمہ مردان را ہی بسوئے سنگیانہ شمیم و حضرت
 ایشاں را اگرچہ قبل ازین بذریعہ تار بشارت داوہ شد اما بوقت حضور
 در خدمت شریف بزبان عربی خدمت کردہ شد۔

اما حصول حکم رہائی فراموش شدہ بود گرفتہ شدہ بدین سبب بعد
 پنجروز حکم رہائی رسید چون حضرت ایشاں از بیل خانہ بیرون آمدند مرمان
 تہنیت کنال بسیار جمع شدند کہ مدد نہ بود۔ بعضے لشت رہائی

شیرینی گرفتہ و بعضی گل ہائے گرفت حاضر بودند و زیارت مشرف شدند
و نعرہ ہائی اللہ اکبر میزدند اما بسبب ازدحام و انبوه کثیرہ مصافحہ ممکن نبود
سامان فرج بسیار بود خوشاکان کہ دیدند کہ آخر الامر حضرت ایشاں
مدظلہم باخیریت رونق افروز در مخالفت ہ شریف سراجیہ شدند و رفتند
از اطراف و اکناف بلا طلب بسیار رسیدہ چنانچہ مبلغ یکہزار روپیہ خادم
صادق حاجی فتح محمد صاحب گادر دادہ و باقی مردمان نیز حسب حیثیت بیا
دادہ مبلغ نہ ہزار روپیہ نفقہ خرچ مقدمہ شد۔

اما مردمان بسیار بہ تنویر و بہانہ چندہ ہائے بنام حضرت ایشاں
قبلہ گرفتہ غنی شدند ہمہ اخراجات مقدمہ از غیب رسیدند و بچ احسان دولت
مندان نہ بودند و نہ دریں اثنا مقدمہ متوسلین عتبہ علیہ بہ تعدا و لکوک ختموم
قرآن شریف و درو و شریف کردہ اند و صدقہ ہائے بسیار کردہ اند و روزہ ہائی
داشتند و الحمد للہ تعالیٰ

روزے حضرت ایشاں قبلہ مدظلہ بہ شیخ کلیم اللہ صاحب ارشاد فرمودند
کہ لذت عبادت کہ در جیل خانہ بود و ریاض جانظر نمی آید و حضرت ایشاں
بعد رمانی خود تخمیناً یک ہنم من انگریزی روغن زرد بطور تحفہ و کیل پٹین صاحب
را بدست مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب ارسال فرمودند کہ بآں صاحب موصوف
رسند و آں وکیل موصوف بسیار خوش وقت شد۔

ترجمہ فارسی از نعل انگریزی فیصلہ عدالت عالیہ حیدرآباد

بمقام لاہور

صفحہ اپیل فوجداری مقدمہ نمبر ۱۰۲ ۱۹۲۳ء

اجلاس مسٹر جسٹس عبدالرؤف مسٹر جسٹس فورڈ

صاحبان

اپیل بنارس کی حکم میاں احسان الحق صاحب ایڈیشنل جج شاہ پور بمقام

میانوالی مورخہ ۸ جنوری ۱۹۲۳ء کہ بوجہ آل اپیلانٹ سزا بابت شدہ

حضرت غلام حسین شاہ صاحب اپیلانٹ بنام کلرر سپانڈنٹ

جرم زیر دفعہ ۳۰۲ تعزیرات ہند

سزا جس دوام بعید و ریاستے شور

مسٹر بیون پٹن و محمد شاہ نواز ایڈووکیٹان منجانب اپیلانٹ وکیل

سرکاری منجانب سپانڈنٹ

فیصلہ

برنوزمان شاہ ایس جرم عائد شدہ بود کہ او بتیغ نہ ۲۰ اگست ۱۹۲۲ء میں

شاہ را قتل کردہ است و بر حضرت غلام حسین شاہ صاحب جرم زیر دفعہ

۳۰۲ تعزیرات ہند اعانت قتل عائد گشتہ و ہر دو برای جرم ملزم

ثابت گشتند و صاحب شششن حج اینہار اسرا جس دوم بمبو دریائے
شور کردہ۔

در عدالت مایعہ علیحدہ و واپیل و اثر مشدہ اند کہ در انتہا برائے ہر
دو جرم و سزا پیل کردہ شدہ است و در ہر دو واپیل و اثر کنت گمان جدا
جدا وکیل مقرر گشتہ اند۔ مختصر اواقعات مندرجہ ذیل اند

حسب استدعائے نور زمان شاہ کہ با شدہ موضع نور پور بود بتاریخ یکم
محرم حضرت غلام حسین شاہ صاحب، در موضع نور پور رسیدند و درینجا
ایں ہم درج شدہ است کہ موخر الذکر نور زمان شاہ، را حضرت
غلام حسین شاہ صاحب، سہال قبل سنی کردہ بود و نور زمان شاہ خود
را مرید را آنحضرت، بیان می کرد

بموجب حکایت استغاثہ نور زمان شاہ بتاریخ ۴ محرم حضرت
غلام حسین شاہ صاحب، را دعوات داد کہ در حویلی اش بیایند لهذا
ہر دو واپیل و اثر کنت گمان مع شخصے نامی عبدالحمیم کہ غلام حسین شاہ
آزاد ہند و مذہب در اسلام آوردہ بود، مع دیگر مسلمانان بہ تعداد کثیر
بجانب حویلی نور زمان شاہ روانہ شدند بوقت داخل شدن در حویلی
متوفی مقتول، مانع شد و شازع آغاز کرد کہ اندرون حویلی داخل
شدن نہ عہدہ دین کشا کشی نور زمان شاہ مقتول را با چاقو مضروب

کروا کر ضرب چاٹو مقتول جا ہر گشت و مرورہ گشت نیز تباہید قصد استغناء
 کس شہد یعنی مسلمان حسین شاہ مریدین شاہ وہب اور انہ کنوں
 باید دید کہ بیانات ہر سہ گواہان بانی حد با یکدیگر واقفیت دارند و ہر
 ایک شاہد بر بیان سابق خویش چہ شد قائم و ثابت است ابتدائی
 رپورٹ کہ در بارہ وقوع جرم وادہ شدہ بروز وقوع قتل مورخہ
 ۲۸ راکت ۱۹۲۲ء منجانب حسین شاہ میدادہ شد در ان بیان میکانہ
 کہ نور زمان شاہ رحمت غلام حسین شاہ (صاحب) راجب اند خویش
 آورده بود نیز ظاہر کہ وہ عبدالرحیم و دیگر اشخاص ہمراہ بودند نیز بیان کرد
 چوں کہ در ان حوالی رسید مقتول در آنجہ ایستادہ بود و انکہ منظر حسین
 شاہ مریدین شاہ بہادر و و لو آنجہ ہم موجود بودند نیز بیان کرد
 کہ مقتول مانع شدہ اسے داخل حوالی رحمت غلام حسین شاہ (صاحب)
 را بدیں وجہ کہ اندرون حوالی مستورات پردہ دارند و غیرہ اہم نیست کہ
 بہ پردہ درنی کسے اُفتد نور زمان شاہ جواب داد کہ حضرت صاحب
 را من بخنہ خود میرم براں گفتگو در میان نور زمان شاہ و عبدالرحیم
 و امیرین شہ مقتول نزاع برپا گشت چوں امیرین مقتول رحمت
 غلام حسین شاہ (صاحب) را بحوالی داخل شدن راہ نداد رحمت غلام
 حسین شاہ (صاحب) نور زمان شاہ و عبدالرحیم را حکم کرد کہ فریاد

دریغ ایں معنی درج کردن النسب می باشد که معنی لفظ رزید را در
ابتدائے رپورٹ بر وقت قتل کیند درج یافتہ لیکن اصل لفظ کہ در ابتدا رپورٹ
مردم شدہ آں رزید بہت کہ معنیش زو و کوب بودند کہ قتل کردن
را کنوں بجانب رپورٹ متوجہ شویم، حسین شاہ بیان کرد کہ موئی مقتول
را عبد الرحیم گرفت و از کار و نور زمان شاہ براں حملہ کرد و در شکم اسٹیشن زد
برایں زیادہ بیان کرد کہ بسیار آدمیان گرفتہ بودند و ہمراہیان حضرت
غلام حسین شاہ صاحب، نیز ایں واقعہ را بحشم خود ملاحظہ کردند کہ امیرن
را نور زمان شاہ و عبد الرحیم قتل کردہ اند۔ لفظ ابتدا رپورٹ چنان
قدر کہ بہت ایں مضمون داخل شہادت ہمیدہ شود نیز استغاثہ ازیں
بیرون نگشتہ دیں صوت بر حضرت غلام حسین شاہ صاحب، محض
ایں قدر جرم واروی خواہد شد کہ برائی حملہ ترغیب داد۔ کنوں باید دید کہ
بعد ازیں صوت استغاثہ چه طور متشکل گشت

بعد از شہادت طلبی معمولی اول شاہد حسین شاہ است شہادت او
تاریخ ۱۲۳۱ھ قلمبند شدہ حالات قتل ایں طور بیان می کند
کہ در حویلی اولاً ملزم و عبد الرحیم داخل شدند و امیرن مقابل شان آمدہ
رحبفرت صاحب، گفت کہ شمس بکفر اشیعان فتوے دادہ اید لہذا
دریں مکان داخلہ شمس ہرگز نہ خواہد شد لیکن نور زمان شاہ ہنصر بود کہ بہر

حال (حضرت صاحب) را اندرون خانہ میبرد

اندریں وقت (حضرت) غلام حسین شاہ (صاحب) بانور زمان شاہ و
عبد الرحیم محاسب شدہ گفتند کہ من گفتہ بودم کہ از دوسے شرع مرد شیعه
را قتل کردن جائز است، آں نقطے کہ ترجمہ اش "قتل" کردہ شد در

اردو زبان معنیش (مارو) اند و لفظ رپورٹ ابتدائی کہ لفظ زینہ (مارو)
بیان کردہ است غیر ایں معنی دارد۔ در جب درج و کیل گفت کہ ما وعظ

(حضرت صاحب) شنیدہ بودم در آں وقت (حضرت صاحب) وعظ
کرد کہ قتل شیعہ داخل ثواب است و ایں وعظ خود مقتول و دیگر شیعا

و مریدین گواہ ثانی شنیدہ اند و بیان خود حسین شاہ بالا گفت کہ بیچ
مولوی ایں قسم وعظ شنیدہ ام و ایں ہم شنیدہ ام کہ سنی بہ قتل شیعہ
مترکب گشتہ۔ و لیکن چوں در بیان شہادت مریدین وریں موقعہ غور کنیم

بینیم کہ بیان او است کہ اول شنیدن وعظ غلام حسین شاہ زینہ بود و او
را ایں گفتن شنیدہ کہ قتل شیعہ داخل ثواب است۔ بموجب بیان
مریدین وریں واقعہ با حسین شاہ گواہ اول اختلاف میشود باینش

است کہ امیر حسین شاہ (حضرت) غلام حسین شاہ گفت کہ اندرون جوئی
داخل مشو چہ پرہ در می میشود و نور زمان شاہ بدو گفت کہ بہانان خود
را بنجانہ خویش میبرد وریں وقت امیر حسین (حضرت) غلام حسین شاہ (صاحب)

منکطات گفتن شروع کرد و گنت چوں شیعیان را کافر قرار داده پسند
ازین مکان بیرون شوید بآن وقت رحضرت غلام حسین شاه گفت کہ قتل
شیعه جائز است قتل بکنید میرود چنانچہ قتل واقع شد۔

گواہ دوم سہی بجا و بیان مکرر داده است۔ یک بیان زیر دفعہ ۱۶
شابلہ فوج داری تحریر شدہ بود و دوم بیان در عدالت بطور شہادت
میسرہ اولی تاریخ ۱۹۲۳ء تحریر شدہ دین اظہار کرد کہ
امیر حسن شاہ متبع کرد رحضرت غلام حسین شاہ صاحب و نورزمان
شاہ و شیخ عبدالرحیم را از داخلہ حویلی بوجہ پرورہ داری رحضرت غلام حسین
شاہ فرمود کہ شیعہ کافر اند نورزمان شاہ و شیخ عبدالرحیم را حکم دادند
کہ امیر حسن شیعہ را قتل بکنید و شہادت کہ در بروئے صاحب شش تن پنج
داده است اضافہ کرد و گنت کہ بر دروازہ شرقی دیدم و شیعہ کہ امیر
اندرون دروازہ حویلی بفسا سلاہ و گز ایستادہ بود و نورزمان در میان
دروازہ ایستادہ بودند و برائے داخلہ حویلی بدیں وجہ اجازت نہ داده شد
کہ آل فتوئے تکفیر شیعہ داده اند

این امر قابل خواست کہ در میان اولی این گواہ سہی بجا و مثل گواہان
دیگر این درج است کہ وجہ مخالفت محض پرورہ بود۔ مابعد بیان کرد کہ
نورزمان شاہ جواب دادہ بود کہ فقیر صاحب را بخت نہ خویش میبرم و بعدش

حضرت غلام حسین شاعر صاحب ہست ما تسلیم نخواہم کرد کہ ایں بیانات از
شبہات خالی باشند۔

مزید بر آں میگویم کہ بیاں ایشان بہ متعدد وجوہ ناقابل یقین اند نیز گمان
غالب نمیشود کہ یک واعظ کہ متمصف بصفات حسنہ بود و بیخ شہادت
خلاف اوصاف او در معرض بیان نہ آید ہشتاد سالہ پیر عمر بود و راں وہ بایں
غرض آمدہ است کہ در چند مسائل دین کہ شیعیان او نام باطل دارند آں را
زائل کنند و ایشان را سنی سازد۔ بایں چنین شخصے در وعظ ہائے خود بہ
شخصے کہ از اُسنی کہ وہ است چہ طور ترغیب میتوان داد کہ یک قریبی خویش
قتل کند محض بایں وجہ کہ ایں قریبی آں واعظ را بہ خانہ مرید داخل شدن
نداد۔

بعد غور شہادت جسد شاہدان مقصد و بحث و کلام رائے ما این است
کہ واقعہ در اصل ایں طور واقعہ شدہ کہ نور زمان شاہ در خانہ خود در حضرت
غلام حسین شاہ صاحب را بنجیال عزت افکے زائد نمود کہ وہ واعظ ایں
خیال ہم بود کہ قریبانش براہ راست بیایند و ندیب تبدیل نمایند ایں
ہر دو خیال ہر خیال کہ باشد واعظ را از حویلی خود دعوت داد لیکن بیخ
شہادت ایں قسم پیش نہ شدہ کہ باں ثابت شود کہ واعظ را بریں دعوت
خیال نہاد و تنازع در دل خطور یافتہ۔ شک نیست کہ امیر حسن درشتہ

دارانش اس وقت را بنظر احسن ندیدند کہ این چہیں وا غلطی کہ از برادری
شان شخصے را بتدلی مذہب کنایہ شدہ است و در حویلی داخل شہود چنانچہ از
داخل حویلی سعی منع کردند

در رائے پانچ شبہ نہ آید کہ ازین حرکت ناشائستہ نور زمان شاہ
ناگوار گشتہ باں مانعان تناز ع در میان پدید آمد ماہم سلی وایم کہ بالوقت
نور زمان در شکم امیر حسن شاہ کاروزد کہ از ضرب آں جانبہ شدہ سیح قابل
یقین شہادت و وثوت اس امر در نظر نہ آید کہ آں چاقو سے در عدالت پیش
کر وہ شدہ ازاں ضرب نہ دیا بود بگرشے لیکن اس فعل نور زمان بلاشبہ
متحقق گشتہ کہ بوقت تناز عہ چاقو در دست میداشت و بدین
چاقو در شکم مقتول ضرب زدہ مارا سلی ہست کہ البتہ گواہان استغاثہ
مذکورہ برائے انداختن بار فعل مجرمانہ نور زمان برگردن ایشان در حضرت
غلام حسین شاہ کو شش کیدند و اس خیال را مد نظر کردہ در بیانات
خود چنداں مبالغہ کردند کہ ایشان در حضرت غلام حسین شاہ را مجرم
سازند و خاص برائے صدور حادثہ مذکورہ ایشان را موید ثابت کنند و
بیانات ایشان را کہ تعلق بر یہ ثبوت است ماہیم نہ خواہیم کردہ
لیکن فیصلہ میدہیم کہ اس جرم از حضرت غلام حسین شاہ است
و وقوع نیانہ و از شہادت کہ خلاف رمولویا صاحب مذکور بیان شدہ مجرم

اعانت قتل اوشان را مجرم قرار نخواستیم و اورا البتہ اہل شہادت بہ ثبوت جرم
نورزمان شاہ واقعی و درست تسلیم خواہیم کرد۔

و شہادت بلزمان کہ امیر حسن شاہ را در تن زخم موت واقع گشتہ این
مُضَنّ تصنع است کہ آل چاقو کہ سبب موت امیر حسن شاہ گشتہ در
دست امیر حسن شاہ بودہ کہ از آل علم تعزیه صاف میگردید پس وقت شہر
و تن زخم شروع گشت در میان نش بختہ از دست خود مغروب شد
و مقتول گشت این اقوال از آل و افعات متضاد است کہ در فہم ثابت
گشتہ است از حیث اعتبار ساقط است بر تمام شہادت بعد غور تسلی
میشود کہ نورزمان شاہ امر واقعی قاتل امیر حسین است

یک سوال باقیماندہ کہ قابل غور است کہ شش جج را کمی سزا را بریں
مکمل سزا تر جج باید داد یا نہ باین قدر کہ شہادت کہ رو بروئی ما است
ثابت میشود کہ لغتہ تن زخم برخواست و ازیں قتل الف تاد واقع
گشتہ نورزمان شاہ بلاشبہ قتل از تن زخم در غصہ بود حوّل و اعط
را از داخل حوّلی منع ساختند غضب زیادہ شد در میان قاتل و مقتول
بحث جہول و شوریدہ جاری شد۔ این واقعہ ہلکہ بہ انجام یافت۔
ہذا در فکرمای آید کہ واقعات وانی موجود بودند کہ بہ بناسے آل افعات
سزا کم کرد و حکم بعبور دریاے شور کہ دہ شود۔ حسین شاہ یاد مقتول در خواست

نگرانی برائے ایزادی سزا پیش کر داز وکیل سائل درمغ در آمد برای بحث
و نسبت ہر دو مندرجہ اپیل فکر مارا رہنمائی میسکند کہ درخواست نگرانی خارج کردہ
شود و نتیجہ اپیل ایں وقت شود کہ ما اپیل رحضرت مولوی غلام حسین
شاہ صاحب منظور کنیم و آل حکم کہ برخلافش نافذ شدہ و سزا را منسوخ
میکنیم کہ آل را رہا باید کرد

و ما اپیل نور زمان شاہ خارج کردہ فیصلہ عدالت ماسحت بحال میخواستیم
داشت ۱۸ اپریل ۱۹۲۳ء دستخط عدالت

چوں اپلی سید نور زمان شاہ صاحب نامتطور شدہ بہ حسین دوم
بہ عبور دریائے شور محبوس شدہ حضرت ایشاں را فکر مائی سید مذکور
و امن گیر شدہ و قبل ازیں چوں بسیار کساں مسمو ایں ذی وجاہت
دنیاوی در جنگ عظیم ادا و نصارے بہ شکر و نقد و مال و اسباب بسیار
دادہ و مدد و معاون نصاری از دل و جان شدہ و قوم ترک کر سکا اسلام
بنام ایشاں بودہ و بہ خلیفۃ المسیحین ملقب بودند مغلوب شدند علماء ہند
و غیرہ فتوے کفر بہ جانبازان نصارے دادہ آلف فاعمر حیات خان ٹوانہ
شاہ پوری کے ازیں گروہ بود خیالش نچتہ شد کہ توبہ کند حضرت ایشاں را
برائے تکمیل خیال مہم مذکورہ مدعو کرد کہ بدست مبارک ایشاں توبہ
کر و رقبہ کفر کہ در افواہ عوام مشہور است از گردش سینختہ شود۔

حضرت ایشاں دعوتش را قبول کرده در شاہ پور سرگودھا تشریف افروز شدند
پس خان مذکور بعد توبہ کردن بہفت صد روپیہ نقد نذر پیش خدمت ہوا
حضرت غریب نواز مرحوم از گرفتار شدن مذکورہ انکار صریح فرمودہ و یک پیشینہ
نہ گرفتند پس حضرت ایشاں مرحوم وقت را غنیمت دانستہ از خان صاحب
مذکور وعدہ گرفتند کہ در رہائی سید مذکور مدد کنند چنانچہ خان صاحب مذکور
وعدہ داد کہ کسی از مخلصان حضور درخواست برادر رہائی سید مذکور در لاہور
نویسنیدہ بدتم رساند من رسیدہ خان صاحب آنرا از حجب ان ہائیکورٹ
منظور خواہم کنانید بعد فراغت و واپسی از سفر مولانا مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب
را برائے حصول امور مذکور راہی ملاہور کردند پس شیخ صاحب مذکور عرضی بہ
مضمون طلب معافی سید نور زمان شاہ نویسنیدہ چند یوم گرد کوٹھی خان
مذکور و ہائیکورٹ گردید بوجہ شدت پاسداران راہی نیافت آخر الامر بواسطہ
وکیل پٹن مذکور آں عرضی بدست عمر حیات خاں توانہ دادہ پس خان
صاحب مذکور حسب وعدہ موعودہ عرضی از حجبان منظور کنانیدہ سید نور زمان
شاہ را از حبس بری کنانیدہ چون سید مذکور بلا تکلف بری شدہ در وطن
مالوف خود رسیدہ ہمہ اسانات حضرت ایشاں را انکار کردہ بر زن عاشق
شدہ شورش راز ہر دادہ بہ پاداش جرم مذکور ثانیاً مجوس شدہ بردار
کشیدہ شد۔

آیا شیخ عبدالرحیم صاحب کہ در زمان موت شدہ بود لغیر ان حضرت ایشاں
 رو پوش شدہ و نزد جلال خاں کہ از خدایان حضرت ایشاں بود مقیم شدہ بعد
 منظور شدن اپیل و رہا شدن حضرت ایشاں از مکیم شانہزادہ غلام محمد صاحب
 کہ یادگار شاہان اسلام است و بہسدہ ہائے جلیلہ فائز شدہ بود و در سرگودھا
 برائے آباد کردن مرلہ جات خود مقیم بود و وعدہ گرفتند کہ در رمانی شیخ عبدالرحیم
 چارہ جوتی کند چنانچہ شانہزادہ صاحب را میاں احسان الحق مذکور دوستی قدیم
 بود اتفقا میاں صاحب مذکور بہار شدہ شانہزادہ صاحب را برائے معالجہ
 خویش طلبید شانہزادہ صاحب موصوف اظہار ناراضگی نمودہ کہ موت شما بہتر از
 زندگی است کہ تو در ایندائے حبس کردن درویشان نامتی سعی میکنی چوں
 میاں صاحب مذکور را وجہ ناراضگی شانہزادہ صاحب معلوم شد وعدہ نمود
 کہ شخص صاحب را در مقدمہ مذکور بری خواہم کرد پس شانہزادہ صاحب خوشنود
 شدہ علاج کرد و حضرت ایشاں صاحب منش را منی نمود و شخص صاحب مذکور
 را بری الذمہ کنایہ جزا الا اللہ احسن الجزاء

در بیان حال مقدمہ ملک احمد سواک سکندر ڈگر سواک

و موضع ڈگر سواک تھل زمین چاہے ملک تورو شہ حضرت ایشاں شتر کہ
 در میان خویشان بود و باقی زمین شملات بسیار بود ارادہ حضرت

ایشان بود کہ بشورہ خویشان تدسے زمین از شاملات برائے سنگر شریف
و بنائے چاہک و مسجد و مکان زائرین علیحدہ کنند بعضے از برادران برف و درخت
واوہ و بعض دیگر مانع آمدند از اخوالا مر در خواست با فسران وقت واوہ کہ بوقت
قبضہ زمین شاملات خود از ف و و شرارت و تن زرع فریق مخالف را باز
دارند چپ پنچہ در خواست منظور شدہ و سر کردہ محض بعضین ملک احمد حب
بود کہ میگفت اگر فقیر بر زمین شاملات قبضہ خواہد کرد پس اگاہ مولشی بربادی
رود و و بومات رکیکی گفت و دعوی فوجداری نمود و ہمیں دعوی اورا
حاکمان وقت نامنتظر کردہ از ملک مذکور بعد لواحقین ضمانت گرفتند کہ بوقت
قبضہ زمین مذکورہ از و پٹی کشتن منظر گدہ و بر زمین قبضہ کردہ چاہ بر آوردند و
حد و زمین مقرر فرمودہ و ملک احمد مذکور قبضہ شرارت بر زمین مقبوضہ زراعت
کالکھا کاشتہ حضرت ایشاں و زراعت مذکورہ کلبہ انی نمودہ و ملک احمد
گرفتار کردہ اگرچہ معاوین ملک بسیار بودند لیکن از رعب و دہشت
حضرت ایشاں و شرارت خلاق بعض فرار شدند و بعضے چالوسی ہا نمودند
آخر الامر ملک احمد را با حضرت ایشاں مسلح شد و یک وقت نان نیز از
سنگر شریف خوردہ راضی شد و دعا خیر گفتہ شد چوں واپس در خانہ رفت
فرزند و محض بعضین برانگیختند در لیہ رفتہ و دعوی فوجداری کرد کہ فقیر مرا خون
میکرد و باقی موہ و زمین گواہ شدند بسیار مردمان قریشی کردہ و غیرہ

قبضہ زمین مذکورہ

کہ ذی تجاہت دنیاوی بووند گواہی بدیں _____ مضمون داوند کہ ملک مذکور
را فقیر خون میسر و میان اور رار مانیدہ پس در پیشی دوم مقدمہ خون نیز
خارج شد و حاکمان وقت نوشتند کہ این مقدمہ بنا بر مقدمہ اول است و موید
آنست و کذب مسلم می شود و حضرت ایشاں را برائے جوابدہی نہ طلبیدند
پس حضرت ایشاں در زمین مذکورہ حدود و غیرہ بر آوردہ قبضہ نمودہ برائے
کاشتکاری ملک لال سواگ را دادہ و درال مزارائے صاحبزادگان در
محل شریف اند و بعضی درویشان بیرون اند و سرائے اہل خانہ و مکانہائی
زائرین و مسجد خوشنما بنا شدہ است۔

در بیان حال امقامہ ہندوان سکنا تحصیل لکھنؤ

چوں حضرت ایشاں در تائب کنائیدن ہندوان شہرہ آفاق شدند
آتش حد در سبب ہندوان افروختہ اکثر ہندوان علاقہ کر وڑ قریب بہ
تہ ایش شد یک عرشی بنام کپتان پولیس مغلہ گڑھ بدیں مضمون
نوشتند کہ فقیر صاحب برکنارہ مشرقی دریائے سندھ سکون نمودہ و نزدیک
شارع عام است چوں ہندوان از انجائی گذرند ایش ز آتش در کردہ
جبریہ سلمان نمودہ قتل کردہ در دریائے سندھ فی انداز مضمون دروغ
انگیز را شکر آمیز کردند چوں عرشی نزد کپتان مذکور رسید برائے تحقیقت

مضمون نوشتہ واپس درتھانہ کر ڈر شدہ تھانیدار کر ڈر بموجب عادت
 کہ شرارت انگیزی است تصدیق مضمون نوشتہ نموده سپرد ہرکارہ —
 عرائض رسال کر دو ہرکارہ مذکور ساکن بستی سرگانہ مسلمان معتمد حضرت
 ایثاں مرحوم بود خفیہ اطلاع بہ حضرت ایثاں بدین مضمون رسانیدہ کہ
 یک آدم معتبر حضرت ایثاں بتاریخ فلاں تا وقت صبح در بستی سرگانہ
 ریبہ عرضی مذکورہ را بہ چشم خود مطالعہ فرمایید چنانچہ حضرت ایثاں مرحوم
 جناب منشی اندکشت صاحب بلوچ قیصرانی کہ منشی سنگر شریف و
 خادم قدیم بود برائے کشف معاملہ مذکور بتاریخ بالا موعودہ بسرگانہ روانہ
 فرمودند مولوی صاحب مذکور القدر نقل عرضی مذکورہ کردہ بحضرت ایثاں
 رسانید و آل روز حضرت ایثاں را یہی منظر گدھوشت دندورہ انجا مشغولان
 کپتان را کہ مردے نیک و مسلمان بود شرف ملاقات بخشیدند و کشف
 مدعا کردند و آل مشغولان مذکور حضرت ایثاں را وعدہ صادقہ داد کہ
 مضمون عرضی مذکورہ داخل دفتر خواہد شد و حضور بیچ اثر آثار عرضی
 مذکورہ مدت العمر نخواہد دید و وعدہ اش وفا شد جناب اللہ احسن الجناب

باب ششم در معمولات و حرزها حضرت ایشاؓ

معمولات و حرزها حضرت ایشاؓ کہ بحسب امر اہل و غیرہ از مشائخ کبار معمول میداشتند معمول طریق خواندن سورہ یسؑ برائے برآمدن حاجات بایں طور بسیار مفید است اول تہ بار درود شریف خواندہ لفظ یسؑ تہ بار تکرار کند و بہر مہین کہ برسد الحمد للہ رب العلمین تا مستعین بخواند و انگشت شہادت ایستادہ کردہ تمام کلمات اذال بگوید چوں بہ سلامؑ قَوْلًا مِنْ رَبِّ الرَّحِيمِ بِسْمِہٖ تہ تکرار کند بعد ازاں یا سلامؑ یا تہ یا نہ حیمؑ ہر اسم را ہفت ہفت بار بخواند و چوں بَدَلْ لَكَ تَقْدِيرَ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ بِسْمِہٖ تہ را ہفت بار بخواند یا قدیر یا عزیز یا علیمؑ ہفت بار بگوید و چوں بمثلہم بسد تہ بار ایں کلمہ را بگوید بعد از تمام سورہ فاتحہ تا ایاک نعبد و ایاک نستعین خواندہ باشد از انگشت شہادت کلمات اذال خواندہ سورہ فاتحہ تمام نماید و درود شریف و اَحْوَلْ رَاوِیَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِکْرَامِ رَاوِیَا لِمُحَمَّدٍ الرَّحْمٰنِ رَاوِیَا لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِیْنَ۔ را صد مرتبہ بار خواندہ سہ بار درود شریف گفتہ ثواب ایں بجناب اما ربانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بخشد قضاء حاجت خود از جناب الہی بواسطہ ایں سورہ نماید و اگر در میان

کار شود بهتر و الا تا پہل روز بخواند و همچنین است طریق خواندن سورۃ مزمل
 باین ترتیب کہ اول بخواند یا ایہا المزمل بعد بخواند نہ ملنی نہ ملنی
 نہ ملنی بقدرۃ الخفی وادہ کفی فی قضاء حاجتی یا الحمد چہل یکبار
 بعد نماز فجر یا در میان عصر و مغرب یا ما بین العشاءین اگر عمل تمام سورۃ
 خواندہ تمام متوکل کہ نوشتہ می شود بخواند یا اللہ یا اسرافیل یا سموطیا
 بحق یا اللہ یا بدوح یا جبریل پس بگوید قسم اللیل الا قلیلاً نصفہ
 تا آخر وقتیکہ بر ب المشرق و المغرب برسد این کلمہ را یازدہ بار تکرار
 کند و چوں بہ کلمہ سبیل برسد یا عزیز الوہاب یا نصیر یا بخواند اول
 تا آخر درود شریف چہل و ہفت بار بخواند ہمیں طور سورۃ را پہل بار بخواند و
 بیسج گونہ گاہی طلب حاجت از کہ نہ خواہد جز از جناب کبریا و سبحانہ بالنظر
 رساندہ باشد و آنچه براتے در دس مفید تر است آنست کہ عازم دست
 خود برسد و جمع نہادہ بگوید - بسم اللہ خیر الاسماء بسم اللہ رب
 الارض و رب السماء بسم اللہ الذی اسمہ برکتہ و شفاعہ
 بسم اللہ الذی لا یدخر مع اسمہ شیء فی الارض و لا فی السماء
 و ہد السمع العلیہ تکرار کند این را سہ مرتبہ یا ہفت بار تسکین خواہد
 و این کتاب بسم اللہ الرحمن الرحیم ہذا کتاب من محمد رسول
 اللہ رب العلمین الی من طرق الدائم من العمل و الزواہ و السائحین

الادوار فالطرق بخير يا رحمن اما بعد فان لنا ولكم في الحق سمة
 فان تلك عاشقنا مولعا و فاجرا مقتعما و عياحقا مبطلا هذا
 كتاب الله ينطق علينا و عليكم بالحق انا كنا نستنسخ ما كنتم تعملون
 و سلنا يكتبون ما تمكرون انزكو اصاحب كتابي هذا و اطلقوا الى
 عبدة الاصنام و الى من يزعم ان مع الله الها اخر لا اله الا هو
 كل شئ هالك الا وجهه له الحكم و اليه ترجعون تعلقون حكم
 لا تنصرون حسم عشق تفريق اعداء الله و بلغت حجة الله و الاحول
 و لا قوة الا بالله فسيكفيكم الله و هو السميع العليم

برائے دفع جن نوشتہ در گردن مرین اویزاں کند حق سبحانہ و تعالیٰ
 اور اشرف خواند و او بجهت برودہ گر نختہ بسیار و قفل آہنی ہراں قفل بہت
 و یک بار سورہ فاتحہ بخواند باسم او قفل ز بند و دیک نو آورہ در و انداخت
 و آب نیز اندازد و بر دیگران بنید زیرا کہ آتش بکند تمام روز حافظ خواہد شد
 انشاء اللہ تعالیٰ

و آئیں ربائی برائے ہر حاجت کہ داشتہ باشد بعد ہر نماز شستہ مرتبہ
 خواند رو اگر و دانش اللہ تعالیٰ

اسے زلف سیاہ تو بلائی دل من ۔ و لعل بہت گرہ کشائی دل من

رواہ البیہقی نے او اخر دلائل البیوت من ابی نجاشہ ۴ حیوۃ المؤمن بحث قنفذی ۱۱ بدایہ النور

من دل ندیم بحس برائے دل تو ۔ تو دل نہ دہی بحس برائے دل من
 درائے حصر بول و غائلہ و حصات نوشتہ مرئیں را بنوشت مذکث وہ گردو
 بسم اللہ الرحمن الرحیم ببت الجبال بسا فکانت هباءً منبثا حصلت
 الارض والجبال فدک تادکة ولحدۃ وایضاً مثل اوست ایں آیتہ واذا
 استسقوا منی لقومہ فقلنا اضرب اعصاک الحجر فانجرت منه اثنتا عشرة
 عیناً وایضاً ایں آیتہ قل کونوا حجارۃً او حديداً او خلاقاً اما یکون فی صدورکم
 فسیقولون من لعلہ ناقل الذی فطرکم اول مرة فنیفصون الیلک رؤسهم
 وایقولون متى هو قل عسى ان يكون قریباً ویمحی ان است سورة لک اکثر
 وایضاً برائے بحس بول مفید است ایں آیتہ ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر
 وفجنا السماء عیوناً فالتقى الماء علی امرٍ قد قدر نوشتہ در گردن بیا ویزو
 درائے سلس البول وزوف دم و حیض مغرط و رعا ف دئم و غیر ذلک نوشتہ مرئیں
 را بنوشت مذکثود۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم قیل یا ارض ابلعی ماءک ویا سماء
 ابلعی و غیض الماء وقضی الامر قل اے ایتما ان اصبح ماء کم غوراً فمن
 یأتیکم بماء معین ۔

برائے بدخونی کو دک نوشتہ در گردن بیا ویزو بسم اللہ الرحمن الرحیم و
 لبثوا فی کھفہم ثلاث مائۃ سینین وانہم اذا اتسعا لومئذ یتبعون لداعی
 لا عوج لہ و خشعۃ الاموات للرحمن فلا تسمع الا همسا برائے چشم زخم

بر چند گزہ زر چوبہ سے مرتبہ الاسلام حق و الکفر باطل خواندہ بد مذہب و راست
 انداختہ و خان او بر پیش برساند و بر آئے چپک ہفت برج الم گرفتہ بر سر برج ہفت
 مرتبہ سورہ کوثر خواندہ و اول و آخر درود شریف ۳۰ بار بخواند و طفل را بخوراند و بر آئے
 دفع چار سورہ کوثر ہفت ہفت مرتبہ بر خاک قبر کہنہ از ہفت قبر برداشتہ بر سر
 یک جدا جدا دم کردہ در پارچہ بستہ جائے بنیاد زد کہ جادوب در آنجا کسے نکند
 روز شنبہ۔

و بر آئے در دس بنویسد بر سر پیش یا باسط مرض دفع خواہد شد ان شاء اللہ تعالیٰ
 اگر کسے از کسے ناراض شدہ باشد وی خواہد کہ راضی شود بخواند اسم یا ودود
 ہر روز ہزار بار و اول و آخرش درود شریف یا زودہ بار از فضل الہی راضی خواہد
 و بر آئے دفع حاجت و احتضار غائب و شفائی مرضی بخواند سورہ فاتحہ چہل و
 یکبار در میان سنت فجر و فرض

و بر آئے گزیدن کلب مجنون کہ میترسد باواز جنون بنویسد بر چیل کسوفان
 اھم یکیدون کیدا و اکید کیدا اھمصل الکافین اھلھد ویدا
 بخوراند ہر روز یک یک کسرہ معنوں را از آں کسرہ آئے مذکور۔

ہر کس کہ میترسد از سلطان بگوید کہ بعض کیفیت و بند کند مقابل ہر زب
 انگشت دست راست و معسوق حمیت و بند کند انگشت دست
 چپ مقابل ہر حرف پس بکشد بدست راست را و بدست چپ را کہ میترسد

برائے جمیع امراض این شش آیات کہ اسمی آیات شفا اند و کاسہ چینی یا
غیر آل نوشتہ آب محو کردہ برین نبو شاند است روز یا ہفت روز شفا
خواہد یافت ان شاء اللہ تعالیٰ بسم اللہ الرحمن الرحیم و لیشف صدور
قوم مومنین و شفاء لما فی الصدور یخرج من بطونہا شراب
مختلف ألوانہ فیہ شفاء للناس و نازل من القوان ماہو شفاء
ہو للذین آمنوا ہدی و شفاء سی و سہ آیتہ است در قرآن مجید
کہ نافع تام است۔

برائے سحر و مرزلیت عظیم از ثیا طین و صوص و سباع نوشتہ و شدہ
سحر را خوراند یا خواندہ بدید یا برین را بخواند ان امر نماید کہ او خود بخواند و حضرت
قبایہ ام سیفر مود قدس سرہ کہ ہر کہ این آیت ہا یکبار صبح و یک بار شام بخواند در
این الہی بات و پیچ اسمی و دعائی برور رجعت نخواہد کرد و از شر شیطان و
بدخواہان رین بود انہا این است بسم اللہ الرحمن الرحیم الحمد ذلک الکتاب
الاسمیب فیہ ہدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب و یقیمون
الصلوۃ و ممات رقتہم ینفقون و الذین یؤمنون بما انزل الیک
و ما انزل من قبلک و بالآخرۃ ہم یوقنون اولئک علی ہدی
من ربہم و اولئک هم المفلحون۔ و لبی اللہ الرحمن الرحیم
اللہ لا الہ الا ہو الحی القیوم لا تأخذه سنینہ ولا نوم لہ ما فی السموات

وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا الْوَاهِ
فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِطَاغُوتِ وَيَوْمٍ
بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
أُولَئِكَ لَهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ط أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَ الْيَتِيمِ الَّذِي
بَسَمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَاِنْ تَبَدَّلَا
مَا فِیْ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تَخَفُوْهُ یَحَاسِبُکُمْ بِهِ اللّٰهُ فِیْغْفِرْ لِمَنْ یَّشَآءُ وَیُعْذِیْبُ
مَنْ یَّشَآءُ وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَیْهِ
مِنْ رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ط کُلُّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمِلَّتْکَہٗ وَکِتٰبَہٗ وَرُسُلَہٗ قَدْ
اٰفَرَقَ بَیْنَ اَحَدٍ مِنْ رُّسُلِہٖ قَدْ وَقَالَ اَسْمِعْنَا وَاطِیْعْنَا غَفَرَ اِنَّکَ
رَبُّنَا وَاِلَیْکَ الْمَصِیْرُ لَا یُطْفِئُ اللّٰهُ نَفْسًا اَوْ سَعَادًا لِّہَا مَا لَسِبَتْ
عَلِیْہَا مَا اَلَسِبَتْ رَبُّنَا لَا تُؤَاخِذُنَا اِنْ نَبِیْنَا وَاَخِطَاْنَا ج وَبِنَا وَا
تَحْمِلْ عَلَیْنَا اِصْرًا کَمَا حَمَلْتَنَا عَلٰی الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا
طَاقَہٗ لَنَا بِہٖ ج وَاعْفُ عَنَّا وَاَنْتَ اَعْلَمُ الْغٰیۡبِ وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ اَنْتَ مَوْلَانَا

فَاصْبِرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝ وَسِعَ آيَةُ اسْمِ سَوْرَةِ اَعْرَافٍ اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ
 الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَیَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰی عَلَی الْعَرْشِ ثَفَیْ
 یَغْشٰی اللَّیْلَ النَّهَارَ لَیْلُهُ حَتِّیْثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مَسْجُرٰتٍ
 بِاَمْرِهُ اِلَّا لَدَ الْخَلْقِ وَالْاَمْرِ ط تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِیْنَ ۝ اَدْعُوْا رَبَّكُمْ
 تَضَرُّعًا وَخُفْیَةً اِنَّهُ لَا یُحِبُّ الْمَعْتَدِیْنَ ۝ وَلَا تَقْسُدُوا فِی الْاَرْضِ
 بَعْدَ اَصْلَاحِهَا وَاَدْعُوْهُ خَوْفًا وَطَمَعًا اِنَّ رَحْمَةَ اللّٰهِ قَرِیْبٌ مِّنَ
 الْحَسِنِیْنَ ۝ وَاٰخِرُ نَبِیِّ اِسْرَآئِیْلَ قُلْ اَدْعُوا اللّٰهَ وَاَدْعُوا الرَّحْمٰنَ ط اَیَّامًا
 تَدْعُوْا فَلِلّٰهِ السَّمَاوُءُ الْحُسْنٰی وَلَا تَجْمُرُ بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُتُمْ بِرَدِّهَا
 وَابْتَغِ بَیْنَ ذٰلِكَ سَبِیْلًا ۝ وَنَعْلُ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ لَمْ یَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ
 یَكُنْ لَهُ شَرِیْكٌ فِی الْمَلٰئِكَةِ وَلَمْ یَكُنْ لَهُ وِلِیُّ مِّنَ الدِّیْنِ وَكِبْرَةٌ تَكْبِیْرًا
 وَعِشْرَةُ اَیَّاتٍ مِّنْ اَوَّلِ الْاٰیٰتِ صَفَا ۝ فَالزَّجْرَاتِ زَجْرًا ۝
 فَالْتَلِیْتُ ذِكْرًا ۝ اِنَّ الْهٰكُمَ لَوَاحِدٌ ۝ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
 بَیْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ۝ اِنَّا نَزَّیْنَا السَّمَاوَاتِ الدُّنْیَا بِزِیْنَةٍ الْكَوَاكِبِ ۝
 وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَیْطَانٍ مَّارِدٍ ۝ لَا یَسْمَعُوْنَ اِلَی الْمَلٰٓئِكَةِ اِلَّا عَلٰی وَتَقْدُوْنَ
 مِّنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝ دُخُوْرًا وَّلَهُمْ عَذَابٌ وَّاصِبٌ ۝ اِلَّا مَنْ خَطَفَ
 الْخَطْفَةَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ۝ فَاسْتَنْصِیْهُمْ اَهُمْ اَشَدُّ خُلُقًا
 مِّنْ خَلْقِنَا اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّنْ طِیْنٍ لَّازِبٍ ۝ وَاٰیٰتٍ مِّنْ سُوْرَةِ

الرحمن ياه حشر الجبن واكافن ان استطعتن ان تنقذ وامن اقطا
 السموات والارضين فانقذ واط لا تنقذون الا بسطان في نبي
 الاخر بكمات كن بون يرسل عليكم ما تشواظ من نهار ونحاس فلما
 تنقذون وداخر سور الحشر لو انزلنا هذ القرآن على جبل
 لرايت خاشعة ام تدعاه من خشية الله ط و تارك الا مثال نغزها
 للناس اعلمهم تيفكم وون

هو الله الذي لا اله

الاهون علم الغيب والشهادة هو الرحمن الرحيم هو الله الذي
 لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار
 المتكبر ط سبحن الله عما يشكرون هو الله الخالق البارئ المصور
 له الاسماء الحسنی ط يسبح له ملك السموات والارض وهو العزيز الحكيم
 وآيتان من قل اوحى الي انه استمع نفر من الجن فقالوا انا سمعنا
 قرأنا عجبا يهدى الى الرشدا فامنا به ط ولن نشرك بربنا احدا
 وانه تعالى جدر بنا ما اتخذ صاحبة ولا ولدا وانه كان يقول
 سفيها على الله شططا ایں آیت مسمی است ثبت ثلثین آیت
 و بعضی زیاده می کنند بر آیت سورة فاعلم و قل یا ایها الکافرون و قل هو الله
 احد المعوزین و می گیرند از اول سورة بن قل اوحى تا شططا و برائے من

چھپک والے وقت کہ ظاہر شود و بگریزند تا رہائے نیل گون بعد و کلمات تکذبن
کہ در سورت رحمان است و یحییٰ پس بخواند سورہ مذکور را ہر گاہ کہ بہ فیائی
الاعتراف بکما تکذبن ط بسدوم کند برال ضبط و گرہ و ہر حتی کہ سورہ با تمام
رسد و سی و یک گرہ تمام شود۔ پس بستہ در گردن صبی اندازد و اللہ تعالیٰ
ازیں مرض عافیت خواهد داد انشاء اللہ تعالیٰ۔

فوائد اصحاب کہف برائے امان از غرق و حرق و سرق و غارت و غیر
ذلک از امراض و حاجات یعنی نوشتہ کند اسماء ایشاں را در مکان یادگشتی
در مشاع بہ نہند و را امان الہی باشد بسم اللہ الرحمن الرحیم الہی بحرمیت
یملیخا مکسلمینا کشفوط تبیونس اذہ فطیونس کشف فطیونس
یوانس بوس و کلہم قطمیر و علی اللہ قصد السبیل و منها جائز
و ایضا برائے قضائے حاجات غم افزا باید کہ چہ رکعت نماز باں طریق
ادا نماید کہ بخواند لب از فاتحہ در رکعت اولی لا الہ الا انت سبحانک
انی کنت من الظالمین ط فاستجبنا لہ و ننجینا ک من الغم و کذبت
ننجی المؤمنین ط صد مرتبہ و در رکعت ثانیہ رات انی مسنی القدر و انت
ارحم الراحمین صد بار و در رکعت سیوم و افوض امری الی اللہ ان
اللہ بصیر بالعباد ط صد بار و در رکعت چہارم قالوا حسبنا اللہ و نعم الوکیل

عہ و برائے تپ و ویم بر تازہائے سفید ہفت بستوری فرمودند عبدالحکیم

صد بار پس سلام بدید و بخوبی سربسته است مفلوب نانتی شرط صد بار برآئے
 نزول ثیابین در خانه سنگها میرند بخواند این آیت بسم الله الرحمن الرحیم
 انهم یکیدون کیدا و اکید کیدا فصل الکفرین امهلهم کیدا
 برپا رینج آهنی بر هر یک بست و پنج خوانده ال را یک یک در یک یک
 گوشه ازال خانه و من کند۔

و ایضا اسمائے اصحاب کف رانوش تہ بر هر چپا طرف خانه چپا
 برآئے علاج عقیقہ بنویسد بر پوست آہو بآب گلاب و زعفران این
 آیت شریف را بسم الله الرحمن الرحیم و لَوَ اَنَّ قُرْاٰنَا سُبُوتٌ بِه
 الْجِبَالُ اَوْ قُطِعَتْ بِه الْاَرْضُ اَوْ کُتِبَتْ بِه الْمَوْتِ ط بَلْ لِلّٰهِ الْاَمْرُ
 س
 جمیعاً ط اقلع یا یس الذین امنوا ان لو یشاء الله لهدی الناس
 جمیعاً ط و بر کمر بستہ کند محل گیر دانت الله تعالی

و ایضا بخواند بر پهل و اند لونگ آیت بسم الله الرحمن الرحیم او
 کَظْلُمَاتٍ فِیْ جُبٍّ لِّیْ لَیْسَ فَوْقَہُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقَہُ
 سَحَابٌ ط ظلمات بعضها فوق بعض اذ اخرج یدہ لَمَّا یَکْدُ
 یَرِیْہَا ط وَ مَن لَّمْ یَجْعَلِ اللهُ لَہٗ نُوْرًا اَفَمَالِہٖ مِنْ نُّوْرِہٖ ط و بر یک
 لونگ سہفت مرتبہ پس بخورد آن را یک یک بر شرب بخورد و ابد او آب
 ننوشد و قربت کند و ابد او را کند از اول روز انقط غ صیف بعد

غسل و شوهر و آل ایام بازوجہ و خلوت رفتہ باشد۔

برائے حفظ جنین و شکم مادر بگردد چهل و یکبار معصفر بقدر قمارت
آل زن و این آیت شریف بسم اللہ الرحمن الرحیم و اَصْبِرْ وَمَا
صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ و سوره مثل
یا ایھا الکافرون ہفت بار دم نماید و باہر بار کہ نف کند خیطہ را یک عند
بد بد و بر کم زن بند و برائے دفع حاجت بگوید یا بدیع العجائب
یا بخیر یا بدیع یکہزار و دوصد بار و روزہ روز حق سبحانہ و تہاد
رواخواہد کرد حاجت تو از فضل و کرم خود۔

و ثخات
و برائے دروزہ بنویسد بر پارچہ کاغذ این آیتہ و القہ صافیہا و اذنت
لربہما و حقہا ایہا الشراہیا و بر پارچہ پاک و خوشہ برخت دچیہ زن
بستہ کند ببولت تولد نماید انشاء اللہ تعالیٰ
و برائے زنیہ کہ نمی زاید مگر دختر بنویسد بل از گذشتن رتہ از مدت
حمل برق غزالہ باب گلاب و زعفران این آیتہ شریفہ اللہ یعلم ما
تحمل کل انثی و ما لفیض الاہ حام و ما تزداد و کل شیء عندہ
بمقدار عالم الغیب و الشہادۃ الکبیر المتعال ط و آیتہ یا ذکریا
انا نبشیرک بغلامن اسمہ یحیی لم نجعل لہ من قبل سمیاء ط

لسمہ کھلا

پس نبویذ بحق میرٹم و عیسیٰ انبا صالحا طویل العمر بحق محمد و آلہ صلی اللہ علیہ
 وعلیہم وسلم و برکمر بند و اللہ تعالیٰ اور فرزند زینہ روزگرہ داندانشاء اللہ تعالیٰ
 و برائے زن کے کہ پیش زندہ نمی ماند بگير و اجوائن و نقل اسود و بخواند بر سر
 دو قریب ظہر در روز دوشنبہ سورت و اشمس پہل مرتبہ و باید کہ ہر بار
 ابتداء و اختتام سورت بر در و و شریف نماید پس بخورد و اورا اندک اندک از
 اول ظہور محل تا آخر روز بریدن صبی از شیر معمر گر و دانت اللہ تعالیٰ
 و ایضا برائے آن زن کہ نمی زاید مگر انشی بکشد با انگشت شہادت بر شکم
 زن دائرہ ہفتاد و بار کہ انگشت می گرداند بگوید یا ستین

برائے دفع بیماری جانوران کہ گلوے جانوران گرفته شود این آیت را
 نوشتہ یکے با ٹلی یعنی جس میں بند و دیگرے نوشتہ در آب حل کرے
 بروئے مال افشاند بقصد تعالیٰ بیماری دفع خواہد شد آیت این است

اللہ ولی الذین آمنوا یخرجہم من الظلمات الی النور والذین کفروا
 اولیاء ہم الطاغوت یخرجونہم من النور الی الظلمات اولئک
 اصحاب النار ہم فیہا خالدون ط

و برائے دفع زنا بخواند علیہم الشقۃ و اگر این خواندہ در میان سگمان
 رود بیچ ایذا نخواہند داد

شوند طلب از مرص او بنویسد در کاتب چینی ایمن یا پیا در دیگر یا
 حی حین لاسی فی رمیومۃ ملکہ و بقا لک یا حی - و نز و بعضی زیادہ
 می کنند بر او سورۃ فاتحہ پس بخوند آن را آب و بنوشند در بعضی را تا اہل
 روز نوشتہ در عمل مدار و شفایابد انشاء اللہ تعالیٰ

و برائے گشتن چیزے بگوید یا حفیظ یک صد و نوزده بار بے کم و بیش
 پس بخواند پس مستدار یا بنی انہما ان تک مشقال حبۃ من خردل
 فتکون فی صحرة أو فی السموات أو فی الارض یاات بها اللہ انشاء
 اللہ تعالیٰ پیدا خواهد شد

و برائے تب و لرزہ بنویسد بسم اللہ الرحمن الرحیم براءۃ من اللہ الغیر
 الحکیم الی ام ولد ما لتی تا کل اللحم و تشرب الدم و تهشم العظم
 اما بعد یا ام ولد ما ان کنت مومنین فبحق محمد صلی اللہ علیہ
 و سلم و ان کنت یهودیۃ فبحق موسی الکلیم علیہ السلام
 و ان کنت نصرانیۃ فبحق المسیح عیسیٰ ابن مریم علیہما السلام
 ان لا اکلت لفلان ابن فلانۃ لحمًا و لا شربت له دما و لا
 هشمیت له عظمًا و تحولی عنہ الی من اتخذ مع اللہ الہا اخر
 لا الہ الا هو الغزیر الحکیم و الا فانت برئیۃ من اللہ تعالیٰ

واللہ ادا الی برئ منہ وحسبنا اللہ نعم الوکیل ولا حول ولا
 قوۃ الا باللہ العلی العظیم وصلى الله على سيدنا محمد وآله واصحابہ
 وسلم ط جہت حمی مجرب آیت قلنا یا نامہ کوئی برداؤ سلاماً علی

ابراہیم نوشتہ نوشتہ

و برائے خنازیر گجرو تسبیح چیم نختہ بقدر قامت مرین گرفتہ تسبیح بار سورت
 اخلاص خواندہ یک گرہ زدہ و مدبہ دوری تسبیح انگشت دہندہ دیگر بار سورۃ
 اخلاص تسبیح بار خواندہ دیگر گرہ زندہ بکذا بدوری تسبیح انگشت گرہ زدہ تسبیح بار
 اخلاص دندنا کہ چیم تمام شود پس در گلو آویزاں کند ایضا برائے خنازیر گجرو
 تسبیح چیم نختہ بقدر قامت مرین گرہ وید اور اچھل غٹھ ویک گرہ و بر سر گرہ وقت
 گرہ دادن بگوید بسم اللہ الرحمن الرحیم اعوذ بعناۃ اللہ وقوۃ اللہ
 و عظمۃ اللہ وبرہان اللہ وسلطان اللہ و کف اللہ و جوام اللہ
 و امان اللہ و حدیث اللہ و صنع اللہ و کبریاء اللہ و کمال اللہ لا الہ
 الا اللہ محمد رسول اللہ من شرمہ الجذ پس تف زندہ درال چیم و
 گرہ بدہد تا کہ عدد و ند کو تمام گرد و پس در گردن مرین آویزاں کند یہ شود انتہ
 اللہ تعالیٰ۔ و برائے ضعف بصیرت مرتبہ بخواند بعد ہر نماز فرض فلکشفنا

علیٰ ایں معمول از حضرت مرشد میما حب شیندہ و در عمل است ۱۱ عبدالکریم
 سند و اگر تسبیح طفل باشد کہ بران گرہ نامتوال داد پس چھل و بیچار خواندہ یک گرہ داد در گلو آویزاں ۱۲

عنك غطاءك فبصرك اليوم حديد ودم کند بر چشم و بر آئے مرض مرگی
بگیر و یک تختی از پس پس کند بر و در اول ساعت روز یکشنبه در یک قطره

یا قهار ذوالبطش الشدید انت الذی لا یطاق انتقامه یا

قهار و در طرقت آخر یا مذل کل جبّار عیند بقدر عزیز سلطانہ

یا مذل دور گردن آویزان کند شفا یابد ان شاء اللہ تعالیٰ فقط

معمول سورہ فاتحہ الکتاب و آیتہ الکرسی و چهار قل یعنی یا ایہا الکافرون

وقل هو اللہ احد و قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس

خصوصاً بر آئے دفع زہر گزیدن مار بسیار مجرب است بر آئے

سحر و جادو در روز شنبہ بار خواندہ بر تم و وجود دم کنند - و بر آئے زہر گزیدن مار

بر نمک دم کردہ مار گزیدہ را بخور انند و بر موضع زخم گزیدن مار نیز مالند و بر آئے

دفع تاثیر گزیدن سگ دیوانہ بغیر معمول آیتہ الکرسی خواندہ دم کنند از

مجربات است

معمول سورہ فاتحہ الکتاب و قل یا ایہا الکفرون و قل هو اللہ احد

و قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس و آن یکا و الذین کفروا

لینزلنکم بالبصار ہم لما سمعوا الذکر و یقولون انه لمجنون و ما ہو الا ذکر

للعالمین - و بالحق انزلناه و بالحق نزل اعوذ بکلمات اللہ التامات

کلہا من شرا خلق بسم اللہ الذی لا یضر مع اسمہ شیء فی الارض ولا فی السماء
 وهو السميع العليم ولا حول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم الہی بجزمت حاجی
 دوست محمد صاحب قندہاری قدسنا اللہ تعالیٰ بسیرہ الاقدس اللهم شف
 بصاحب ہذا المرن بھولک وقدرتک وجبروتک برحمتک یا ارحم الراحمین
 ایں مجموعہ را خواندہ دم کنند و بنوشانند و برائے جمیع امراض و استقام
 و آلام و دفع جن و آسیب و نظرد و غیر از حد مفید است

معمول برائے سخت امراض بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ اعوذ بکلمات اللہ
 التامات کلہا من ما خلق اعوذ بکلمات اللہ التامات الہامات من غیبہ
 و عقابہ و من شر عبادہ و من ہزات الشیاطین و ان یجفرون۔

بسم اللہ الذی لا یضر مع اسمہ شیء فی الارض ولا فی السماء و هو
 السميع العليم ولا حول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم یا ثانی یا ثانی
 و صلی اللہ علی خیر خلق محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین ط نوشتہ در باز و یاد
 گلو بند و اگر در تمام وجود و اعضا کسے جادو باشد پس ایں تعویذ را بر کاغذ
 نوشتہ در آب بشویند اکثر آب را نوش کنند و قدرے آب باقی
 را در روغن تلخ انداختہ ازال روغن بجائے و در پیرسب زند لطف اللہ تعالیٰ
 بالکل خیر خواہ شد۔

تعویذ برائے حفظ طفل از جمیع آفات در گردش آویزاں کنند۔

بسم اللہ الرحمن الرحیم ط اعوذ بکلمات اللہ التامۃ من کل عین لامۃ ومن شر
کل شیطان و ہامۃ تحضت بحسن الف الف لاجول ولا قوۃ الا باللہ العلی
العلیم و صلی اللہ علی خیر خلقہ محمد و آلہ واصحابہ اجمعین

برائے محافظت زراعت برکات نوشتہ در سفالہ آب ناریدہ
بند کردہ در میان تخمہ آن کشت و فن کند۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ یا
رزاق العباد یا غلق الخلاق یا فاطر السموات و یا منبت الزرع فی
الارض و النبات و یا مجیب الدعوات او فع من ہذا الذرع شر الموم
و الوحوش و شر الفارۃ و الحن زیر المفدۃ و ارزقنا رزقا حسنا ط و صلی اللہ
علی خیر خلقہ محمد و آلہ واصحابہ اجمعین ط

تعوذ اسماء اصحاب کہف برائے برکت و امان از غرق و حرق و سرق و غارت
و غیر ذلک از امراض و حاجات یعنی نوشتہ کند اسماء ایشان را در مکان
یاد رشتی یا در تناع بنہد یا نزد خود دارد و در امان الہی باشد بسم اللہ الرحمن
الہی بحرمۃ یملینا مکسلمینا میلینا مرتوش و بد نوشت۔

شاد نوشت مرتوش و اسم کلہم قطمیر۔
تعوذ برائے شفای ہر دردے کہ باشد ایں آیتہ شریف را سہ روز
متواتر برکافد نوشتہ در آب بشویند و آل آب را بنوشند و بجائی
در دیوار اندازند اللہ تعالیٰ مفید و نافع باشد و انزلنا ہذا القرآن

عَلَى اجْبِلْ لِرَأْيَتِهِ خَاشِعَةً مَّتَّصِدَةً مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۖ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ
 لَضَرِبَاجٍ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۚ يَا شَافِي يَا شَافِي
 تَعْوِذٌ بِرَأْسِ عَالِمٍ شَدَنَ زَنَ وَرَأَيْدِنَ فَرْزَنَ زَرْيَنَ نَبْوِيَدِيْنَ طَشْتِ
 اِسْمِ يَا مَبْدِيْ بِرَنَ پَرچہ کاغذ و قیتیکہ زن از حیض فارغ شود و راول
 ماہ سہ روز متواتر یک یک بخورد ہمیں طوڑتا بستہ ماہ نہ طشت را بنوشد
 و ایں آیتہ شریفہ اللہ اعلم ما تحمل کل انثیٰ و ما تفيض الا حام و ما
 تزداد و کل شیء عندہ بمقدار عالم الغیب و الشہادۃ الکبیر
 المتعالیٰ و آیت یا ذکریٰ انا نبشیرک بغلامن اسمہ یحییٰ لَمْ
 نَجْعَلْ لَہٗ مِنْ قَبْلُ سَمِیًّا ۖ وَصَلَّى اللّٰہُ عَلٰی خَیْرِ خَلْقِہٖ مُحَمَّدٍ وَّآلِہٖ و
 اصحابہ اجمعین ۚ نوشتہ بدہند کہ زن در گلو اندازد و بایں طور کہ
 دو انگشت زیر ناف آویزد اں باشد انشاء اللہ تعالیٰ زن ناماہ شود و
 فرزند زرنیہ زاید۔

تَعْوِذٌ بِرَأْسِ زَنَ کَہلش خشک شدہ باشد بر طرف چینی سفید نوشتہ
 چہرہ روز بلا ناغہ بنوشاند بفضل تعالیٰ حملش پیدا کردہ فلہو
 خواہد نمود بسم اللہ الرحمن الرحیم سبحان الذی خلق الارواح کلہا ما
 تبت الارض و ما لا یعلمون ۚ و صلی اللہ علی خیر خلقہ محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین
 تَعْوِذٌ بِرَأْسِ دَفْتِ بِرَسْمِ کَہا یعص ذکر، حمۃ رب عبدہ

اول و آخر یک بار درود شریف زیادہ کنند و این معمول راستہ یکشنبہ در عمل کنند انشاء اللہ طحال بریدہ شود۔

معمول برائے بریدن یرقان بروز یکشنبہ چند برگ کلاں گیاه سبز آوردہ یک جانب در دست مرئیں یرقان بدہند کہ بگرد و جانب دیگر خود از دست چپ بگیرند و در دست راست خود چاقو گرفتہ یکبار سورۃ القریش بالتسمیہ خواندہ از چاقو آل گیاه ببرند و ہمیں طور سفت بار کنند و لکن اول و آخر درود شریف زیادہ کنند و این معمول راستہ یکشنبہ در عمل آرند انشاء اللہ تعالیٰ یرقان بریدہ شود۔

ذکر طریق کیفیت ختم حضرت غوث الثقلین شیخ عبدالقادر

رحمی اللہ تعالیٰ عنہ برائے حصول جمیع مقاصد و حل مشکلات دینی و دنیاوی مجرب است اول درود شریف صد بار بعد از ازل حسینا اللہ فی فہم الوکیل بے زیادتی برال پانصد بار بعد از ازل نیز درود شریف صد بار ہمیشہ باید خواند تا مطلب حاصل شود و حل مشکل گردد و توابعش بروج پرفروش حضرت مدح بخش نمودہ حاجات خویش بواسطہ جناب ایشان از بارگاہ الہی جل شانہ می خواستہ باشند انشاء اللہ تعالیٰ مراغب می مطلب خواهد شد۔

معمول برائے کسی کہ زوجہ اش ببرد و ارادہ تزویج بدیگرہ یا کردہ و

یا قافلض	یا قافلض	یا قافلض	تعوذ برائے بقای حمل
یا قافلض	یا قافلض	یا قافلض	
یا قافلض	یا قافلض	یا قافلض	

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ یٰ اَیُّھِی خذِ الْکِتٰبَ بِقُوَّةٍ وَّ اٰتِنَاھُ
الْحُکْمَ صِبْا ط وَصَلٰی اللّٰهُ عَلٰی خَیْرِ خَلْقِہٖ مُحَمَّدٍ وَاٰلِہٖ وَاَصْحَابِہٖ اَجْمَعِیْنَ
تعوذ برائے دروس

یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح

تعوذ برائے درویش

یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح

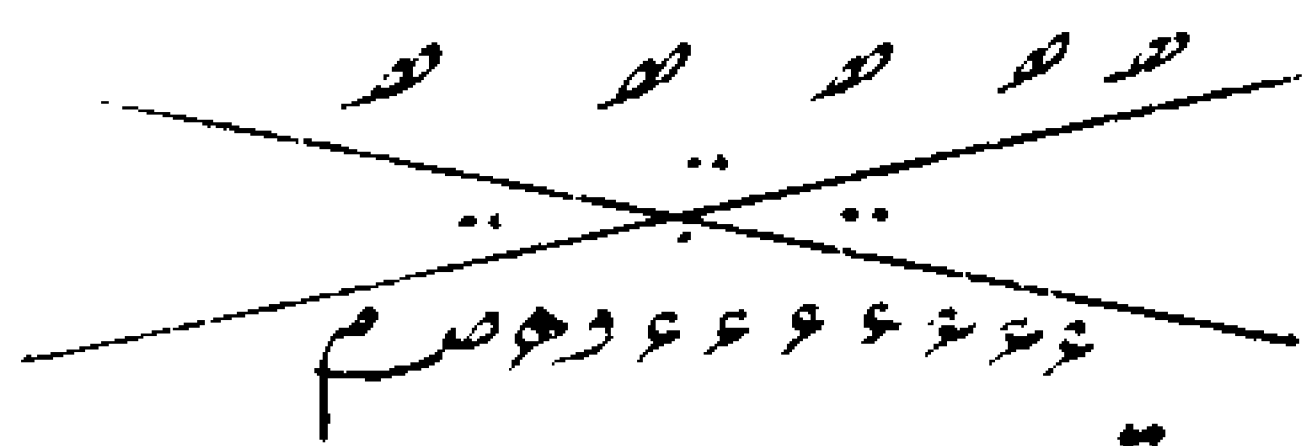
یا روح یا روح یا روح یا روح یا روح یا روح
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ فَاکْشِفْنَا عَنْکَ غَطَاکَ فَبَصُرْکَ الْیَوْمَ
حَدِیْدَہٗ وَصَلٰی اللّٰهُ عَلٰی خَیْرِ خَلْقِہٖ مُحَمَّدٍ وَاٰلِہٖ وَاَصْحَابِہٖ اَجْمَعِیْنَ ط
نویشتہ بر بندہ۔

تعوذ برائے حضرت علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ کہ معمول حضرت قبلہ مابود

منقول است از امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ

و کرم اللہ وجہہ کہ فرمودہ کہ این طلسم را با خود دار و از سحر و بلا و امراض در حفظ خدا
تعالی باشد با عزت و آبرو گردد و فتوحات غیبی و فیوضات لایری بروی
متوجه گردد و این است ۔

خمس هاءات و خط فوق خط	و صلیب حولہ سبع لفظ
ثم همزات اذا اعد دھتا	فھی سبع لا یری فیہا الغلط
ثم واو ثم هاء بعدہ	ثم صاد ثم میم فی الوسط
و بدایید فع عن حاملھا	صل سبعة و بلا عن سخط
لیثقی الاستقام والداع الذی	عجزت عنہ الاطباء عن المنط

تعویذ برائے بجا شدن ناف

الحی بخدمت حضرت امی بکن العبدیق فی اللہ تعالیٰ

الحی بخدمت حضرت خضر بن الخط

رضی اللہ تعالیٰ عنہ

رضی اللہ تعالیٰ عنہ

الحی بخدمت حضرت علی بن ابی طالب

الحی بخدمت حضرت عباس بن عبد المطلب

دیگر برائے زیادت ثبوت اولیائی و ثبوت مشائخ عظام و مغفرت معافی و وسعت

رزق و ادائے قرضہ در و شریف ہمیں صبیغہ خوانند اللہم صل علی سیدنا
محمد و علی آل سیدنا محمد افضل صلواتک بعد معلوماتک
و بارک وسلم علیہ در شبانہ و زہرار بار بخواند بلا ناغہ

دیگر برائے در و دندان در و سر و در و ریاح بر تختہ پاک ریگ انداختہ
بچہ قویا بکار و یا بہ منخ آہنی ایں حروف نہ نگار و ابجد ہونہ حطی
صاحب در و را بگوید کہ بر عضو ماؤف باد و انگشت ابہام و سبابہ سخت
بگیر و پس یا منخ یا نوک چاقو بر الف زور و ادہ سورت فاتحہ یکبار
خواندہ از مر لہن پرسد کہ شفایا نہ اگر آرام شد فهو المطلوب و گرنہ
مر لہن را بگرفتہ عضو ماؤف بطریق مذکور گفتہ بر حرف دیگر کہ باء است
یا نوک چیز مذکورہ زور و ادہ سورت فاتحہ دوبار خواند و پرسد اگر آرام
رہید نہی و گرنہ بطریق مذکور بحرف سوم نقل کند و فاتحہ شریف سہ بار
خواند لہذا فاتحہ بعد اد حروف خواندہ بہ پرسد انشاء اللہ تا آخر نخواہد
رسد کہ شفای کلی خواہد شد

دیگر اگر شخصے بسفر رود و خواہی کہ بہ سلامت و غنیمت واپس آید بوقت رفتن
ہفت بار اذان در مسجد با و از نرم بگوید و ہمیشہ باوقات نماز ہفت بار
گفتن ورد نیاید انشاء اللہ تعالیٰ سالماً و غانماً سالم خواہد رسید۔

دیگر برائے حصول مطالب دینی و دنیاوی بکثرت استغفار خواندن

بدین صیغہ کہ استغفر اللہ استغفر اللہ تا یک تسبیح پس تمام گوید استغفر اللہ

تعالیٰ رہے من کل ذنب و اتوب الیہ

دیگر برائے حصول مطالب دینی و دنیاوی و فتنہ کی مہدات لا الہ الا

انت سبحانک الی کنت من الظالمین ؤ در میان عشا و وتر سہ صد و سیزدہ

بار خواندہ برائے حصول مطالب بہ نیاز و الحاح و تضرع دست بدر گاہ

مجیب الدعوات برداشتہ دعا گوید

دیگر نطفہ مندی بر اعدا ختم کا یلاف میفرمودند یکصد و یکبار بعد نماز صبح

دیگر :- برائے یافتن مال و زویدہ یا گمشدہ فا ذکرہ بک اذا نسیت

بخواند و در جستجو بنداشت والد تعالیٰ تمام مال مسروقہ یا گمشدہ یافتہ

خواہد شد

دیگر برائے استخارہ بعد از نماز عشا سہ بار سوت بسین اول و آخر

درود شریف یا زوہ یا زوہ بار بخواند بخسبہ

باب ہفتم در حالات و نسب شریف حضرت غریب غریب

و حالات فرزندان و خلفائے و تعداد و محبازین

طریقہ علیہ نقشبندیہ و حالات تعداد و مسلمانان

حضرت ایشا بن ابی ملک لعل ابن ملک امجد ابن یار محمد ذات سواک

ساکن ڈگر سواگ محل مولہ حضرت ایشاں درلیہ و نشوونما در قریہ گرہ سواگ
 کہ غشت قریب بیک سہی درجہ و طولش یک صد و شش درجہ از جزائر خالدا
 کہ رسید متعین است و پرکنارہ مشرقی دریائے ہران کہ معروف
 بین العوام بسندھ است کہ دریائے پنجم مغربی پنجاب است بدوری
 نصف فرسخ از قصبہ کر وڑا است در حالت صفر سایہ پدر بزرگوار کہ مسہی بہ
 ملک لعل سواگ است نماندہ و تیم شدہ گو سالہ ہائے مردمان می چہانیدند
 اشتیاق تعلم سپید کتب از علمائے زمان خواندہ تحصیل سیالکوٹی فراغت
 نمودہ و رقبہ نو پختہ نامی صرف حضرت ایشاں نوشتہ بود کہ در سن یکہزار
 و سہ صد و سہ ہجری المقدس در اورامنیج جہنگ نزد مولوی علی محمد صاحب
 می خواندند۔

بوساطت بعضے اساتذہ در موسیٰ زئی شریف رسیدہ نزد قطب زمان قوم
 دوران حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب مرحوم شرف بیعت کردہ تحصیل
 علوم باطنی تا نہ سال اقامت فرمودہ شرف اجازت یافتہ واپس در وطن
 خود رسیدہ مردمان را وعظ و نصائح و بر تباہ شرلیت شریف ترغیب می
 فرمودند و در خدمت اکمل الاولیاء قطب وقت حضرت خواجہ محمد سراج الدین
 صاحب مرحوم آمد و رفت فرمودند و خدمت ہائے شاکستہ کردند و می
 فرمودند کہ چہل سال خدمت پیران کردم ۔

یتیمے نگر تاجہ شاہی گرفت ۔ دشن نور فصل الہی گرفت
 ہزار ہا مردم از فیوضات باطنی مشرف شدند رواج طریقہ شریفہ نقشبندیہ
 را چنانچہ می باید و شاید داوند و ہزار ہا از ہنود و امامیہ و متبعین زینغ و باطل
 را بر راہ اہلسنت و الجماعت رسانیدند و الوف مردمان بیمار ان از توجہات
 شریف از مصائب بیماری نجات یافتہ و دائم متبع شریعت و سنت بنویہ
 و طریقہ شریفہ بودند و عصائے در دست می داشتند و چادر ہمیشہ می پوشیدند
 اگرچہ موسم سخت گرمائی بودند از ہا با جماعت می گذاشتند ۔ و ریش مبارک
 سفید و دراز بودند و متوسط رنگ گندمی ابرو کشادہ و دراز و در کنار نرم بود
 کہ سرگز آواز پائے ہانشیندہ و لباس ہا سادہ می پوشیدند و چاک پیرہن
 بہ سینہ بودند و بند نیلگون و سیاہ می پوشیدند و سنگی نیز بستند ۔
 اوائل جامہا سبز می پوشیدند و کلاہ پراز پنبہ گاہ گاہ بر سر داشتند و نماز
 سفید دائمی بستند و می نمودند کہ من جٹ ہستم تا طاقت بدن
 بود شیعہ مردمان زائرین می نمودند و سنگ شریف بدست خویش تھیم
 می نمودند نان از گندم عمدہ با میر و غریب می داوند و غیر از نان و برہم با
 گوشت بسیار و حلوائی داوند ہر میوانیکہ کہ در سنگ شریف رسیدے
 ذبح می نمودند الا نادری گذاشتند و در موسم گراما و مال خود بود و علماء
 و امیران گوشت مرغ می داوند و بعض علماء و فضلاء و سائلین را نقد نیز

بسیار می خواند و برائے خدمت خلافت پیرو مرشد خود نقد بسیار و
 دانه های گندم و گاهی اسب و گاو نیز ارسال می داشتند۔ و با مخالفان
 شریعت و طریقت با مزاج جلالی بودند و گفتگوی باز آفرین بسیار خوش
 می فرمودند و بسیار خوش خلق بودند و امامت نماز با سوره های طویلہ با قرات
 ترسید می خواندند و نماز با بیداری وقت می خواندند و گاهی در اوسط وقت
 و ندرتہ در آخر وقت و در آخر وقت و در بیماری های توکل بر علاج مقدم بود
 نماز اشراق و تهجد قضا رفت و صلوٰۃ التسبیح بر دایت حضرت
 ابن عباس بسیار می خواندند و تلاوت قرآن شریف و دلائل الحیرات دو
 وقتہ قضا نہ کردند مگر در آخر زمان کہ در نظر ظل واقع شدہ معذور شدند
 و دیدم کہ تلاوت حصن حصین تا مدت کردند و ابدت بدید دعائے حزب البحر
 خوانده بودند و عموماً ختم قرآن شریف در یکماہ در رمضان شریف گاہے در
 ہفت روزہ و گاہے کم و بیش می فرمودند۔

و در ایام عرس شریف ۱۲ ربیع الاول و عیدین بسیار ختم می فرمودند و
 گاہے در ایام مختلف خیرات و ختم بسیار می فرمودند۔ و بر پائے نشست طعام
 تناول می فرمودند و مریدین ہم طعام بہ ہمیں طور ختم می فرمودند و تناول طعام
 در آوندہ های گلین بسیار پسند خاطر بود و بر زمین نشستہ طعام میخوردند بوقت
 شنبہ ہر دہاں را بہ نفس نفیس خود برائے نماز ہتجد بیدار میفرمودند و تاکید

بمراقبتہ بعد نماز فجر و بعد از نماز عصری فرمودند در ہر ختم می نشستند
 الا در آخر عمر در ختم صبح ضرور حاضری بودند و از مراقبتہ بعد از ہر مردمان میخبر استند
 و چائے دو وقتہ بعد از مراقبتہ فجر و بعد از نماز ظہری نوشیدند و بہر کس حاضران
 مجلس می نوشانیدند و میفرمودند کہ چائے مضر است و مردمان را منع می فرمودند
 تا وقتیکہ طاقت بود کار لشکر شریف نیز می کردند و بیچ کس را مجبور بہ کار نہ فرمودند
 و غسل با گل سرشویی می کردند ہمیشہ و بر ریش مبارک و بدن صابن می مالیدند
 و غسل روز جمعہ و عیدین ہمیشہ ناغہ نہ کردند بعد غسل جامہ های نو و قبا زیب تن
 می فرمودند و عطر ماور و عن تیل خوشبوئی بر ریش مبارک بسیار میمالیدند و
 در ہر وضو مسواک میکردند و در آخر ریش مبارک شانہ می گردانیدند و در رمضان
 شریف یک ختم در تراویح می شنودند و ۴ ختم می فرمودند و بعد از نماز
 تراویح سورت ملک می خواندند و در آخر عمر از حافظ می شنیدند و عشرہ
 اخیرہ و راقع کاف می نشستند و روز عید الفطر اطیر عمدہ و نان گندم گوشت
 بہ زائرین می دادند و سائلین را دستگیری بہ زرتقت و دعا و سفارش میفرمودند
 و در سرا بر زمین می خفتند و گاہی بر چہار پائی و بعد از نماز تحبہ مراقبتہ
 بر زمین میکردند و در موسم گرما بر چہار پائی می خفتند و قیلول را ناغہ نہ فرمودند
 گاہی قبل از نماز عصر و گاہی بعد در محل سرافقہ ستورات زائران را
 توجہات می دادند و تفقد حال مینمودند تا وقتیکہ عرسہا مشائخ موسی زئی

۴ و عموماً در ہر ختم سر ماور کار در ختم حاضر می بودند

شریف بالظلم بود میرفتند و عیادت مرثاء ہمسایگان قرب جوارمی فرمودند و نماز جنازہ ہا خودی خواندند و بعد از نماز جنازہ نشستہ دعائے مغفرت می کردند و توجہات می دادند و از زمین اران قرب و جوار شداند و مخالفت ہا و جور و انا و دیدہ کہ در حصر نیاید بالایشاں احسانہا می نمودند و بعضی را از جیل ہا رہائی دہدہ و بعضی را از مقدمات شدیدہ بری کنایندہ و دیگر نیکی ہا نمودہ کہ در حصر نیاید۔

و برائے تعزیت مسلمانان قرب جوار و مریدان میرفتند و سفر موافق سنت بنویہ علیہ الصلوٰۃ والسلام بروز خمیس یا جمعہ یا دو شنبہ میکردند و گاہے در روز شنبہ میکردند۔

اما در وقت ضرورت در ہر روز موافق ضرورت می رفتند و بحیرہ و زراخس نمی شمرند۔ و مدت سفر شرعی ہر وہیل مقرری فرمودند و اندازیں قصری کردند و اوائل نماز برایشین می خواندند۔

اما در آخر بوقت ضرورت در گھاڑی نیز جماعت کردہ می خواندند۔ و ادویہ و اکٹری را استعمال می فرمودند اگر استفنای رسید علماء را خواند جواب می نویسانند و تحقیق فتویٰ از علماء می کنایند بہ نفس نفیس و غلطی فرمودند و اندازدہ ہزار مردمان در غلط بودند و ہزار ہا مردمان تائب می شدند و حقہ و ناسوار و تمباکورا بسیار حقیر دانستہ مردمان را منع شدید

می فرمودند هیچکس در حضورنا سوار نمی کشیدے از رواج یعنی نادا و ان حقوق
 میراث زنان و دختران و ہمیشہ برگان تو بہ می کنایند و قانون شرع
 را تبلیغ می فرمودند و سائلین را حسب حیثیت مبالغ و لغت میدادند
 و علماء را عزت و تعظیم بسیاری کردند و هیچ کس را اجازت عمل نمیدادند
 و میفرمودند کہ فقیر عامل نیست فقیر را از پیرو مرشد خود اجازت فقط نہایند
 اسم اللہ است بہ ہر وقت و بہ ہر حال ہمیں کار است از بسیاری سخاوت
 مردمان را گمان کیما و تسخیر بود مگر کار بر توکل بودہ خداوند عزوجل کہ فیصل
 کار متوکلان است و در آخر عمر شریف بہ معال و تب بیمار شدند و علاج ما
 می کردند در موسم سرما بسیار بیمار بودند و در ربیع و ایام گرمای قریب بہ تنہی
 بودند و طاقت روز بروز در تنزل بود و غذا محض چند لقمہ از نان و
 چند حبہ از شورباتے یخنی می نوشیدند و در بعضی مہفہ ہا برگزافدا
 نہ خوردند صرف آب می نوشیدند و بدن طاقت مفتود شدہ و نہ از
 قرآن ایستادہ می خواندند و رمضان شریف آخرین بوجہ عدم طاقت
 صرف تراویح نشسته خواندند بعد رمضان شریف مرصن تر اید اختیار نمود
 غذا متروک شدہ نماز با جماعت در حجرہ خوانستہ می خواندند و می فرمودند
 کہ من خود را در خواب مرده می بینم تا کہ قدرت نشست و برخاست مانده
 علاج ہا یونانی از حکما بسیار کردہ شدہ فائدہ نہ شد آخر الامر در

ربیع ثانی سخت بیمار شدہ طاقت پہلوئے غلطایندن مانده نراج پر سال
را خبرائے مرگ خودی گفتند در ماه جمادی اولی تاریخ سیزده شرب یکشنبہ بعد
نماز عشا در حد و یک ہزار سہ صد پنج باہ و ہشت ^{۵۱} ^{۱۳۵} ازیں دار فناء دار البقا
تثافتند و داغ مفارقت بر سینہ ماہجوران نہادند علی الصباح خلق کثیر
جمع شدہ بعد تجہیز و تکفین نماز جنازہ ادا کردہ بموضع تخیل ڈگر سواگ بجانب
شرقی مزار پرانوار حضرت صاحبزادہ مولانا مولوی فقیر محمد صاحب دفن شدند
إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ط

تواریخ انتھال ملال حضرت حاجی قلیہ عالم علیان مولانا مولوی غلام حسن ^{حب}

قد سر اللہ سورۃ العزیز

از احقر الخدام لاشیء حافظ محمد افضل عفی عنہ ابن مولانا حاجی غلام محی الدین ^{مرعوم}
س کن بکھربار تحفیل و ضلع شاہ پور

درغیب حسرت و صد آہ و ہیہات	کہ عالم پر شد از رنج و آفات
دل اہل جہاں پر اضطراب است	برنج و غم ہمہ کس بقرار است
خوشی و عیش و عشرت از جہاں رفت	سرور و ہم طرب از قلب جاں رفت
میسبت رنج و غم ہر سو بغیر زدود	نشان فرج و راحت گشت مفقود
چرا نبود پدید اندر جہاں غم	کہ شد ترحیل حضرت قطب اعظم

جناب متبسم حاجات عالم
 غلام شہ حسن نور ہدایت
 ولی نقشبندی ذی کرامات
 زخلفائے جناب متبسم عالم
 مطیع حسائی دین و شریعت
 منور کردہ اہل جہاں را
 بہ دین اسلام صدمہ اہل کفار
 ہزار افسوس ناگہ کرد رحلت
 روئے نور زخمدام و غلامان
 ز فقدان بر جہان آمد تباهی
 شدہ بر روئے عالم شور و محشر
 غلامانش ز غمبہ سینہ بریاں
 مصیبت گرچہ سخت آمد لب لبام
 بحسب پاکش از حق باور رحمت
 چوں افکند احقر خدایم گواہ

بگفت سال از اندوہ جمید

مقام یافت در جنت زایز

۱۳۵۸ھ

جنید وقت فیاض و محرم
 امام اہل جہاں شمس ولایت
 بورع و الفت اہل کمالات
 محمد خواجہ عثمان معظم
 مہتے تابندہ براوج طریقت
 برہ آور دے حسد گمراہ را
 مشرف کرد از ضیفان و انوار
 ازین دنیا سے فانی سوئے جنت
 پیئے وصل خدا بنمود پیناں
 برشتہ نور عرفاں شد سیاہی
 باہ و نالہ ہر کس گشت مضطر
 مریدان از فراقتش دیدہ گریان
 دے جز صبر بنود چارہ در غم
 بود و خوش ابدت وال جنت
 شنید ایں صدمہ جانگاہ ناگاہ

وگر گفت بتاریخ از غم و قلق

ولی ایزدی و مرشد خلق

۱۳۵۸ھ

الضامنہ

وای حسرت از قضائی خالق جلد جہاں
 عالم و فاعل یگانہ ہم ولی با کمال
 چشمہ فیض ہدایت مخزن لطف و کرم
 منبع جود و سخاوت مصدر ورع و وفا
 تابع شرع شریف و حامی دین نبی
 رحمت لبت از این جہاں فانی بوصول کردگار
 جملہ عالم گشت تاریک بیا از فتنہ او
 زین مصیبت سینہ با تو خادماں بریاں
 شور و شر شد بیا چوں ای خبر شنید شد
 بیک جزو صبر جمیل و ہم دعا و مغفرت
 رحمت حق با دنازل بر روان اطہرش
 گفت، داخل حرت و انہار باد۔ فضل ز غم
 باز گفتا بہر تاریخ وفات آنجناب

۱۳۵۰ھ

غلام حسن حامی دین الہی

۱۳۵۰ھ

آں غلام نشہ حسن آں پیشوا اسان
 نقشبندی پیر کمال رہنما و گمران
 ذی کرامت صفا تاثیر و عطا و بیباں
 معدن زہد و تقا واقف سیر نہاں
 خادم اسلام مرشد الحق قطب زمان
 سوتی جنت از علماں مریدان ناگہاں
 رنج و اندوہ و مصیبت غم شد ہر سو عیاں
 وز دو چشمان ہمہ سیلاب زخوں شد روان
 ہر کسے شد مبتلا کر نا آواز و فغان
 پیش تقدیر الہی نیست چارہ بندگان
 روح پاکش شاد و ساکن باد و باغ جناں
 سال تاریخ آں ولی مقتدا کر کمالان
 ساز حق حامی دین الہی۔ بام آں

الضامنہ

شہ غلام حسن ولی خدا

بے عدلی زمان بورع و وفا

مصدر علم و حلم و رشد و تقویٰ

رہنمائے جہاں بہ فیض و ہدیٰ

روئے انور برائے وصل خدا

کرد رحلت چوں زیریں جہاں فنا

خدا مال را بہ رنج و آہ بکا

سینرہ از جہاد می الاولیٰ

چوں قیامت منونہ گشت بپا

فکر کردہ بہ رنج و درد و عنا

سال تحصیل شیخ قطب رومی

با غم اندوہ زوز قلوب نما

وائے حست کہ قبسہ مولانا

عابد و زاہد و تقویٰ ولی ثناء

مبذع فیض و جود و ہسم احساں

عارف با کمال مرشد خسلق

حیف ناگہ ازیں جہاں پوشید

روح و ریساں بیافت رنجبت

عاشقاں را گذاشت اندر غم

شب یکشنبہ شد بحق و اصل

شورافتاد زیں خبر بجہاں

بندہ افصل از پئی تبارخ

مرشدم با کمال رفت بگفت

ثانیاً۔ شیخ عارف و کمال

بمضرب جناب حق مقبول

نیز مغفور را ایزدی۔ گفت

۱۳۵۸ھ

تواریخ انتقال حضرت قبلہ عالم لاہور و مقتدا نامووی غلام حسن رضا ^{حب} عنہ
 از جناب مولانا حافظ حاجی حکیم مولوی عبدالرسول صاحب کلان ساکن
 بکھر بار ضلع شاہ پور

<p>وادریف و حسرت و صدآہ ساکن قریہ سواگ شریف گشت تار یک عالم از فوٹش نقشبندی مجسودی بحمال برورش خلق مثل مور و طیور نام نامی و وصف او دائم عالم و فاضل و تہی و نہی مرشد خلق با اثر و اعظ و عطا اورا شینہ کردہ قبول زائد از چار صد و آمد از غلامان خواجہ عثمان ہسم خلیفہ سراج دین مرحوم ہر کہ بیعت نمود بر دستش</p>	<p>آن غلام حسن ولی اللہ کرد و حدت ازیں جہان ناگاہ ذات پر نور بود چوں خور و ماہ بحر عرفان و واصل در گاہ گرد شیرین چشمہ مائی میاہ بچہ ان تمام در افواہ بندہ برگزیدہ و آواہ بر حق آور و بے عدد گمراہ دین اسلام کافسان تباہ کیمیا کرد خاک را بہ رنگاہ غوث حق از مقربان الہ قطب اقطاب وقت و شاہنشاہ گشت صالح گذشت فسق و گناہ</p>
--	---

بر زبان لا الہ الا اللہ
خلق افتاد از غم اندر چاہ
عبد بشید صدمہ جانکاه
کہ غلام حسن منیب اللہ

اسم اللہ وردِ قلبش شد
ظلمت آمد بعبالم از قدش
چوں در آفاق شور غم افتاد
گفت تاریخ با سر اندوہ

اَلِیْضًا مِّنْهُ

غلام شہ حسن کامل مجاہد
کہ بفضلش زمانہ بو شاد
یا نوار الہی شد شاد
غم و رنج آمد از برداشت زائد
بود روح ریحان شیخ عابد
بگو باد از جنت رفت زائد

چوں از حکم خدائے ذات واحد
ولی وفاضل و عالم یگانہ
ازیں دنیائے دول رحلت لغو
بعبالم ظلمت آمد از وفاتش
خدا یار ہم کن بر روح پاکش
بعباد از بہر تارخیش خرد گفت

تاریخ وصال از مولوی محمد حسیان بن مولانا الحاج مولوی بہاء الحق صاحب

ابن زبدۃ العلما مولانا مولوی صالح محمد مرحوم طہ سہمعلین

لجاشد یارب ال ماہر کز دولہا انسانی | منوری شدند ہر دم ز نور فیض ربانی

علیٰ چنانکہ تاریخ کے مادہ سے مشہور ہوا تھا اس لیے ایک عدد اندوہ کے الف سے پورا کیا گیا

سراج الاولیاء تاج سرِ اصحابِ عرفانی	صحابِ فیض ابرجود شمسِ عارفانِ حق
امامِ قطبِ عالمِ محزونِ انوارِ یزدانی	ز تبلیغ و اشاعت دینِ احمدی گہبانے
دلِ محزون درویشانِ مکمل کردہ نورانی	ز فیضِ خواجہ عثمان شہِ دورانِ نقشبند
بعد صدقِ رفتِ آخر زماں یوسفِ ثانی	درینا حسرتِ ازماںشہِ دنیا و دین رفتہ
عبدِ معتدءِ وقت بود از فضلِ رحمانی	شریعتِ معرفت را بادشاہِ پیرِ کامل
دریں دورِ فتنِ آخر زماں شاہِ عرفانی	بہ پخصدِ کافرانِ نمود راہِ شریعِ مصطفوی
چہ اہلِ دلالِ نادبی طیبِ مرضِ روحانی	ملاؤ ماغریباں قبلہِ حیاتِ مسکین
بہ مجذوبانِ حقِ نمود راہِ جذبِ ربانی	بہ عشقِ حضرتِ ختمِ الرسل عمرے بسر کردہ
غلامِ درگہش بودن بہ از ملکِ سلیمانی	شہِ غوثِ الوریٰ قطبِ زمانِ خواجہ غلامِ حسن
بانِ ابرغیساں بر سرِ طالبِ اگر دانی	چو دریا فیضِ او جاری بدینا نیز در زرخ
سوئی فردوسِ علی کرد جاں ماہِ کنگانی	نہار و شبِ صد پینجاہ ہشت آمد وصال او
گزیدہ وصلِ ذاتِ حقِ ز دنیا و دنی فانی	عشاءِ اولین بودہ ثلث عشرہ جہادِ اول
نہاراں رحمتِ یزدبآں محبوبِ سبحانی	بہ اسٹیشنِ کروڑ آمد نہارِ پاک او در بھٹل

علہ ایں یک بیت مؤلف کتاب عبد الکرم غفرلہ فرمود

و در شدت بیماری تا رسال مکمل جناب عبداللہ خان و جلال خان ملازم
 و حضور و سفر لو بوند و تیمار واری حضرت صاحبزادہ صاحب خور و مرحوم و حضرت
 غریب نوازی کردند و در شدت بیماری امامت بذمہ مسکین مولف بود و
 تقسیم سنگر شریف بذمہ صاحب داد بود و حاضر کردن طبیبان بذمہ جلال خان
 صاحب و در آخر نہایت شدید بیماری عطا محمد خان و محمد حسین صاحب
 و عبدالقدوس خان نیز خدمت بسیار کردند۔ جبذاہم اللہ احسن الجزاء

حالا فرزند ارجمند حضرت ایشاں صاحبزادہ مولینا مولوی فقیر محمد صاحب مرحوم

بعضے کتب نزد حضرت مولوی گل حسن صاحب و بعضے نزد مولوی غلام محمد صاحب
 ہوت رتیرہ والد و بعضے نزد مولوی آری لال خان والد و بعضے نزد مولوی

جان محمد صاحب پپال والد و بعضے نزد مولوی احمد یار صاحب لوہاچ و
 بعضے نزد مولوی حافظ محمد رمضان صاحب و مولوی فضل حق صاحب کڑی

والد و بعضے نزد مولوی حامد اللہ صاحب گھوٹہ واسے و بعضے نزد مولوی مرید احمد
 صاحب میہل والد خواندند۔ نظام درس سیاح کوٹی بغیر سراجی میراث مکمل فرمودند

و چند اسباق سراجی نزد اختر خواندند و شوق مطالعہ بسیار داشتند و مہارت
 نام در سائل فقہ داشتند و اجازت طریقہ شریفہ نقشبندیہ از حضرت ایشاں

یافتہ صاحب ذوق و شوق بودند بر من صرع مبتلا شدہ علا جہا بسیار کردند

آخر الامر رکنۃ مالا ب شرفی خالق ہ شریف بوقت صبح صادق تبارخ
 ۱۳ ربیع الاول دورہ مرض مذکور شد مجروح ہوئے و در آب افتادند و جان
 بجان آفرین پیروند اناللہ وانا الیہ راجعون

تبارخ وفات از مولانا مولوی حکیم عبدالرسول صاحب بکھراروی

درین اہل اعزاز و عارفانست	ز دنیا صاحب مدق و صفارفت
بہ علم و فضل بیکتائے زمانہ	بحسن خلق و ورع دین یگانہ
ولی ابن ولی فیاض دوران	چراغ دین احمد ماہ عرفان
فقیر تالیع شریع محمد	مفنیض نسبت حضرت مجدد
ولید حضرت فیاض عالم	غلام شاہ حسن مولائی اعظم
شہیر از لقت شہدائ گرامی	خلیفہ حضرت عثمان نامی
پدر را داغ فرقت ناگہان او	ز ہجرش فرح و بہجت گشت بران
پدر را محض رنج و غم نیفزود	جہان جسد را تار یک تنہو
کہ موت عالم آمد موت عالم	خصوصاً چوں بداد قلب سالم
بیامد حکم ایزد در جوانی	بہ دور صدع مرض ناگہانی
مصیبت گرچہ سخت است عزیزان	وے جسوع است کار بے تمیزان
چوں حکم صبر ایزد پاک بفرمود	ب ضبط قلب باید صبر تنہو
ہمال نہ بد وفات مرور دین	ب صبح سیزدہ شد واقعہ این

ازیں دار فنا پرواز بہنود
 شدہ فضل الرحیم از رنج فرقت
 بجگزار جہناں رفت و بیا نمود
 برائے مرثیہ خوانان بہ ترحت
 حکیم عبد الرسول ایں خبر بشنید
 سن تاریخ گفتن مصلحت دید
 حالات مولوی خلیفہ جان محمد صاحب سکنہ تحصیل کبیر الہ

در زمان طالب علمی بردست حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب بیعت نموده
 بعد از وصال بحق حضرت ممدوح الصمد مرحوم بردست حضرت ایشان بیعت
 نموده کرب سلوک نموده بعد چندے سخت بیمار شد تا طافتنے داشت بر
 در خانقہ شریف حاضری شد آخر الامر تشیخ غلبہ نمود اعصاب زبول
 ورزید و سخت بیمار شد و زبان را نیز نکنت اتم شد حضرت ایشان می
 فرمودند اگرچہ بیدست و پاست پریش بالائے عرش است۔ مردے
 جلیل القدر مبارک حلیم بود تا آخر و کس بعد خدا کہ ملتان بودند ببار کالین
 دیدہ داعی اہل را بلیک کنان رفت۔ انا لہ وانا الیہ راجعون

حالات خلیفہ حضرت ایشان مولوی گل حسن صاحب مرحوم

ولادت با سعادت ۱۲۸۲ھ اکثر کتب خواندہ طب از والد ماجد خود
 خواندند با و لا حضرت سلطان باہو صاحب بیعت گرفتہ مجاہدہ کردند سن
 بعد بردست حضرت ایشان بیعت کردہ نسبت طریقہ شریفہ نقشبندیہ
 حاصل نموده بشرط اجازت شریف شد مردے مجاہد بود حضرت ایشان

می فرمودند کہ آشش ماه ہر روز کف دست خستہ کنار کو فتمی خوردند و
چند جرعه آب و ریاء می نوشیدند و چیزے دیگر نمی خوردند و نیز روزے حضرت
ایشان می فرمودند یک کس نزد فقیر مرد شد و عمرش و ناکر و بسیار سال طریقہ
شریفہ را رواج دادہ از کرامت ایشان است کہ چوں دست بر مزار درویش
نہادندے مزار برزیدے۔ بر من زیابطیس مبتلا شدہ تا دہ سال علاج
یونانی و ڈاکٹری کردہ در دیرہ اسماعیل خان داعی اہل رالپک کناں مرانہ
دارا بیجے دارالسلام شدند در ماہ جمادی ثانیہ شب دوشنبہ ۱۳۵۶
مزار شریف بر محل در خانقاہ شریف خود مرشد آباد حنجون

در بیان حالات نواسہ حضرت ایشاں مرحوم حضرت صاحبزادہ
مولانا مولوی غلام محمد صاحب سجادہ نشین خانقاہ شریف بہرحیہ
حسن آباد

قرآن شریف و کتب فارسی تا گلستان نزد مولوی غلام محی الدین صاحب
چنبالی عبور کردہ و باقی کتب فارسی تا سکند نامہ و کتب صرف و کتب
نحو تا عبد الغفور و کتب منطق تا قطبی و میبذی و اصول فقہ تا نصف
توضیح و فقہ تا ہدایہ و از عقائد شرح عقائد نسفیه مع خیالی و مولوی
و تفسیر جلالین و مدارک و بیضاوی و صحاح ستہ نزد احقر با تمام
رسانیدند موافق منش و مرضی حضرت ایشاں مرحوم و در دو آزدہم ماہ

ربیع الاول ۱۳۵۴ بروز یکشنبہ بعد نماز ظہر موقوفہ میلاد النبی صلی اللہ علیہ وسلم چنانچہ ہمہ
 علما و فضلاء و روساء جمع ہوئے و دستار فضیلت بر سر سرور صاحبزادگان
 بدست حضرت ایشاں مرحوم مشرف ساختند لعل الحمد للہ سال رونق افروز
 سجادگی خانقاہ شریف سرحدیہ حسین آباد اللہ ہمہ نرد فی عمرہ و علمہ
 و علمہ امینؑ از سن دعا و از جہاں آیین باد

حضرت ایشاں در آخر عمر وصیت فرمودند کہ فرزندانش را در امان الہی
 سپردم پر دہ شہاد و گداز نہ کنند و زناں و رگزدان ہر دال نی باشند
 اگر در مسجد را لازم گیری هیچ حاجت دین و دنیا نخواہد ماند و ہر چہ مرا از
 پیران کبار رسیدہ باشما سپردم بعد وصال حضرت ایشاں ہمہ مریدان
 بدست مبارک ایشاں تجدید بیعت نمودند و عشرہ اخیر رمضان
 شریف شدہ حضرت ایشاں مریدان را سپرد با ایشاں کردند۔
 و در بیان حالات طہنیہ حضرت ایشاں حضرت صاحبزادہ
 مولوی غلام حسین صاحب مرحوم مغفور

قرآن شریف و کتب نظم تا گلستان نزد مولانا مولوی غلام محی الدین
 صاحب چنانی مرحوم خواندند و باقی کتب نظم و صرف و نحو و منطق و اصول فقہ
 و فقہ و عقائد و تفسیر و حدیث نزد اقرابا کما رسانیدند بوزم جگر متلاشہ
 علما کما کردہ بخیریت انجامیدہ باز بجاوہ المعیہ گرفتار شدند از علماء

لاہور علاج کیا کروند قدرے سنجفت رسیدہ واپس آئندہ چند روزہ درخالت شریف
ماندہ واپس لاہور روانہ شدند اگرچہ از جب و ت آرامیدہ لیکن مرض خنارہ
دوق الامعاء گرفتار شدہ چند ایام علاج و رمیہ نوالی و لاہور کردہ و برآ
ستی خاطر تشخیص بذریعہ شعاعہا کے عکس ریزہ برقیہ کمانیدہ لیکن حیاتش و فائز
نہ کردہ بروز جمعہ یک ولست ماہ ذی قعدہ در حد و سنین یکہزار ستہ صد سہفت
و پنجاہ مطابق ۱۳ جنوری ۱۹۳۹ء داعی اجل را لبیک کہاں را ہیے جنت
الخلد شدند بر والدہ مصلیٰ و مزار شریف متصل والدہ خود بجانب غربی محل

شریف

تواریخ وفات پر حضرت صاحبزادہ مولینا مولوی
غلام حسین صاحب مرحوم

چشم دیدار کہ شد مفتور و راحت	بہلم شد عیاں رنج و مصیبت
دلغیا منبع خیرات و حسنات	مکرم اہل عالم ذی کمالات
غلام شاہ حسین اہل سعادت	بہلم و زہد و تقویٰ ذی کمالات
بہا جزادگی ابن مکرم ء	جناب قبلہ عالم قطب اعظم
غلام شاہ حسن فوہ الہی	ز نورش بہرہ ور مدتا بہا ہی
امام و پیشوا نسیان دوران	بہ عالم زیب و فخر نقشندان
نہ از افسوس در غم جواری ء	بوصل حق نقالی ناگہانی

ازیں دنیا کے دول رحلت فرمود
 خصوصاً بااخ و ہم جہد امجد
 چہ گویم از کالاش کہ چونست
 زہے کان حیا بحر کرامت
 ذکی و عالم و فاضل مکمل و
 فقیر و تابع شرح نبی بود
 بہ فضل و درع و ہم تقویٰ یگانہ
 شدہ چوں از کالاش فراغت
 بہ پای بوسی او در باغ رضواں
 زفتدش بر حبان آمد تباہی
 شدہ فیضانش از آفاق معدوم
 مصیبت چوں قیامت بر بہاں شد
 دے جو زعبیر ہرگز نیست چارہ
 چوں بشندایں خبر بانگاہ ناگاہ
 محمد افضل مجبور و منسوم
 باہ و درد باقت از پیے یاد

غلامان را باندوہ و غم آلود
 بسینہ داد داغ از ہجر بے حد
 شمار جہد زامکا ہم برون سرت
 بے لکم مسدود و سخاوت
 پھنیش باطنی ہم کامل اکمل
 ولی ابن الولی ابن الولی بود
 ندیدہ مثل او چشم زبانہ
 بوالد گشت مشتاق زیارت
 بزودی رفت از جہد غلامان
 برفتہ نور عرفاں شد سیاہی
 غلامان از زیارت گشت محروم
 اگرچہ اوصد مال و درجناں شد
 ز جہرش سینہ گر شد پارہ پارہ
 غلام و خدام ویرینہ در گاہ
 سن تالیخ فوٹش کرد مرفوم
 بگفتا۔ داخل حیرت بریں باد

۱۳۵۷ھ

نوشۃ تالیخ حضرت صاحبزادہ موم از احقر الخدام محمد افضل سکند بکرم باد صلیک شاپور

اَلْیُسَامِنُهٗ

چوں ولید ابن حضرت قبلہ حاجات ما
عالم و عال ذکی و نوجوان فاضل سنیق
مجمع جملہ صفات و ہم کمال تمام
از فیوض باطنی جد امجد مستفیض
رخت بست از در فانی جانب الدار
جملہ عالم گشت تاریک از فراق آنجناب
بہر پابوسی قبلہ و الدخود و حبستان
جد امجد و جناب قطب عالم نور حق
ہم برادر او غلام با محمد ذی کمال
حال زار خواہاں چوں ما بھی بے آب شد
سینہ ہا ہم جگر ہا پارہ پارہ گشتہ اند
یک ہرگز نیست چارہ غیر از صبر جمیل
اے خدا پماندگان را صبر کامل کن عظم
خادم در گاہ افضل این خبر بشنید چوں

اے غلام با حسین شہ شہید کربلا
بے عدیل و ہمیل در زبد و ہم درائق
صاحب جود و سخاوت مہینع در ع و فنا
ذی کرامت با سعادت سنا عز و علا
خانہ ان و خادما ترا ساخت در غم مبتلا
در لباس ماتمی شد ماہ و نور از من و ہما
رفت از دنیا سے دون ہم از پی وصل خدا
غوث وقت شہ غلام با حسن نور الہدی
بالخصوص از صدمہ این گشت در پنج عینا
رفت ناگاہ این چنین چوں نوجوان فرخ فنا
زیبا مصیبت شد ہمہ در نال و آہ و بکا
گوز تیغ فرقتش گشتہ حریف دلہای ما
رحمت خود بر مرادش ریزہ در صبح و مسا
گفت تاریخ و فالتش از غم و اندوہ ما

بے سرو پا گشت از فقتش بگفت بافت ز غیب

علم و فضل و ہم کرم مجد و ہدی ارشد و ذکا

اَلِضَامِنَةُ

چوں غلام حسین مولانا
 شہ غلام حسن امام الناس
 عالم و فاضل و ذکی و ولی
 حیف صد حیف ناگہاں پوشید
 یافت اندر بہشت حور و قصور
 روزِ جمہ بہ بستم ذی قعد
 سینہ مارا نہ ہجر بریاں کرد
 سخت تر صدمہ بر جہان آمد
 بیک جز صبریت چارہ کسے
 ایں خبر چوں رسید با فضل

وَلَدُ الْوَلَدِ شَيْخِ قُطُبِ وَرَى
 پشواے جہاں بد فیض و ہدی
 بے عدیل زمان بہ زہد و تقی
 روئے خود از جہاں بحکم خدا
 کرد رحلت چوں از جہان فنا
 وصلِ حق یافت با خوشی و رضا
 خدا و مال را گذاشت در غم ما
 گشت غوغا و شور و شربیا
 بشوالصّابون گفت خدا
 مہر تلامذہ بر پنج و در و در غنا

کہ غلام الحسین اہل کمال

۵۴ ۱۳۵ھ

سہال رحلت بہ فریادِ غم گفت

حالاتِ مولوت کتاب ہذا

عبدالکریم ابن مولانا مولوی سید لوقی محمد دلاوت بتاریخ دو آردہم ماہ ربیع الاول
 ہجرت ۱۳۱۵ھ در موضع کسم آدم گرامہ از مسافات جہاں پور ضلع ڈیرہ غازی خان
 از ابتدای تعلیم قرآن شریف و کتب فارسی و صرف و بعض کتب کونز و والد

صاحب خواندہ و باقی کتب از علمائے زمان خواندہ تحصیل فراغت در کاپنور
نزد علامہ زمان مولین مولوی سید مشتاق احمد ابن فخر الزمن حضرت
مولین مولوی سید احمد حسن نموده و کتب ریاضی و ہیئت از ایشان سند کرده
سند حدیث بکذاست اجازت داده سرایش مولانا مولوی سید مشتاق احمد و
شیخی مولانا مولوی محمد سلیمان اجازت و ادای ایشان را مولانا شیخ الزمن حضرت
علامہ احمد حسن و اجازت و ادای ایشان را حضرت شیخ علامہ مولین شاہ
فضل الرحمان مراد آبادی و اجازت و ادای ایشان را شیخ الہند علامہ آفاق
شاہ محمد الحق و اجازت و ادای ایشان را شیخ شیوخ الہند علامہ شاہ عبدالعزیز
محدث دہلوی و سند ایشان مستفیض است و اجازت حزب البحر و دلائل الخیرات
از شیخی مولین شاہ مشتاق احمد و ایشان را از قطب وقت حضرت حاجی
امداد اللہ صاحب ہب جوگئی و اجازت حصن حصین و دلائل الخیرات و جواہر حمہ
از والد الیمین صاحب و ایشان را اجازت از مولانا مولوی رشید احمد گنگوہی است
بعد حصول علم بوساطت حضرت غریب نواز سید رکن عالم شاہ صاحب کہ از
کامل خلفائی قبلہ غوث زمان قطب ارشاد حضرت خواجہ محمد راج الدین صاحب
مرحوم بود در خدمت حضرت ایشان رسیدہ تا پنج سال خدمت کار گل
و خاکروبی نموده و دہ سال امامت و تعلیم حضرات صاحبزادگان صاحبان
کرده اللہم سیرلی ماتمیزت ۔

حالات ملک محمد مراد بخش صاحب

ملک محمد مراد بخش صاحب بالقابہ خلف الرشید ملک محمد بر خوردار مرحوم
در ۱۸۸۴ء تولد شدہ بعد تعلیم قرآن شریف در مدارس و کالجہا علوم مروجہ
شاہی نصاریٰ حاصل نمودہ بعد ہائے جلیلہ فائز المرام شدہ و صاحب
خلق و علم شدہ و تحصیل کتب نظام سیاحوٹی نیز عبور کردہ اولاً بر دست حضرت
مولانا مولوی عبدالرحمن صاحب مرحوم چشتی ملتانی بیعت نمودہ بعد وفات
ایشان دوبار بر دست حضرت غریب نواز مرحوم ایشان در طریقہ نقشبندیہ
بیعت نمودہ بر وظائف و اوراد و مراقبہ ماموا طبت نمودہ از شرف اجازت
اشاعت طریقہ شریفہ مشہور شدہ۔

حالات ملک محمد خدا بخش صاحب

ملک محمد خدا بخش خلف الرشید ملک محمد مراد بخش صاحب بالقابہ در ۱۸۹۰ء
بروز در شبہ علی الصباح تولد نمودہ بعد خواندن قرآن شریف در مدارس
مروجہ تعلیم علوم نمودہ بعد مامور شدہ اولاً بر دست سید قطب علی شاہ
صاحب قادری بیعت نمودہ و برادراد و مراقبہ مامور و در زیدہ مروجہ مستحق
است از مال مشتبہ بمجنبی ماند و اتم الکوت از شرف اجازت شرف
تقدیر اسمائے مجازین از حضرت ایشان
(۱) سید دوست علی شاہ مرحوم ساکن ریتیرہ ضلع ڈیرہ غازی خان

(۲) سید بیادشاہ صاحب مرحوم سکنا ماڑی شاہ سبزو حنبلی (۳) سید
 محبوب شاہ صاحب بلاولی مرحوم کمال پور ڈھوک فتح شاہ (۴) سید محسن
 شاہ صاحب راڑہ شتم بلوچستان (۵) سید حافظ اسماعیل شاہ صاحب راڑہ
 شتم بلوچستان (۶) سید عبداللہ شاہ صاحب مرحوم راڑہ شتم بلوچستان
 (۷) سید احمد شاہ صاحب مرحوم ساکن بستی پیرزادہ مظفر گڑھ (۸) سید گل شاہ
 صاحب بہاول پور ریاست (۹) سید المدد بخش شاہ صاحب سکنا عنایت
 شاہ مظفر گڑھ (۱۰) سید گلاب شاہ صاحب لاہری جہلم (۱۱) سید مہربان شاہ
 صاحب کانی گرم وزیرستان (۱۲) سید راجن شاہ صاحب بستی محمد شاہ محموکوٹ
 ضلع مظفر گڑھ (۱۳) سید راجے شاہ گوجرانوالہ سکنا باغ کہنہ (۱۴) سید کرم علی
 شاہ بادشاہ سید بیادشاہ مرحوم (۱۵) سید غلام حیدر شاہ صاحب کنجر ضلع
 مظفر گڑھ (۱۶) سید حافظ عبداللہ شاہ گجانی کالا ضلع ڈیرہ غازیخان (۱۷)
 سید اکبر علی شاہ صاحب گیلانی اچھرہ لاہور (۱۸) تاضی مولوی عطا محمد صاحب
 قریشی تاوڑان ملتان (۱۹) اخوند عبدالغفار سوی کوئٹہ (۲۰) مولوی گل دین
 صاحب مرحوم کاتیار میانوالی (۲۱) مولوی عبدالغفور سبزو نشین خانقاہ شریف
 مولوی گل حسن صاحب مرحوم مرشد آباد میانوالی (۲۲) خدا بخش خان
 کنگر بک میانوالی (۲۳) صاحبزادہ اخوند حزب اللہ ڈیرہ اسماعیل خان
 (۲۴) حافظ رمضان مرحوم تشکانی ڈیرہ غازیخان (۲۵) حاجی محمد خان

چونی زرین ڈیرہ غازی خان (۲۶) غلام قاسم کبوتر پور ڈیرہ اسماعیل
 (۲۷) شیخ سعد الدین اورہ جھنگ (۲۸) مولانا مولوی ابراہیم صاحب
 چاہ دیوان والہ واسکو آستانہ جھنگ (۲۹) مولانا مولوی غلام حیدر صاحب
 افغانستان (۳۰) مولانا مولوی شیر محمد صاحب شجاع آباد ملتان
 (۳۱) عبداللہ خان وزیرستان آزاد علاقہ خادم قدیم حضرت ایشاں
 چنناں خدمت کردہ کہ هیچ کس نہ دیدہ باشند تا آخر بیماری بیمار وار
 شدہ حضرت غریب نواز راضی کرد۔

(۳۲) شیخ عبدالرحیم نور پور ٹوانہ میاں والی (۳۳) مولانا مولوی عبداللہ
 معروف بارو عنایت شاہ منظر گڑھ (۳۴) مولوی اللہ بخش صاحب
 رتیرہ ڈیرہ غازی خان (۳۵) ملا نور محمد صاحب کاکڑ کاریز بلوچی و
 برائے ایشاں از منشی سنگر شریف چند الفاظ اجازت نوشتہ دادند
 بعینہ نقل کردہ شدند (۳۶) گوجال کھتران سکھہ جلو والی ڈیرہ غازی خان
 (۳۷) مولانا مولوی مرید احمد صاحب قریشی سکھہ کلول مہیل ضلع میانوالی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للولیہ والصلوة علی نبیہ وعلی آلہ واصحابہ اجمعین ۵۵
 اجازت طریقہ شریفہ نقشبندیہ منجانب فقیر حقیر لاشی غلام حسن غفر عنہ
 امروز در ویش جناب ملا نور محمد صاحب ولد اخوندزادہ شمس الدین

مرحوم قوم کار و ساکن کاریز بلوچی بروز جمعہ بوقت ظہر تیار بخ ۲۷ ماہ محرم
 ۱۳۵۷ھ اجازت از قلب تالاقین و اوم کہ سلوک یعنی طریقہ حضرات
 کرام نقشبندیہ قدسنا اللہ تعالیٰ بسیم الاقدس و فیوضات
 ایشال ہمہ خلق را بدہید اللهم ارزقنی من فیوضاتہم ولا تحرمنی من
 برکاتہم آمین یا رب العالمین ۔

فقیر حقیقی غلام حسن عفی عنہ از خانقاہ شریف سربہ حسن آباد
 چونکہ از توجہات شریفہ حضرت ایشال بہ تعداد کثیرہ اہل ہنود و مشرکان
 و سکھان چہ مردان و چہ زنان نور اسلام در دل یافت و از عقائد باطلہ تائب
 بروست حضرت ایشال شدہ پختہ مسلمان شدند و از چار صد نفر بہ تعداد
 زائد بودند و ہمیشہ ایشال را بتعلیم اسلامی ترغیب می دادند علی العموم قرآن
 شریف خواندہ و الپس می رفتند و بعضی ایشال را شوق حصول علم رسیدہ
 بدرجہ تحصیل و تکمیل علوم رسیدہ علمائی وقت شدہ در درس تدریس و تبلیغ
 احکام شرعیہ عمر عزیز را صرف نمودند و بعضی تادرس سیالکوٹی فراغت یافتہ
 و بعضی بعد حصول تعلیم در طریقہ شریفہ جاری شدند و بعضی تا کافیہ و شرح جامی
 و کتب ضروریہ فقہ خواندہ و بعضی حفظ قرآن شدہ اگر بتفصیل جمیع نگاشتہ
 آیند و فترت دیگر باید اما بقدر ضرورت بیان نمودہ آید کہ مشرت نمونہ
 خروار است ۔ و تعداد جملہ شیخان زائد از چار صد شدہ اما تعداد روز

بروز در تری است و تزا آمد است اللهم زد و زد آمین

شیخ کلیم اللہ ^{رحمۃ اللہ علیہ} صاحب سکنہ چونی شمالی بردست حضرت ایشان تائب

مسلمان شدہ علوم ضروری در پنجاب از علماء ارمصار خواندہ در دیوبند

رفتہ دستار فضیلت بستہ در خانقاہ شریف حاضر شدہ حضرت ایشان

باز نے شیخی نو مسلمہ عقد نکاح بستہ اکنون در وطن خود مرے است

جلیل القدر مردماں را بہ تبلیغ شریعت شریفی نماید و اوقات عزیزہ

خود را در فوائد اہل اسلام صرف می نماید جزاہ المدخیر الحبزاء

شیخ عبد اللہ ^{رحمۃ اللہ علیہ} صاحب سکنہ شور بردست حضرت ایشان از مذہب مہنود

تائب شدہ کتب ضروری در پنجاب خواندہ در دیوبند رفتہ تحصیل علوم نوہ

دستار فضیلت بستہ در وطن خود مرجع طلاب است و صاحب فتوے و

تقریری و اتاد صاحبزادگان صاحبان موسے زنی شریف است عمر خود را

در دمس وقف کردہ اللهم احسن الیہ

شیخ غلام رسول ^{رحمۃ اللہ علیہ} صاحب سکنہ واڑہ سیٹران اکثر کتب درسیہ خواندہ

از دیوبند سند فضیلت گرفتہ و کتب طب نیز خواندہ واپس آمدہ حضرت

ایشان از نقد خویش انتظام نکاح با کفو کردہ در واڑہ نشایندہ و انتظام

درس کردہ چند ایام درس کردہ طب غالب شدہ اکنون در طب سرگرم

است۔

شیخ محمد دین حسا از مذہب سکھال علوم شاستری و گورکھی خواندہ بر
 دست حضرت ایشال توبہ صادق نمودہ در تحصیل علوم کوشان است تحصیل
 سیانکوی کردہ است و در تحصیل نظامی عنقریب دستار فضیلت خواہد بست
 از کسب دست می خورد و میگوید کہ گوردنانک تعریف اہل اسلام بسیار در
 بیار کرد و سوا نعمری او باید دید اللہم نہاد فزد استقامتہ و در عہدہ
 شیخ غلام حسن حسا سکنہ نور پور ٹوانہ از مذہب سکھال بارہ اوران تائب
 شدہ کتب نظم نزد احقر خواندہ و تحصیل علم کوشان است اکنون کتب معقول
 می خواند و عنقریب دستار فضیلت خواہد بست
 شیخ سعد الدین حسا سکنہ اورا از مذہب ہنود توبہ نمودہ اکثر کتب ضروریہ
 نزد اساتذہ خواندہ از علوم ضروری فارغ شدہ در طریقہ شریفہ نقشبندیہ از
 حضرت ایشال مجاہد شدہ است و را اورا خود سرگرم است۔
 شیخ عبد العزیز سکنہ کوٹ از مذہب ہنود تائب شدہ کتب نظم و
 صرف نزد مسکین خواندہ باقی کتب ضروری از اساتذہ خواندہ و بعضی بسامع
 آورده اکنون بکار تجارت مشغول است۔
 شیخ غلام علی حسا نور پور ٹوانہ از قوم سکھال است تائب شدہ نظم و
 صرف نزد احقر خواندہ تا شرح جامی الحال خواندہ است در کار تجارت مابہر
 شدہ تجارت می کند۔

شیخ فیض اللہ صاحب جھوک قریشی اکثر کتب ضروریہ خواندہ بکار و بار

ملاگری و درزیان مشغول است

شیخ غلام و محمد شیر صاحبان از مذہب سکھال در صغیرین توبہ نموده ^{سول} فقط

قرآن شدند وزیر تسلیم اند

سلسلہ شریفہ نقشبندیہ زبان پارسی از مولف کتاب

احمد و صدیق و سلمان قاسم و جعفر و دیگر

بعد از آل شد ابو علی بو یوسف و ریاض فیض

پس علی بابا ساسی پس کلال و نقشبند

پس عبید و زاید خواجہ و رویش اسل

پس مجتہد عروہ اللفی و سیف الدین بو

جانجانات منظر عبید الدشاه و بو سعید

پس قیوم و دست محمد پس قیوم عثمان شد

قطب عالم غوث اعظم گشتہ قیوم زمال

یا الہی از طفیل جسد پیران کبار

پس محمد محسن و نور محمد و آل زبیر

زال پس احمد سعید رازدان خیر و شتر

شہ سراج الدین شد انہار فیونشش بد شمر

غلام حسن شد بعد از جلد شہاں با کروفر

از گنابہ عبد پوش و ز خطایش در گند

حب ذات خود عطل کن و اعرض عنی عن غیور

نق قلبی عن وساوس دور و از زمین نبرد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سلسلہ عالیہ نقشبندیہ رضوان المد تقی علیہم اجمعین

ان مولانا مولوی محمد حیات حنا ڈیرہ اسماعیل خان

یا الہی اپنی ذات کبریا سے واسطے
عاصیِ خاطر ہوں یارب بخشش سے گنا
نورِ وحدت سے میرے دل کو منور کر الہ
ہو زباں پر ذکرِ ہر دم اور دل میں ہو حضور
جس طرف دیکھوں نظر آئے مجھ پر تیرا ہی نور
افت دنیا نکلی جائے میرے دل سے تمام
آتشِ عشقِ نبی میں جان و تن میرا جلا
نفسِ شیطان کے فریبوں مجھے لچھو بچا
زنگِ عصبیاں میرے سینہ کو یارب سنا کر
غرق ہوں بحرِ گناہ میں آ میرے مولیٰ بچا
قولِ ثابت پر مجھے ثابت قدم رکھ اچھا
خوابِ غفلت میں پڑا ہوں روزِ شب مجھ کو جگا
پردہِ دوئی میرے دل سے سراسر دور ہو
تشنہ دیدار ہوں یارب دیکھا نور جمال

رحم کر محبوب محمد مصطفیٰ کیواسطے
حضرت صدیق اکبر حبیبی کیواسطے
حضرت سلمان پارس کیما کے واسطے
حضرت قائم امام اولیاء کے واسطے
جعفر صادق امام دوسرا کے واسطے
بازید نامور شمس الضحیٰ کے واسطے
بوا حسن خرقانی بدر الدجی کے واسطے
بوعلی فارمیدی نورِ وحدی کے واسطے
بویوسف ہمدانی اہل صفا کے واسطے
عبد خالق غجدوانی رہنما کے واسطے
خواجہ عارف دلی بحرِ سخا کیواسطے
خواجہ محمود کابل بے ریا کے واسطے
شاہ علی رامینی کان جیا کے واسطے
حضرت بابا سماسی بادشاہ کے واسطے

راہِ سنت پر مجھے چلنے کی طاقت کر عطا
 نورِ وحدت سرِ عرفاں کرے مجھ پر آشکاء
 تیرے ذکر و فکر سے خانی نگذری اک دم
 ایسی الفت و کوئی دم میں ہوں تجھے جدا
 صدق نیت اور ارادت بخش مجھ کو انجید
 مشکلیں آسان ہوں دنیا عجبے میں تمام
 ظاہری اور باطنی بیماریاں سب دور ہوں
 نیک بندو کی خدا یا ہو مجھے صحبت نصیب
 اپنے ذوق و شوق میں یارب مجھ کو فنا
 دہم دم بڑھتا ہے دل میں میرے شوق لقا
 کھول دے دل پر میرے راز طریقت انجید
 بخش تو فوق عبادت اور بدعت سے بچا
 مرتے دم یارب میرا مان سے ہونا ممت
 دشمنانِ دین و دنیا سے مجھ کو محفوظ رکھو
 اپنے ذوق و شوق میں کچھ عطا مجھ کو کمال
 یاد میں تیرے ہو زندہ یہ دل سرورہ مرا
 حال میرا قال کر یارب موافق کیجتمو

حضرت میر کلائیؒ وف سے واسطے
 نقشبند بادشاہؒ پیر بدی کیواسطے
 شاہ علاؤ الدینؒ شیخ القیاسؒ واسطے
 خواجہ یعقوبؒ چرخ پرنیاسؒ واسطے
 خواجہ احرار تاج اصفیاؒ کے واسطے
 خواجہ زاہد محمدؒ با خدا کے واسطے
 شیخ درویش محمدؒ با صفا کے واسطے
 خواجہ اگملیؒ طالب رضا کے واسطے
 شیخ باقیؒ بالذاتؒ شیخ الوریؒ کیواسطے
 شیخ سرسندیؒ حبیب کبریا کیواسطے
 خواجہ معصومؒ شاہ اصفیا کیواسطے
 شیخ سیف الدینؒ پیر اولیاء کیواسطے
 حضرت حسنؒ امام اسخیا کیواسطے
 خواجہ نور محمدؒ پشیدا کے واسطے
 حضرت جانان شہید و مقتدا کیواسطے
 شاہ غلام علیؒ شہ جو و سنخا کیواسطے
 شاہ ابوسعیدؒ پیر و رہنما کے واسطے

سر سے پاؤں تک پر نور ہر اک بال ہو
 بے خبر میری خدایا بے کس بیچارہ ہوں
 اپنے در سے مجھ کو نا اُمیدیت چھوڑا غنی
 خستہ حالی پر میرے یارب نگاہ لطف کر
 دونوں عالم میں الہی کر دے مجھ کو بابراد
 رویا شرمندہ نام کیئے اپنے یہ ہوں
 خواجگان نقشبندی کی صحبت کر عطا
 ان بزرگوں کی شفاعت کر میرے حق میں قبول
 آسرد و نوجہاں میں کچھ نہیں تیرے ہوا

اس شہ احمد سعید عظیمیو کیا سطرے
 حضرت دوست محمد پارسا کیا سطرے
 حضرت عثمان شیخ رہنما کے واسطے
 حضرت خواجہ سراج الدین قطب کیا سطرے
 حضرت خواجہ غلام حسن شاہ اصفیا کیا سطرے
 اگر اور پر تیرے میں اب دعا کیا سطرے
 قادری سہروردی چشتیا کیا سطرے
 حشر میں ہوں سب سید مجھ گدا کیا سطرے
 بندہ مسکین حیات پر خطا کے واسطے

نیات مراقبات مقامات مجیدہ

نیت مراقبہ احدیت - فیض می آید از ذاتیکہ مجتمع جمیع صفات کمال
است و منتشر از ہر نقصان و زوال مورد فیض لطیفہ قلب من است۔

مراقبات مشارب - اول مراقبہ لطیفہ قلب لطیفہ قلب خود را مقابل لطیفہ
قلب مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ زبان خیال التجا
کند کہ الہی فیض تجلیات افعالیہ کہ از لطیفہ قلب مبارک حضرت
محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم در لطیفہ قلب حضرت آدم علیہ السلام افاضہ
فرمودہ بحر متہ پیران کبار در لطیفہ قلب من القا کن

ثانی مراقبہ لطیفہ روح

لطیفہ روح خود را مقابل لطیفہ روح مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ
زبان خیال عرض کند الہی فیض تجلیات صفیات ثبوتیہ کہ از لطیفہ روح
مبارک آل سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم در لطیفہ روح حضرت نوح و ابراہیم
علیہم السلام افاضہ کردہ بحر متہ پیران کبار در لطیفہ روح من القا کن۔

ثالث مراقبہ لطیفہ سر - لطیفہ سر خود را مقابل لطیفہ سر مبارک سرور

عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ زبان خیال عرض کند - الہی فیض تجلیات
شیون ذاتیہ کہ از لطیفہ سر مبارک آل سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم در
لطیفہ سر حضرت موسی علیہ السلام افاضہ فرمودہ بحر متہ پیران کبار در لطیفہ سر

من القاکن۔ راجع مراقبہ لطیفہ خفی۔ لطیفہ خفی خود را مقابل لطیفہ
 خفی مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ زبان خیال عرض کند
 الہی فیض تجلیات صفات سلبیہ کہ از لطیفہ خفی حضرت محمد رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم در لطیفہ خفی حضرت عیسیٰ علیہ السلام افادہ فرمودہ بحرست ^{ان}
 کبار در لطیفہ خفی من القاکن خاص مراقبہ لطیفہ خفی۔ لطیفہ اخفائی
 خود را مقابل لطیفہ اخفائی مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ زبان
 خیال عرض کند۔ الہی فیض تجلیات نشان جامع کہ در لطیفہ اخفائی آل
 سرور عالم علیہ الصلوٰۃ والسلام افادہ فرمودہ بحرست پران کبار در لطیفہ اخفائی
 من القاکن۔ تذنیہ باید دانست کہ در ہر مراقبہ لطیفہ مرا کہ مورد فیض
 است ملحوظ داشتہ وہیں لطیفہ را از ہر یک از حضرات مشائخ کرام
 سادکہ تالیف در عالم صلی اللہ علیہ وسلم بمنزلہ آئینہ ہائے متقابل فرض کردہ بطریق
 تعاکس آل فیض مخصوص را در لطیفہ مخصوصہ خود منعکس از نگارہ تابعہ صفت
 انا عند ظن عبدی بی مامول بحصول انجامد و ما علی اللہ عزیز
 نیست مراقبہ معیت مضمون کریمہ و ہو معکم این مانتہم را ملحوظ داشتہ
 از صمیم قلب داند کہ فیض می آید از ذاتیکہ باہن است و باہر ذرہ از ذرات
 کائنات بہاں نشان کہ مراد اوست تعالیٰ منشأ فیض دائرہ ولایت
 صغریٰ است کہ ولایت اولیائی عظام و ظل اسماء و صفات مقدسہ است مورد

فیض لطیفہ قلب من است۔

نیت مراقبات ولایت کبریٰ و آن شتکبرۃ دائرہ و یک قوس۔

نیت دائرہ اولیٰ مضمون کریمہ وَنَحْنُ اقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ط را
المحوظ داشتہ از دوستے باطن داند کہ فیض می آید از ذاتیکہ نزدیک تر است
بمن از بزرگ جان من بہ ہمائی شان کہ مراد حق است سبحانہ مورد فیض لطیفہ
نفس و لطائف خمسہ عالم امر من است منشأ فیض دائرہ اولائی ولایت کبریٰ
است کہ ولایت انبیاء عظام و اہل دائرہ ولایت مغربی است۔

دائرہ ثانیہ ولایت کبریٰ مضمون کریمہ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ را المحفوظ داشتہ
در خاطر بگذازند کہ فیض میاید از ذاتیکہ مراد دوست می دارد و من او را دوست
میدارم منشأ فیض دائرہ ثانیہ ولایت کبریٰ است کہ ولایت انبیاء عظام
و اہل دائرہ اولیت مورد فیض لطیفہ نفس من است۔

دائرہ ثالثہ ولایت کبریٰ مضمون کریمہ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ را المحفوظ داشتہ
و رول گذارند کہ فیض میاید از ذاتیکہ مراد دوست می دارد و من او را
دوست میدارم منشأ فیض قوس ولایت کبریٰ است کہ اصل دائرہ ثالثہ
است مورد فیض لطیفہ نفس من۔

مراقبہ اسم الظاہر فیض میاید از ذاتیکہ مسکمی ابا اسم الظاہر مورد فیض لطیفہ
نفس و لطائف خمسہ عالم امر من۔

مراقبہ اسم الباطن۔ فیض میاں داز ذاتیکہ مسمیٰ است باسم الباطن منش فیض
 دائرہ ولایت علیا است کہ ولایت ملائکہ لاء اعلیٰ است مورد فیض عنان
 ثلاثہ من سوائی عنصر خاک ؎

مراقبہ کمالات نبوت۔ فیض میاں داز ذات بحت کہ منشاء کمالات نبوت
 است مورد فیض لطیفہ عنصر خاک من است۔

مراقبہ کمالات رسالت۔ فیض میاں داز ذات بحت کہ منشاء کمالات رسالت
 مورد فیض ہدیت وحدانی من است۔

مراقبہ کمالات اولو العزم فیض میاں داز ذات بحت کہ منشاء کمالات اولو العزم
 است مورد فیض ہدیت وحدان من۔

مراقبہ حقیقت کعبہ ربانی۔ فیض میاں داز ذات بحت کہ سجود الیہ جمیع ممکنات
 و منشاء حقیقت کعبہ ربانی است مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت قرآن مجید۔ فیض میاں داز مبداء وسعت یحیون حضرت ذات
 کہ منشاء حقیقت قرآن مجید است مورد فیض ... ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت صلوٰۃ۔ فیض میاں داز کمال وسعت یحیون حضرت ذات کہ
 منشاء حقیقت صلوٰۃ است مورد فیض ہدیت وحدانی من۔

مراقبہ معبودیت صرفہ فیض میاں داز ذاتیکہ منشاء معبودیت صرفہ است مورد
 فیض وحدانی من است ۛ

مراقبہ حقیقت ابراہیمی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت ابراہیمی است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت موسوی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت موسوی است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت محمدی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت محمدی است مورد

فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت احمدی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت احمدی است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حرب صرف۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حرب صرف است مورد

فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ دائرہ لائقین۔ فیض میآید از دست بخت کہ منشاء دائرہ لائقین است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

ختم اول صبح

ختم جمیع خواجگان نقشبندیہ مجددیہ قد سر اللہ تعالیٰ اسرارہم

سورت فاتحہ مبارکہ ہفت بار، درود شریف یکصد بار، سورت الم نشرح ہفتاد

ونہ بار و سورت انشلاص شریفہ یکزار بار سورت فاتحہ شریفہ ہفت بار و درود شریف

یکصد بار یا قاضی الحاجات یکصد بار یا کافی المصحات یکصد بار

يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ يَكْصِدُ بَارِ يَا شَافِيَ الْأَمْرَانِ يَكْصِدُ بَارِ يَرْفَعُ الدَّرَجَاتِ
يَكْصِدُ بَارِ يَا حَبِيبَ الدَّعَوَاتِ يَكْصِدُ بَارِ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ يَكْصِدُ بَارِ يُخَوِّدُ
وَلَوْ أَنَّ آلَ جَلَدٍ بَارُوا جَمِيعَ حَضَرَاتِ نَقِشِ بَنْدِيهِ بِتَفْصِيلِ سِلْسِلَةِ وَرَثَتِهِ
آلَ خَوَانِدَه نَخَشْتَدَمَ

ختم حضرت شاه غلام علی صا دہلوی

يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

ختم حضرت مرزا مظہر جانجاناں صا دہلوی

درود شریف یکصد مرتبہ یا حی یا قیوم بِحَمْدِكَ اسْتِغْفِثُ بِخَمْسِ مَرْتَبَةٍ درود شریف

ختم حضرت خواجہ محمد سراج الدین صا دامانی

درود شریف یکصد مرتبہ اللَّهُمَّ اِنَا نَجْعَلُكَ فِيْ خَيْرِ مَوَاضِعٍ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا

پنجصد مرتبہ درود شریف یکصد مرتبہ

ختم دوم مظہر

ختم حضرت خواجہ حاجی محمد عثمان صاحب دامانی

درود شریف یکصد بار مرتبہ سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم بحمد

پنجصد مرتبہ درود شریف یک صد مرتبہ

ختم حضرت حاجی دوست محمد صا قندھاری

درود شریف یکصد مرتبہ یا باری تعالیٰ فودا و انت خیر الواسطین پنجصد مرتبہ

درود شریف یک صد مرتبه

ختم شاه احمد سعید صاحب لہوی

درود شریف یکصد مرتبه یَا رَحِمَہُ کُلِّ صَریحٍ وَمَکْرُوبٍ رَغِیَاۃً وَمَعَاذَہُ

یَا رَحِیْمُ پچھد مرتبہ درود شریف یکصد مرتبہ

ختم حضرت غوث الثقلین شیخ عبد الفتاویٰ در حبیبیہ دارمۃ اللہ علیہ

درود شریف یک صد مرتبہ حسبنا اللہ ونعم الوکیل پچھد مرتبہ و

درود شریف یک صد مرتبہ :

ختم حضرت خواجہ محمد معصوم صاحب فاروقی

درود شریف یک صد بار لَا اِلٰہَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَکَ اِنِّیْ کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِیْنَ

پنج صد مرتبہ درود شریف یک صد بار

ختم حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی

درود شریف یک صد بار لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ پچھد بار و

درود شریف یک صد مرتبہ

ختم حضرت خواجہ خواجگان شاہ نقشبند بخاری

درود شریف یک صد مرتبہ یَا خَفِیُّ اللُّطْفِ اَدْرِکْنِیْ بِلُطْفِکَ الْخَفِیِّ پینچ

صد مرتبہ درود شریف یک صد مرتبہ

ختم حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب دامانی

درود شریف یک صد مرتبہ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِیْ نُحُوْرِهِمْ وَنَعُوْذُ
بِكَ مِنْ شَرِّهِمْ ہر پنج صد مرتبہ درود شریف یک صد مرتبہ :

ختم سوم عصر

ختم جمیع خواجگان نقشبندیہ محبت قدس اللہ تعالیٰ الہم
حسب ترتیب مندرجہ تحریر گذشتہ ختم سر رکعت نماز منہج موجود الحمد

مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وصحابہ وسلم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَوةً تُنْجِنَا
بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْاَهْوَالِ وَالْاَفَاتِ وَتَقْضِيْ لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ
وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ اَعْلٰی
الدَّرَجَاتِ وَتُبَلِّغُنَا بِهَا اَقْصٰی الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِی
الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ اِنَّكَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِیْرٌ مَدُوْسِرٌ

ختم حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب دالان

درود شریف یک صد بار اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِیْ نُحُوْرِهِمْ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِمْ
ہر پنج صد مرتبہ درود شریف یک صد مرتبہ :

خاتمہ در قصائد مدحیہ حضرت الیشاہ مرحوم

عرض حال بجنور حضرت نبوی اجلال صاحب حال ملک بال
جناب پیر صاحب کر وڑی از مورد لال سید راجن علیشاہ نویں کوئی
ہر کارایت باریدن بہر یک خشک تر میشود سرسبز زودرباخ ہر برگ و شجر

بجرا حیب مراد از وسع زلف در پرست
از نبات گون گون شست از وزم عروسی
گروه ہم صدمعیت یا از فیضان او
رے خود را آسمان خود پاک کرد از غبار
در خلو آسمان و ہم زمین باد بسیار
میترا و دخرنی از چهره وحش و طیور

و امن کو بهیت مالا مال با کان گهر
ہم زراعت شد ز قطر آتش چو مرد باہنر
دیدہ روشن کرد از نورش رخ دیوار و
یافت ز نور ضیا تا دیدہ شمس و قمر
میخراہد چو در گلگشت سرو خوش نظر
شاد و فرحاں بگریم بکرنگ طبع ہنر

چیت آں ابر کرامت خیزے آگاہ حال

سم کہ حیب چشم گل زو شد پر از لفت ہائے

باز میگز ال کفیل حال ہر زشت و نکو
بر سر اصرار سائل را چوں ایے شاہ دید
مصدق خلق حسن بل منظر فیض رسول
وارث خیر اسل یک حادث و شست و شو
یافت ازین غلامی نام در مخزن حسن
گوین از سادات دہم نورشیر الیکن برو
بر امید یک نگاہ ناز آں مست است
قبلا گاہا جز نکاہت بر ریائیکہ غیت
اگرچہ عرض حال یک شوخیت ہم ترک ادب

تا کہ ما ہم میثویم از نور فیض بہر دور
گفت بشنوائے سراپا خیر پاک از رنگ شر
مبہع بحر مدایت کا ملاں را راہبر
حائل اسرار تداں عامل علم خبر
با منور دیدہ دل ہم چوں نور شد بحر
یک کلینہ چاکہ در گاہے گشت مگر
ایسا و ستم بر بہنہ پاسر یاہن در
بسرک و زوید چوں تشنہ لب تبید
لیک افادہ نتواند کنوں ضبط دیگر

ساربان بے شتر بیشتر نبود مہار | وقف دست اختیار قلب اکنون و انگر

تا کہ بر منزل کہ می خواہم رسم بالین چشم

دستگیری کن کہ افتادم بدشت پر خطہ

ہم لہجہ جزا و گمان گویند از بندہ سلام | باجلال الدین ہم این ہدیہ بادار زان و گر

ہم منشی صاحب خوانندہ مکتوب خاص | باد نیز این ہدیہ ارزاں از غریب کے ہنر

قصیدہ لغرض حال خود بخدمت حضرت قبلہ عالم و عالمیان

دستگیر در ماندگان کار ساز بچارگان حضرت قبلہ

مولینا و اولیٰ نامولوی غلام حسن صاحب سجادہ نشین

گرے والدہ امچھوڑ و زاد برکاتہ مقبول باد

از محمد امین سکندر گوپانی بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عارف پاک باز بسم اللہ سالک جہاں نواز بسم اللہ

مسند زہد مرترا زہید باہمہ عزو نواز بسم اللہ

از وجودت جہاں جہاں خوردند باد عسرت دراز بسم اللہ

دست جودت ہمہ دید گنجے حاشی دل دراز بسم اللہ

چشمند از فیاضیت عالم سد بجز و نیاز بسم اللہ

پہلوان شہدایتی لاریب ہادی دیں نواز بسم اللہ

عہ منشی الدخشب ۱۲

یوسف حسن صد زلیخا را
 عاملِ کامل اندریں دنیا
 صید و لہا ہمہ سیکنی بہ نگاہ
 آشنائے دل الیم سقیم
 دستگیر از بلائے فاقہ و فقر
 دائم اندر رضائے حق پویا
 شہرہ نیک تو بہ ہر ہر حست
 سگ در بار تو بہ گنج زراست
 قصہ درد را قسم ایں نامہ
 غمگسارم بجز تو دیگر نیست
 تیر ما و تیر غریب و افلاس
 چارہ ام نیست زیں بلائے سخت

دلبرد و بی نیاز بسم اللہ
 پیر راز و نیاز بسم اللہ
 واحدی شاہ باز بسم اللہ
 صاحب امتیاز بسم اللہ
 از کرم کار ساز بسم اللہ
 سر بسجده نیاز بسم اللہ
 مرشدی سر فراز بسم اللہ
 حاسد اندر گداز بسم اللہ
 چہارہ درد ساز بسم اللہ
 ہمتونی کار ساز بسم اللہ
 سرنیکوں کردہ باز بسم اللہ
 زود تر آفسداز بسم اللہ

دست عاجزہ ایں بہ پیشیت ہرت
 راہِ بسم اللہ فواز بسم اللہ

الحسنہ محقر

بگڑی اقدس جنت قبلہ و کعبہ مولین حضرت غلام حسن رضا
سوا گالوے از عقیقت دہند غلام محمد رنگین ء

قبلہ من و ثبات روحانیت تاجدار

لے سخا و لطف اور رحمت کے بحر بیکراں

اے کہ تیری ذات ہے ہر شے فیض و سخا

آستان پر جو جھکاتیرے بعد عجز و نیاز

خوبے قسمت کہ مجھ کو یہ شرف حاصل ہوا

مجھ کو بھی خادم ترا ہونیکا حق حاصل ہوا

مجھ کو اپنے اس مقصد پر بڑا ہی ناز ہے

آیتہ لا تقنطوا سے ہر امید مغفرت

کیا ہوں بد اعمال و بد افعال و بد اطوار ہوں

مجھ کو آمل ہے نظر چار و لطف بخت سیا

آخرت کا بھی ہے ڈر اور زندگانی ہر غذا

جس طرف دیکھوں ہیں بس ناکامیاں آتی نظر

سم فتن دنیا کی ہیں اور اک کیسی جان پر

ایچھا کے راز داروں کے سمیٹ راز دار

مرشد کمال و اکل عارف و فاضل زمان

منع جو دو کرم اتے معین لطف و عطا

میں سمجھا ہوں زمانے میں ہی ہر سرفراز

خوبی قسمت کہ میں ناپاک اس قائل ہوا

یعنی تیرے حلقہ خدام میں داخل ہوا

اللہ اللہ ذرہ ناپیز کیا متنازع ہے

گرچہ میری زندگانی ہے سراسر معصیت

میں سب دنیا بڑا بد فعل ہوں بدکار ہوں

میں ہوں وہ بد بخت جس سمت بھی اٹھتی گناہ

ہاتھ میں دنیا نہیں اور ہے مرا عقیقی خراب

جس طرف دیکھوں ہیں بس ناکامیاں آتی نظر

سم فتن دنیا کی ہیں اور اک کیسی جان پر

کیا بناؤں چارہ گر میں تجھ کو رازِ آرزو
 ایک عرصے سے شکستہ میر و لکسا ساز ہے
 میری دنیا دلی ہے اُجڑی زمانہ ہو گیا
 دیدہ تر سے جگر کا خون بہاؤں تابہ کئے
 ہے شکستہ طس حسرت سے یہ سازِ آرزو
 راز تھا جو آرزو کا وہ ابھی تک راز ہے
 میری قیمت مجھ سے ہے بگڑی زمانہ ہو گیا
 موتیوں کی کشتیاں بھر کر لٹاؤں تابہ کئے

حال دل کہتا ہوں میں دنیا سے گھراے ہے

آیا ہوں در پر تیرے اب ہاتھ پھیلائے ہے

مجھ کو ہے وہ دردِ جگر فقط تو چارہ گر
 مجھ کو بھی مطلوب ہے نسخہ اسی اکیر کا
 واسطہ تجھ کو محمد مصطفیٰ کا واسطہ
 واسطہ تجھ کو عرب کی برگزیدہ ذات کا
 تیری رحم و لطف پر ہے اچکل میری نظر
 اک جہاں قابل ہے جس کے فیض عالمگیر کا
 واسطہ تجھ کو رسولِ فخرِ موجودات کا
 مجھ ذلیل و خوار اور بدکار کی امداد کر
 جس طرح ممکن ہو مجھ ناچار کی امداد کر

ابرِ رحمت اس طرف بھی چار بوندیں رحم کی

جن سے ہو جاتے مرے ایمان کی کھیتی ہری

رحم کر میے لئے بھی تو اٹھا دستِ دعا
 صدِ قتل سے میری خاطر یہ سفارش کیجئے
 دہریں بیغم گزاروں اور نہ ہو عقوبتی میں ڈر
 دیکھئے اب ہاتھ آئے کب یہ دُرِ آرزو
 دنیا و عقبی مرا ہو سرخ رُو مردِ خدا
 اس بڑے دربار میں بس یہ گزارش کیجئے
 جس طرف جاؤں قدم ہو کر مس فتح و ظفر
 دیکھئے کب میری قیمت میں ہر ہولِ خرو

دیکھتے ہر سرت دارمان کا ہے ویرانہ شادی و امید کا کب یہ بھی لالہ زار ہو
 دیکھتے کہ پیچ و خم رحمت ہم کی بلا دہشت کے ورنہ امید میں اُمید کے گھر پر کب سے
 کیجئے مدت ویرانی سوچ اور تدبیر میں
 جان مضطرب بھی گل جاتے اسی تازی میں

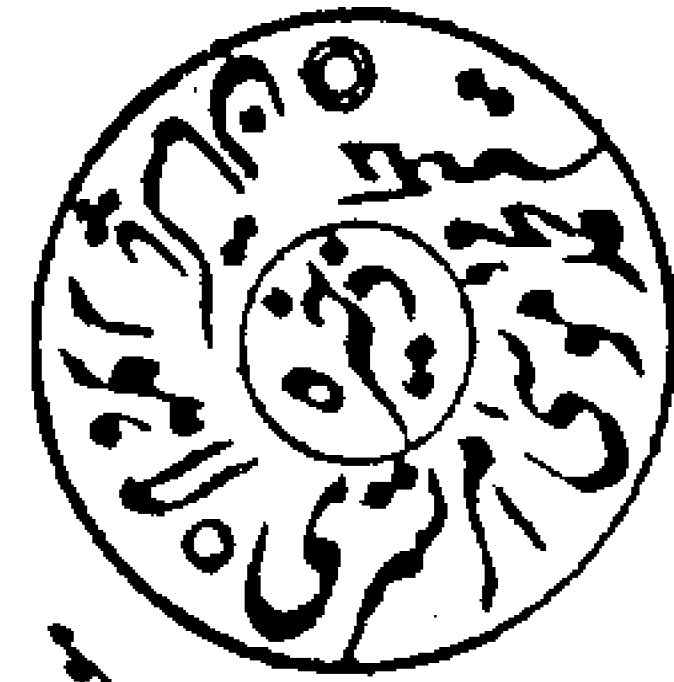
مرتب با الحیر

والحمد للہ اولاء اہل اہل علی علیہ خیر خلق محمد و آلہ واصحابہ اجمعین
 بر جنتک یا ارحم الراحمین

ابن الصدیق عبدالمکریم بلوچ احمد نے

جامکود ضلع ڈیرہ غازی خان چاہ دورہ

موضع بستی رندان

شرف المرقی حضرت پیر فرید عالم